

- "نا چ نییه. تا رۆژ ده بیتهوه چاوه ری ده کهین. ئیره شاریکی گه ورهیه و ههلبهت هه میسه مالتیک ههیه به کولتیره یه که نانهوه چاوه ریمان دهکا. که بیانوو ئه و نانانهی بۆ ئیمه برژاندووهد." خاچمان کیشا و له نزیك دروازده کهوه له پال به کدا راکشاین و له بهرتهوهی تهر بووین و سهرامان بوو، پالمان به به کهوه دا.

گوتم: "برا فرانسیسکۆس، شتیك ههیه به درێژایی ژیانم بیرم لێ کردۆتهوه، بۆم روون کهوه. هه ندیک ههیه سوال ناکهن و گهر یه کیک سه دهقه یه کبان بداتی وه ری ناگرن. هه ندیک که سی تر سوال ناکهن، به لام سه دهقه وه رده گرن. که واته ئه وانیش سوال ده کهن. ئه وه کامیان راسته؟"

- "خۆنه و بیستی پیرۆز برا لیۆن ده خوازێ که ئینسان دهستی راپه ل کا و سوال بکا و وه ربه گری، ئیدی شته کانی تر هه مووی خۆ به زلزانیهه. ده و له مه ندان قه رزاری هه ژاران، لیکه ری ئه وانه قه رزه کانیان بده نه وه. به لام ئیستا به سه، له وه زیاتر پرسیارم لێ مه که، راکشی و بنوو، تۆ ماندوویت، هه روه ها منیش ماندووم، شه ویاش!"

من ده مزانی فرانسیسکۆس په له به تی بۆ ئه وهی له گه ل خودادا ته نها بی. بیده نگ بووم و چاوانم لیک نا، به درێژایی شه و له خه وه که مده هه ستم ده کرد فرانسیسکۆس قسان ده کا و گا پیده که نی و گا ده گری.

بۆ به یانی هه ر دوو کمان له به رده م دروازده که دا روه ستاین و چاوه ری بووین تا قه شه ی ده رکه وان بیته و ده رگا که بکا ته وه. له و دیو شیشه کانه وه و له حه وشه که وه له باخچه که مان ده نۆزی به دار دیمشت و دار سه رووه کانییه وه و هۆده ی گومه زیش به چواره ده ورباندا. له ناوه راسه تیشدا بیره ناویکی مه رمه ری و له و دیو شیشه وه کلێسا به ناویانگه که هه بو که له لایهن هونه رمه ندگه لیکه به توانا و ده سته رینگینی خۆ ره له ته وه رۆنراو و نه خشینرا بوو.

شه به قی دا، ده رکه وان که به کلێله کانییه وه هات. ده رکه وان که سیکی گرژ و مۆن بوو، به ریشیکی کورتی لوول و پیتیسی په تی. شتیکی له ده میدا ده جوو به لام چه ند دگانیک له ده میدا مابونه وه، هه ر که ئیمه ی بینی، سه روچاوی دا به یه کدا.

به ته وره یی گوئی: "سوال که رن؟ ئه م په رسته گه یه نانی ئیوه ی نییه. ته مه به ل و به تاله ن؟" فرانسیسکۆس میه ره بانانه وه لامی دایه وه: "باوکه ده رکه وان، ئیمه ته مه به ل و به تاله نین، ئیمه یش ئیش ده کهین، ئیمه یش کلێمان پیتی، که ده رگایان پێ ده که یه وه و ده رگایان پێ داده خه یین."

- "ده رگای کوئی پێ ده که نه وه و ده رگای کوئی پێ داده خه ن هه ی مورته دینه؟"

- "ده رگای دۆزه خ!"

- "دۆزه خ؟"

- "به لێ دۆزه خ، واته دلمان!"

ده رکه وان وه کی سه گیکه ی هار حه پاندى، به لام هه چى نه گوت، کلێله که ی به ده سته وه گرت، باى دا و ده رگا که ی کرده وه، ئه لقه ریزه که ی راکیشا و ئیمه یش چوینه ژووره وه. قه شه کان له هۆده کانیان نه بوون، نوێزی به یانی ده سته ی پێ کردبوو. بونیام ده یوانی نه غمه ی ته رتیه له کی به سۆز بییه ت. رۆشنا یی به خور

ده رژا و به باخچه که راده گه یشت، ته یه رکان بیدار ببوونه وه، قه شه یه کی به چووک له سه ر بیره که دانه و بیۆوه و ئاوی هه لده گۆزا. دوو دار سه رووی باریک وه کی شمشیر به ره و لای راست و به ره و لای چه یی کلێسا که هه لکشابوون و وه کی دوو سه ره ک فریشتان له ویا دا راره ستا بوون. دار دیمشتیکی چه له ناوه راستی باخچه که دا بۆنه خۆشه که ی خۆی په خش ده کرد.

فرانسیسکۆس گه لایه کی لیکرده وه و ماچی کرد، ریک وه کی مۆمیکی داگیرسا و به ده سته یه وه گرت، ئه وسه پالیکه ی به ده رگای کلێسا که وه نا و چووه ژووری. من تینوو بووم و راره ستام تا ئه و قه شه به چکۆلانه یه ناوه که هه لبه گۆزی و منیش لێی به خۆمه وه. ناوه که م خواره وه و گورج بوومه وه، خاچم کیشا و سوپاسی خودام کرد که تینوویتی و ئاوی ئه فراندووهد.

به ده رازه که دا چومه کلێسا که، قه شه گه ل له په رسته گه کانیاندا راره ستا بوون گۆرانیان ده چری، بۆنی به خور له فه زادا بلاو بیۆوه، رۆشنا یی له په نجهره بۆیا خه راره که نانه وه پاله په سته ی هاته نه ژووره وه ی بوو، په نجهره ی به رده نگى سوور و شین و سه وز بۆیا خه راره. فرانسیسکۆس بینی له سه ر به رده چنه که دانیشتیوو له سه ر ئه ژۆ و به نه شه وه به ره و ژوور، له سه روو میه رابه که ی ده نۆزی.

منیش دیکه تی سه ره وه م دا، خودایه ئه وه چ موحیزه یه ک بوو؟ چما ئایا ئه وه به هه شت بوو؟ مۆسا یکیکی گه وره به رده نگى سه وز و سپی و ئالتوونی، قه دیس ئاپۆلیناریۆ له ناوه راستا به شه یاله ی زیترینه وه و ده سته ی بۆ پارانه وه هه لبه ریوو، له لای راست و چه پییه وه مه ری سپی سپی، دره ختی سه روو، داری به ردار و فریشته گه ل. خودایه ئه وه چ سه وزه لانییه ک! چ ته ر و تازه یییه ک! چ دلپه نییه ک بوو! چ هیمه نییه کی نه مر و جاویدانی بوو! چ مبرگیکه ی سه وز بوو بۆ ئه وه ی رۆح تا ئه به د تیبدا به وه ری! ته نانه ت منیک که لادییی بووم، ئه و دینه گه لیک کاری لێ کردم، له لای فرانسیسکۆسه وه له سه ر ئه ژۆ دانیشتم و ده ستم کرده گریان.

فرانسیسکۆس به ئه سپایی گوئی: "بیده نگ! مه گری، پیمه که نه، قسان مه که، رۆچۆ له له خۆ بووردوویدا!"

وا بزانه به درێژایی ئه و رۆزه من و فرانسیسکۆس یه ک تا قه وشه قسه مان له گه ل یه کدا نه کرد، بیرم نایه ت چۆن له کلێسا که هاتینه ده ره وه یان چما قه شه گه ل نانیکیان دابێ پیمان بیخۆین یا خود که نگن خۆمان کرد به شاردا! ته نها ئه وه م بیر دێ که چۆن به جاده کانداهاتین و ده چوین و له خه لکیمان ده نۆزی، له بورج و کۆشکه کامان ده نۆزی. به لام چ شتیکی ترمان نه بینی جگه له مبرگیکه ی سه وز و پیایوکی قه دیس له ناوه راستیدا و مه ریک که به شادومانییه وه رای ده کرد و سلاری لێ ده کرد. به ژوور سه ریشیه وه خاچیکه ی گه وره هه بوو که باوه شی کردبووه و فه زای له باوه ش ده گرت.

ده مه و ئیواره له گۆرپانیکه ی گه وره راره ستاین که وینه یه کی مه سیح له ناوه راستیدا بوو، وی به رخیکی نابوه سه ر شانی تا ئه و داماره بۆ پشتسیره که ی بگه ریتیه وه. دوو کانداران خه ربکی داخستنی دوو کانه کانیان بوون، جحیلان له گه ره که کانی ئه و نزیکانه وه به ره و خوار ببوونه وه هاتبوونه ئه وئ تا یه کتر بیین و ببینین، باران خۆشی کردبووه، له و هه وا پاقر و شۆراوه دا بۆنی سنه و به ر ده هات. چاوترووکانیک

و ئیدی فرانسيسكوۆس زهنگۆلهكهی راوهشاندا، وهك ئهوهی بیهوی خهلكهكه بانگهئیشت كا تا بین و گوئی بۆ ئه و شیتیتیییه تازهیه راڤیرن، بهلام یهكسهر ژویان بۆوه. ههلبهت خهیاالی لهشوتیتیکي تر بوو، لهسهر عهردهكه دانیشت و له خهلكهكهی دهنۆزی كه بهویدا تی دهپهیرن.

منیش له لایهوه ههلترووشکابووم، له ناكاوئیکرا لایکردهوه.

گوئی: "برا لیۆن، من له جیگهیهك ئه و مێرگه سهوزه و مهړه لهوهراوهكان و قهدیس ئاپۆللیناریۆ و ئه و فریشتانه م بینیه كه بهدوایهوه. بهلام نازانم له كوئی؟ چند ههول دهدهم بیرم بکهوئتهوه بهلام ناتوانم. بلیتی لهخهوندا نه مبینین؟"

بۆ ساتیک بیدهنگ بوو، بهلام یهكسهر بهخۆشحالیییهوه دهستهکانی بهیهکدا مالی.

گوئی: "سوپاس بۆ خودا، ئیستا بیرم کهوتهوه، ئهوه چند سهعاتیکه گینگلم پیدهدا، کهی و لهکوئی، ئهوا ئیستا دۆزیهوه!"

روخساری پرشگی دهدا، چاوانی وهکی زومرد درهوشانهوه.

بهخۆشحالیییهوه لهژیر لیهوه گوئی: "له ناوهوه مپرا!"

شه و داها تیبوو، تا شه و زیاتر چووبایه پیش، ئاشکراتر دهنگهکانی شار ده بیستران. شار وهکی ئازهلئیکی تیری هزار سهر لهتاریکیدا راکشابوو، بههزارهها دهنگی بونیام و سهگ و ئهسپهوه، بههزاران جوۆر ئاوازی بلویر و سیتارهوه، شار پیدهکهنی و دهوهی و دهیحیلاند و گوۆانی دهچری، چاوترووکانیك و شه و قورس لهسهر ههموو ئهوانه راکشا، پیم وابوو که ئهوه مهسیحه لهویدا، له ناوهراستی شاردا راوهستاوه و ئهوهش بهرخ نهبوو بهسهر شانیییهوه که دهیویست بۆ پشتیرهکهی بگه پیتیتتهوه، بهلکو تهواوی راڤیننا بوو.

فرانسيسكوۆس که بینی سه رنجم داوهته وئینهکهی مهسیح، گوئی:

- "برا لیۆن، بیر له چیی دهکتهوه؟"

- "برا فرانسيسكوۆس بیر لهوه دهکمهوه که ئهوه بهرخ نییه، بهلکو ئهوه راڤیننایه!"

- "ئهوه راڤیننا نییه، برا لیۆن، نا، ئهوه راڤیننا نییه، بهلکو ئهوه دونیایه. ئهوه ههموو دونیایه!"

***

ههمدیس بیدهنگ بوینهوه، پیره مێردیکی که لهگهت هات و له بهردهماندا راوهستا، ئه و پیره مێرده توندوتیژ دهینواند و پرشیکي سپیی درتژی ههبوو، به و رۆشنا بییهی که لهیهکیک له مهیخانه کانهوه دههات، روخساره ههتا و بردهوه که یان بینی که تژی بوو بهجیگه زامی شمشیر. وی خواوراسان گوئی له دوا وشه کافان بوو، هات و بهچیچکانهوه له نزیکمانهوه دانیشت.

گوئی: "ببورن، له بهیانیهوه ئیه ده بینم به بیدهنگی بهکۆله پشتیکی بهتالهوه بهم ناوهدا دین و دهچن، ههروهک بلیتی ههردوکتان سوالکهه بن و سوالکهه ریش نه بن، ئیستاش گویم له دوا قسه کانتان بوو که پیم قسهی حیسابی بوون. بیرم زۆر کردهوه و له خهیاالی خۆمدا ده مهیننا و ده مبرد که چما ده بی

ئیهو چ بن؟ سوالکهه بن؟ بهتاله بن؟ خه لکانی داماو بن؟ پیاوانی قه دیس بن؟ هه ر چه ند م کرد نه متوانی هه لی بینم."

فرانسيسكوۆس پتیکهنی، پهنجهی هه لپیری و ئامازهی بۆ وئینهکهی مهسیح کرد.

گوئی: "نا، ئیمه ئه و بهرخه ونبوه بین و هاوار دهکهن و بهدواي مهسیحدا دهگه پتین. ئهوه مهسیح نییه بهدواي ئیمه دا دهگه پت، بهلکو ئه وه ئیمه بین بهدواي ویدا دهگه پتین!"

پیاوه که به که مێک گالته جار بییه وه گوئی: "باشه ئیه هاتوون بۆ راڤیننا تا ئه و لیره بدۆزنه وه؟"

فرانسيسكوۆس وهلامی دایهوه: "ئه و له هه موو شوتینیک ههیه، بهلام نازانین له كوئی سوۆز دهکا و خۆیمان پیشان دهدا. رهنگه له راڤیننا."

پیره مێرد سه ره سپیه کهی راوهشاندا، دهستی به پرشیدا هینا و دهنگی نزم کردهوه. گوئی: "من جاریکیان ئه وم بینی و دۆزیه وه، له شوتینیکي دوور دوور، له وه پیری دنیا، له گهرمه ی هه لایساوترین جهنگدا. کاتیک خۆی پیشان دام قلیفه تی بونیامی له خۆگرتبوو، قلاقه تی پادشایه کی گه وره!"

پیره مێرد هه ناسه یه کی هه لکیشا، بونیام ههستی ده کرد که چۆن خه ریکه دلئ شه قار ده بی. فرانسيسكوۆس دهستی نایه سه ر ئه ژنۆی. پتیکوت:

- "پیره مێرد، به مه سیح سویندت ده دم، به و که سه ی که به ژوور سه رمانه وه راوه ستاوه، پیمان بلتی که ی و له کوئی ئه وت بینیه! یارمه تیمان بده تا ئیمه ییش بتوانین بیدۆزینه وه."

پیره مێرد سه ری داگرت و بۆ ساتیک بیدهنگ بوو، بونیام دهیتوانی له سیمایدا ئه وه بخوتیتته وه چۆن خه ریکه ئه و وشانه له ناوه پیرا تاووتوئی دهکا که دهیه وی بیانلی و چۆناوچۆنی ده بی بکه وئته قسان. دوا جار زاری هه لینا، هه مدیس دایخسته وه و بیدهنگ بوو.

ئه و جا گوئی: "ئه وه دوور دوور له خۆره لیت، له و شاره دیرینه ی ئۆرشه لیم، زیاتر له بیست سالتیک له مه وه بر روویداوه. ئه وی دونیا یه کی سه بریوو، تژی بوو له بۆنی عه ترو بۆنی گه نیوو له دارخورما، وهک ئه وانیه ئیمه له تابلۆکاندا ده بینین، درهختی سه برتر له وانه یشی لیوو به جوۆریکی تری ده نک زله وه که هینده ی زه لامیك ده بوون. ژنان ده تگوت تارما یین و له ته وقی سه ره وه تا قوله پتیمان پۆشرا بوو، گهر بونیام جار تیک له جار ان نینۆکی په نجه ی پتییانی بینیا، ده بیینی که به رهنگیکی سوور بۆیه کراون، وهکی بۆیه کردنی له پی ده ست و بنی پتیمان. به سه بر کردنی ئه و چند که سه دا ده زانم که ئیمه به دیلمانگرتبوون. پیاوانیشیان، عاره بگه لیکي بیتیا وه، کاتیک ئه سپیان غارده دا، له گه ل ئه سپه کانیاندا ده بوونه یه ک، بونیام نه یده توانی بیینی چما نایا ئه سپه که له کویدا کو تایی دئ و سواره ش له کویره ده سپیده کا، به لکو دوو سه رو شه ش پچ و رۆحیکي ده بیینی. پادشاکه شیان سو لتان سه لته دین، که جلکیکی به ژترو مرواری دوو راوی پۆشیبوو، جه نگا وه رتیکي گه وره بوو، له گهرمه ی غار داندان خۆی هه لده دایه سه ر ئه سپه که ی. کۆشکه که ی پر بوو له فواره و خه نجه رو ژن. له مه رقه دی پیروۆز به چیچکانه وه داده نیشت و سمیلی لوله داو هه ره شه ی له مه سیحیه ت ده کرد."

فرانسيسكوۆس هه ناسه یه کی هه لکیشا:

- "خودایه چ شهرمه زاریهک! له بری ئه وهی تاو بدهینه خۆمان و بچین مه رقه دهی پیروز زگارکه یین، که چی لیره له راقیننا بی ئیش دانیشتوین و دین و ده چین و سوال ده که یین!"
من ره تهم دایه وه: "گهر ده ته وئ مه رقه دهی پیروز زگارکه بیت، ئه وا رۆحی خۆت زگارکه!"
پیره میت ده که سه ری راوه شان د.

- "منیش که ره تیکیان تاوم دایه خۆم و بۆ زگارکردنی مه رقه دهی پیروز رۆیشتم. ئه وکات من لیره له راقیننا که سیکه ده و له مه ند و سه رتیکه ناو سه ران بووم، خاوه ن منال و کینلگه و رانه مه ر و ئه سپیکه سیه ی بووم که وه کی کوره که م خۆشتم ده و یست، ئه سه به که م نه بی هه موو شتیکم جی هیشتم و ته نه ای ته نها رۆیشتم و ته نها ئه م له گه ل خۆم برد، دوو پارچه قوماشی سوورم به شتیه ی خاچ له سه ر پشتی جلکه که م دووری و به ره و زگارکردنی مه رقه دهی پیروز که و تمه ری!"
هه مدیس بیده نگ بۆه، ده ستی راوه شان د.

گوته ی: "له کویته ده ست بی بکه م؟ سه رم تژییه له زه ریا و بیابان و بورجی به رز به هیلالگه له وه. له ناوچه رگه ی بیرکرده وه کانیشمدا ئۆرشه لیمه ی پیروز راوه ستاوه. من به که شتی سه فه رم کردوه، سوار ئه سپ بووم، خه لکانیکم ناسیوه که به زوبانگه لی جیاواز دوو اون، خه لکانی کتیبی به رده نگی جیاوازه وه. به سوار ئه سپه وه به (کوستانتینیه) ی به ناوو شوهره تدا، ئه و پایته خته مه زنه ی که که و تۆته نیوان دوو کیشوه روه، خۆره للات و خۆراوا، تیپه ریووم و له سه ر سویماندا له جیبی خۆم وشک بووم. ئه دی خه ونه کانی من چ بوون له چاو هه موو ئه وه دا؟ موجیزه یه کی ناوهایه ی له تیکه یشتن و قامی خه لکیان تیپه راندوه. خه ونه کان هه ژارن و که ی توانیویه شتیکی ناوهاییمان بۆ بخه نه پروو؟ به هه ر چوارده وری خۆمدا ده سوورامه وه و نه مده توانی تیر به له سه بیرکردنی کۆشک و کلێسا و ئاهه نگ و ژن، خودایه تۆیه، ئه وانه مه رقه دهی پیروزبان له بیر برده بوومه وه.

کاتیکی گه یشتمه ئۆرشه لیم، مه رقه دهی پیروز که و تبه وه ده ست مه سیحیه کان، ئه و پادشایه شی حوکه ی ئۆرشه لیمه ده کرد...

پیره میت ریشی با دا و روخساری شارده وه، پاشان درتیه ی به گپه رانه وه که یدا:

- "پادشا جحیلتیکه ته مه ن بیست سالان بوو، خه لکی به (بالدویوین) بانگیان ده کرد، به لام من یه که سه ر تیکه یشتم که ئه و بو نیام نییه، به لکو شتیکی تره، خودایه تۆیه، رده نگه خودا بوو بیت، رده نگه ئه و که سه بوو بیت که من به دوایدا گه راوم. کاتیکی بۆ یه که م جار ئه م بینی له رز دایگرتم. عاره به کان هه مدیس به ئه سپ و وشتره کانیه وه شالوویان هینایه وه، تا له پشتی ئۆرشه لیمه وه په لامارمان بده ن. پادشا هاواری کرد، فوو به شه پیووره کاندانا کرا، ئالای جه نگ به رزکرایه وه، زریمان پۆشی و به پیاده و سواره له ده شته که ی ده ره وهی ئۆرشه لیمدا کۆبوینه وه و چاوه ری بووین تا پادشا ته شریف بیته ی.

ئوی خودایه، چۆن کاتیکی ئه وه م بیردیته وه دلم هه پروون به هه پروون ناب؟ ئاخه یه که مین جار بوو ئه و ببینم! ئه و جا تیکه یشتم که رۆحی ئینسان قادیری رده هایه، تیکه یشتم له ناخی ئینساندا خودا ده ئی و ئیدی ئیمه پتیوست ناکا بۆ دۆزینه وهی دویای به دوا دا ته ی که یین، ته نها هینده به سه دانه وینه وه و له ناو

دلی خۆمان بنۆرین.

پادشایان له قه فه سیکدا هینا، نیوه ی روخساری گهنیو و نیوه که ی تریشی نه مابوو، نه په نجه ی مابوو، نه ده ست و نه بی، نه بیده توانی ری بکا، ئاخه ر چۆنا و چۆنی رتی کردبا؟ ناچار هه لیمان گرتبوو. گه ری پی چاوانیشی مه حف کردبوو، کویر ببوو. خاوارسان من له نزیکیه وه بووم و دانه ویمه وه تاسه بری که م، به لام ناچار بووم که پووم بگرم، ئاخه ر بۆتیکه گهنیوی به چوارده وری خۆیدا بلا و کردبووه.

پادشا له کویتیک گۆشتی گهنیو زیاتر نه بوو. به لام له ناوه راستی ئه و کوته گۆشته دا، رۆح قنج و قیبت و نه مر راوه ستا بوو. ئه دی بۆچی خودا قیزی نه ده ها ته وه که له ئاوها و تیرانه یه که دا حوکمرانی بکا؟ سولتانی خه ته رناک قه لاه تۆکه مه که ی (کیراک) ی له بیابانی (مواب)، له و دیو زه ربای مردووه وه، گه مارۆ دا بوو. پادشا به و بیابانه دا که گه رما تاوی تیدا سه ندبوو چوه پیتش و ئیمه ییش شه که ت و ماندوو که و تینه دوا ی. به لام له و قه فه سه دا هیتیک تاوی سه ندبوو، کلپه یه که ده سووتا، هه وا وه ک دارسه وه برتیکه گرگرتوو بلتسه یه ده دا!"

پیره میت بیده نگ بوو، نه بیده ویست زیاتر قسان بکا. چما نه بیده ویست یاخود نه بیده توانی؟

دوچار گوته ی: "کاتیکی بیر له وه ده که مه وه، زه نیم ده ورووژئی، هه رگیز ناوها ئاشکرا و روون موجیزه ی خودام نه بینیبوو. کاتیکی وی مرد ته مه نی بیست و چوار سالان بوو، من له وئ بووم، له هۆله گه وره که ی کۆشکدا له ئۆرشه لیم، ئه و له وئ دوا هه ناسه ی دا. دایکی، دایکه چا و چنۆک و سه ره چله که ی و (سیبیللا) ی خوشکیشی، خوشکه فیلباز و جوان و هه وه سه بازه که ی به ده وریه وه بوون، هه روه ها هۆله که تژیی بوو له بارۆنگه ل، کۆنتگه ل، مه رکیزگه ل و گه وه پیاوانی خۆینم که په له یان بوو پادشا زوو بری و ئه و جا وه کی گورگی برسی په لاماری شانشین ئۆرشه لیم بده ن و به که لبه کانیه ان هه لا هه لای که ن و هه ربه که یان کویتیک بۆ خۆبان به رن. به لام پادشا، به شکۆ و نه جیب، له ته مه نی بیست و چوار سالیدا، تاجی درک به سه ر سه ره گهنیوه که یه وه، بیده نگ و ئارام رۆحی خۆی سپارده خودا."

جه نگاوه ری دیرین سمیلتی ده جوی و فرمیستکی درشت به سه ر گۆنا چرچ و لۆچه کانیدا ده رژا. فرانسیسکۆس سه ری به سه ر ئه ژنۆکانیدا شوړکردبووه، له ناکاویکرا و له تاریکیدا دای له قولپی گریان.

پاشان جه نگاوه ری دیرین فرمیستکه کانی وشکرده وه، شه رمیده کرد که گریاوه، ده ستی له سه ر عه رده که داناو ئیسکه پیره کانی ته قین و ئه و جا هه ستایه سه ر پیتیان، پاشان بیده نگ و به بی هیچ قسه یه که دیار نه ما.

فرانسیسکۆس هیشتا هه ر ده گریا.

دوچار سه ری هه لپیری و له به ر خۆیه وه گوته ی: "ته مه یانی رۆح، ته مه یانی خودا، ته مه یانی ئینسانی راسته قینه، ئیدی له م ساته وه خته وه، ئه و گه ره ده بیته پیتشه نگمان و ریتونیمان ده کا. هه سه بره لیبۆن، ده ی با برۆین."

- "به ناوی خودا، بۆ کوئی؟"

- "بۆ ئاسیزی دهگه پئینهوه، لهوئ بازه که دهدهین، دهی با برۆین ئه ی ته مبه لئ خودا!"
- "هر ئیستا، به م نیوه شه وه؟"
- "به لئ، پیک هر ئیستا، پیت وایه خودا چاوه رپئ دهکا تا رۆژ بیته وه؟"

***

پینج

به درتیزی پئنگه ی گه پانه وه پادشای گه ر له پیتشه وه ده رۆیشت و پئینینی ده کردین. باران به خو پ ده باری و روویاره کان هه ستابوون و پئنگه کان سر درابوونه وه، ده رۆیشتین و تا ئه ژتۆ له قوردا بووین. له سه رمادا ته زی بووین و برسیتی برستی لئ بریبووین، له زۆر گوندان خه لکی به ردیان تی ده گرتین و راویان ده ناین، فرانسسیسکۆسیش هاواری ده کرد: "ئه فین! ئه فین! ئه فین!" وای ده گوت و جووتیاره کان سه گیان تی به رده داین.

فرانسسیسکۆس بۆ ئه وه ی دلم بداته وه گوتی: "ئه مه چیه له چاو ئه و ئازارانه ی که ده بی بۆ مه سیح بچیتزین، ئه مه له چاو ئه وده ا وه کی گه مه ی منالان وه هایه! پادشا گه ره که بینه وه یادی خۆت!" شه و پکیان که ته واو یک شه که ت بووین و له تاو سه رما و برسیت و ته ری که دزه ی کردبو وه نیو ئیسکه کانیسه مانه وه، خه به رمانبو وه، له دووره وه رووناکي ده ریتکمان بینی، به په له به ره وه ئه وئ چووین تا به لکو قه شه کان به زه بییان پیمان دابیتته وه و پئنگه مان بدن بچینه ژوو ره وه، ره نگ بی له ویش تیکه نانیکمان بدنه ی و لای ناگری پیروژه وه دانیشین و گه رمان بیتته وه. خودا به لیتزه بارانی ده باراند، دنیا وه کی قیر ره ش ده چۆه، ده که وتینه چاله وه و ده هاتینه وه ده ره وه و پاشان ده که وتینه وه راکردن. من جنیوم به باران و تاریکی و سه رما دده ا، به لام فرانسسیسکۆس گۆرانی داده نا و ئه و جا ده یچری.

خودایه ئه مه چ موحبزه به که

باله کان له قوردان

خودا به حه و او ده یه

خودایه، کاتیک کرمه کان بیر له تۆ ده که نه وه

چتاقیان ده بنه په پوله!

خۆشحالانه باوه شی ده کرده وه و هه وا و بارانی له نامتیز ده گرت، کاتی پیتی داده نا و ده که وه ته چالیکه وه، ده بگوت: "قور خوشکمه، بایش برام!"

بۆ ساتیک راوه ستا و چاوه رپتی کرد بیگه می، من هه مدیس که وتبوومه چالیکه وه و هاتبوومه ده ره وه و ده شه لیم.

گوتی: "برا لیۆن، هه ر ئه لعان گۆرانی به کم دانا، هه ز ده که بیت بییستیت؟"

به توورده یی وه لامیم دایه وه: "برا فرانسسیسکۆس، ئیستا له کوئ تاقه تی ئه وه مان هه به گوئ له گۆرانی را دتیرین؟"

- "گه ر ئیستا گۆرانی نه لئین برا لیۆن، ئه ی که ی ده بی بیلتین؟ گوئ را دتیره! ئه وه لئ ناژه لئیکي بچکۆلانه که له بهر ده روازی به هه شتا راوه ستا تا بچیتته ژوو ره وه هیلکه شه ی تانۆکه بوو، پیترۆس دانه ویتوه و گۆچانه که ی پیدایه ئینا، پیتی گوت: (ئه ری ئه وه هیلکه شه ی تانۆکه ی بچکۆلانه لیره به دوای چیدا ده گه رپتی؟) هیلکه شه ی تانۆکه وه لامی دایه وه: (به دوای نه مرییدا!) پیتی گوت: (نه مرییت بۆ

چیبیه؟) هیلکه شه‌یتانۆکه وه‌لامی دایه‌وه: (پیمه‌که‌نه، چما منیش مه‌خلوقی خودا نیم؟ چما منیش وه‌کی میخایل فریشته‌یه‌کی خودا نیم؟ من هیلکه شه‌یتانۆکه‌یه‌کی فریشته‌م!) پیتروسی لئی برسی: (گه‌ر وایه‌ ئه‌ی باله‌ ئالتونوبیبه‌کانت کوان؟ ئه‌ی کوانی پیتلاوه‌ پادشاییه‌ سووره‌کانت؟ کوا شمشیته‌ بریقه‌داره‌که‌ت؟) هیلکه شه‌یتانۆکه وه‌لامی دایه‌وه: (ئه‌وه‌تان له‌ ناخمدا، نوستوون و چاوه‌ری ده‌که‌ن!) پیتروسی برسی: (چاوه‌رتی چ ده‌که‌ن؟) هیلکه شه‌یتانۆکه وه‌لامی دایه‌وه: (چاوه‌رتی ساته‌وختی مه‌زن!) پیتروسی گوتی: (کام ساته‌وختی مه‌زن؟) هیلکه شه‌یتانۆکه گوتی: (ئا ئه‌م ساته‌وخته‌!) هیلکه شه‌یتانۆکه‌ وای گوت و وه‌ک بلتی بالی لئ روایی، قه‌له‌مبازیکی دا و چوه‌ به‌هسته‌وه‌.

فرانسسیسکۆس به‌پیکه‌نینه‌وه لئی برسی: "تیگه‌یشتیته‌؟ ئیمه‌ هیلکه شه‌یتانۆکه‌ین برا لیۆن، له‌ ناوه‌مانرا بال و شمشیته‌ر هیه‌، گه‌ر مانه‌وئ بچینه‌ به‌هسته‌ت، ئه‌وا ده‌بی بازتیک‌ بده‌ین. وهره‌ برای جهمک، وهره‌ و بازه‌که‌ بده‌!"

ده‌ستی گرتم و به‌په‌له‌ که‌وتینه‌وه‌ رویشتان، به‌لام دوا ساتیک‌ به‌هسانه‌پرکیته‌ راوه‌ستا.
- "برا لیۆن، به‌ئارامی گوی بۆ ئه‌وه‌ رادیره‌ که‌ پیتی ده‌لیم، گوتی تیزکه‌وه‌. گوتی لیبیه‌؟ من وا هه‌ست ده‌که‌م تۆ زۆر به‌م ته‌رزه‌ ژبانه‌مان خو‌شحال نه‌بیت، خه‌مباریت و پیده‌چی ئه‌م ژبانته‌ پیدژوار بی!"
- "نا برا فرانسسیسکۆس، من بۆ ئه‌وه‌ خه‌مبار نیم، به‌لام ئاخر ئیمه‌ بونیامین، تۆ ئه‌وه‌ له‌بیر ده‌که‌یت که‌ ئیمه‌ بونیامین، به‌لام من ئه‌وه‌ له‌بیر ناکه‌م، ئه‌وه‌ هه‌موو شتیکی بوو."

- "برا لیۆن ده‌زانیت بالترین به‌خته‌وه‌ری چیبیه‌؟"
وه‌لامیم نه‌دایه‌وه‌، هه‌لبه‌ت ده‌زمانی بالترین به‌خته‌وه‌ری چیبیه‌، بالترین به‌خته‌وه‌ری ئه‌وه‌ بوو بگه‌ینه‌ ئه‌وه‌ ده‌یره‌ و به‌زه‌بیان پیمان دا‌بیته‌وه‌ و ده‌رگاکه‌مان لئ بکه‌نه‌وه‌، بالترین به‌خته‌وه‌ری ئه‌وه‌بوو ئاگردانه‌که‌مان بۆ داگیرستین، چوارمشقی له‌به‌ریدا دانیشین، ژهمیک‌ خواردنی خو‌ش و گه‌رمان بۆ ئاماده‌که‌ن و له‌ ژیر زه‌مینی په‌رستگه‌که‌وه‌ یه‌ک بوتلی گه‌وره‌ شه‌رابی کۆمان بۆ بیتن! به‌لام چۆن ده‌کرا ئه‌م شته‌ ئاقلانانه‌یه‌ به‌فرانسسیسکۆس بگوتری! ئه‌قینی ئه‌و بۆ خودا وای لئ کردبوو چاو له‌ویسته‌کانی ئینسان بپوشی، بۆ ئه‌وه‌ برسیتی نان و تینووتی ئاو و شه‌راب بوو، ئیدی چۆناوچۆنی ده‌یتوانی له‌برستی و تینووتی بگا؟ بۆیه‌ منیش وه‌لامیم نه‌دایه‌وه‌ و قور و قه‌یم لئ کرد.

- "برا لیۆن، به‌باشیی ئه‌مه‌ت له‌ بیر بیت که‌ پیتی ده‌لیم، گه‌ر ئیمه‌ به‌ته‌قواترین که‌س و خو‌شه‌ویستترین مه‌خلوقی خوداش بین له‌سه‌ر عه‌رد، ئه‌وا به‌دلنیا‌ییبه‌وه‌ ئه‌وه‌ به‌خته‌وه‌ری بالا نیبه‌!"
له‌ تاریکییدا به‌رده‌وامبووین له‌رویشتان، فرانسسیسکۆس هه‌مدیس راوه‌ستا‌یه‌وه‌.

له‌به‌ر ئه‌وه‌ی نه‌یده‌توانی له‌ تاریکیبه‌که‌دا جیامکاته‌وه‌، به‌ده‌نگیکی به‌رز گوتی:
- "برا لیۆن، برا لیۆن ته‌نانه‌ت گه‌ر رو‌شنایی به‌ینه‌وه‌ بۆ چوانی کوپره‌کان و رو‌حگه‌لی شه‌رانگیز له‌مرۆقه‌کان ده‌رکیشین و مردوو‌ان زیندوو‌که‌ینه‌وه‌، ئه‌وه‌ی پیتیده‌لیم باش بیه‌ینه‌ره‌وه‌ بیر خۆت، ته‌نانه‌ت گه‌ر ئه‌وانه‌ش بکه‌ین، به‌دلنیا‌ییبه‌وه‌ ئه‌وه‌ به‌خته‌وه‌ری بالا نیبه‌!"

من بیده‌نگ بووم، ئاخر چۆن ده‌کرا بونیام له‌گه‌ل پیاویکی قه‌دیسدا بکه‌و‌یته‌ جه‌ده‌له‌وه‌؟ له‌گه‌ل رو‌حه

شه‌ره‌نگیزه‌کاندا ده‌کرئ، به‌لام له‌گه‌ل پیاویکی قه‌دیسدا نا‌کرئ، له‌به‌ر ئه‌وه‌ بیده‌نگ بووم.
ده‌چوینه‌ پیش و قاچمان له‌به‌رد و له‌و په‌لکی ئه‌و دره‌ختانه‌ هه‌لده‌نگوت که‌ باران شکاندبوونییه‌وه‌.
فرانسسیسکۆس هه‌مدیس راوه‌ستا‌یه‌وه‌.

- "برا لیۆن، گه‌ر ته‌نانه‌ت بتوانین به‌زوانی هه‌موو ئینسان و فریشته‌کان بدوین، گه‌ر بتوانین به‌قه‌سه‌کانی خودا وه‌عه‌ز بده‌ین و هه‌موو کافران بکه‌ینه‌ مه‌سیحی، برا لیۆن شتیکی تی ده‌لیم له‌بیری نه‌که‌یت، به‌دلنیا‌ییبه‌وه‌ ئه‌وه‌ش به‌خته‌وه‌ری بالا نیبه‌!"
ئیتتر هه‌سه‌له‌م نه‌ما. ئاخر من برسی بووم و له‌سه‌رمادا ته‌زیی بووم، قاچم ده‌بیشتا، به‌بیزارییه‌وه‌ گوتم:
"باشه‌ پیم بلتی به‌خته‌وه‌ری بالا چیبیه‌؟"

فرانسسیسکۆس هه‌نگاوه‌کانی خیراتر کرد و وه‌لامی دامه‌وه‌: "دوایی ده‌بیینیته‌!"
ئیتتر ئیمه‌ ئه‌لعان گه‌یشته‌بوینه‌ ده‌یره‌که‌، ده‌رگاکه‌ی داخرا‌بوو، به‌لام هیشته‌ له‌ هۆده‌کاندا چرا هه‌لکرا‌بوو. فرانسسیسکۆس له‌زه‌نگه‌ چکۆله‌که‌ی دا، من له‌به‌رئ‌ه‌وی ته‌زیی بووم، ده‌سو‌یرد خو‌م خزانه‌ لای سووچیکی ده‌رگاکه‌وه‌.

گویمان هه‌لخستبوو چاوه‌ری بووین تا بزاین چما ده‌رکه‌وانه‌که‌ دیت ده‌رگاکه‌مان لئ بکاته‌وه‌ یان نا؟ من هه‌نووکه‌ شه‌رمده‌که‌م که‌ ئه‌وه‌ ده‌لیم، به‌لام کاتیک‌ مرۆف دگان به‌گوناه‌یکدا ده‌نی، ئیتتر ئه‌و گونا‌هه‌ ده‌سپردیتته‌وه‌ و به‌گوناه‌ ناژم‌ی‌دردی، من له‌ناوه‌وه‌مه‌را نه‌فره‌تم له‌و چاره‌نوسه‌ ده‌کرد که‌ منی به‌فرانسسیسکۆس، به‌و ئازه‌له‌ کتیویه‌ ترسناکه‌ی خوداوه‌ به‌ستبووه‌. بئ ئه‌وه‌ی به‌خۆی بزانی وه‌ک پادشا گه‌ره‌که‌ی ئۆرشه‌لیمی لئ هاتبوو، کوتیک‌ گوشت و چنگک‌ ئیسیکی لئ ما‌بووه‌ و له‌ناوه‌وه‌شرا تژیی بوو له‌ خودا. له‌به‌ر ئه‌وه‌ بوو که‌ ئه‌و ئاوه‌هابوو، له‌به‌ر ئه‌وه‌بوو که‌ هه‌ستی به‌برستی و تینووتی و سه‌رما نه‌ده‌کردو ئه‌و به‌ردانه‌ی تیی ده‌گی‌را به‌لایه‌وه‌ گوله‌ لیمز بوون و فیتکیان ده‌کرده‌وه‌. به‌لام من بونیام بووم، بونیامیکی ئاقل و داماو، من برسی بووم و به‌رده‌کانیشم به‌لاوه‌ هه‌ر به‌رد بوون.

له‌ ناوه‌وه‌ ده‌رگایه‌ک کرایه‌وه‌ و ته‌په‌ی هه‌نگاوه‌گیکی قورس هاتنه‌ گوت.
به‌خۆم گوت: "ئه‌وه‌ ده‌رکه‌وانه‌که‌ هات، سو‌یاس بۆ خودا، هه‌ر ده‌یی به‌زیی پیاماندا بیته‌وه‌!"
ده‌نگیک‌ به‌توو‌ره‌یی گوتی: "ئیه‌و کتین که‌ به‌م ناوه‌خته‌ هاتوون؟"

فرانسسیسکۆس به‌میهره‌بانی وه‌لامی دایه‌وه‌: "ئیمه‌ دوو خزمه‌تکاری ها‌که‌زایی مه‌سیحین، برسی و سه‌رمانه‌ و ئیستایش به‌م شه‌وه‌، له‌م په‌رستگه‌ پیروزه‌دا به‌دوای په‌ناگه‌یه‌که‌دا ده‌گه‌رتین. ده‌ی برای ده‌رکه‌وان ده‌رگاکه‌مان لئ بکه‌وه‌!"

ده‌نگه‌که‌ نه‌راندی: "برۆن به‌رتی خو‌تانه‌وه‌، ئیه‌و خزمه‌تکاری مه‌سیحین؟ گه‌ر وایه‌ ئه‌ی بۆچی به‌م ناوه‌خته‌ له‌م رێویانانه‌دا ده‌سو‌ورتنه‌وه‌؟ ئیه‌و چه‌ته‌ن که‌ په‌لاماری خه‌لکی ده‌ده‌ن و ده‌بانکوژن و په‌رستگه‌کان ده‌سووتین، ده‌ی برۆن به‌رتی خو‌تانه‌وه‌!"

هاوارم کرد: "ئهرئ تۆ رو‌حمت نیبه‌ برای ده‌رکه‌وان، ده‌ته‌وئ له‌سه‌رمادا ره‌ق بینه‌وه‌؟ گه‌ر باوه‌رت به‌مه‌سیح هه‌یه‌ ئه‌وا ده‌رگاکه‌مان لئ بکه‌وه‌ و کو‌نجیک‌مان بده‌ری تیبیدا خو‌مان له‌باران بپارێزین و له‌تی

نانیسمان بدهری بیخوین، نیمه خه لکانی مه سیحین و بهزه بییت پیاماندا بیتهوه!

دهنگی کیشانی گوجانیکمان به بدهردچنی حه وشه که دا هاته گوئی.

دهنگه تورده که گوئی: "هه ر ئیستا دیمه دهره وه و بیرازتیکی چاکتان ده که م هه ی فیلتبازی هه یج و پووچینه!" دهنگه که وای گوت و قوفلی دهرگای حه وشه له ته ق و هوری کرانه ودها بوو.

فرانسیسکوس لای بۆ کردمه وه و گوئی: "برا لیون نازابه! چ بهر بهر ده کانیبه ک مه نوتیه!"

دهرگا که کرایه وه، قه شه یه کی زل به تیلایه کی نه ستوره وه هیرشی هینا، ملی فرانسیسکوسی گرت.

نه راندی: "هه ی تاوانبارینه، پیاوکوژینه، ته عدا که رینه، هاتوون په رستگه که ویران که ن؟ که واته ده ی بخو! بخو!" وای گوت و به تیلاکه که وته بیرازکردنی جه سته لاواز و باریک و بنیتسه که ی فرانسیسکوس.

من شالاوم برد تا له ژیر ده سته قه شه ی دهر بیتم، به لآم فرانسیسکوس ده سته رایهل کرد و گوئی:

- "برا لیون بهر بهر ده کانی خواستی خودا مه که! برای دهر که وان لیم ده، تو رزگار که ری منیت!"

دهر که وان به گالته جار بیه وه پیکه نی، لای بۆ من کرده وه و ملی گرتم.

- "ئیستا نوره ی تو به هه ی که له کچی!"

منیش داره که مم بهر زکرده وه تا بهر گری له خۆم بکه م، به لآم فرانسیسکوس نا ئومیدانه هاواری کرد:

"برا لیون توو ناوی مه سیح چ بهر بهر ده کانیبه ک مه نوتیه!"

به تووره بوونه وه هاوارم کرد: "چما لیبی گه ریم بکوژی؟ نا، ده بی بزانت، منیش هه قی خۆم ده که مه وه."

- "برا لیون، برا لیون، گه ر منت خۆش ده وی بهر بهر ده کانی مه نوتیه، لیکه ری تا برای دهر که وان نه رکی خۆی به جی بیتم، خودا نه رکی نه وه ی پت سپارد وه که لیمان دا، لیکه ری با نه رکه کی سه رشانی به جی بیتم!"

داره که م له سه ر عه رده که فری دا و ده ستم به نیشانه ی خاچ دانا.

له کاتیکدا که له تووره بییدا لیتوه له ره م پت که وتبوو، گوتم: "لیم ده برای دهر که وان، ده ی تووره بی خودا دامر کینه وه!"

دهر که وان به قسه کافان پیکه نی، وی بونی شه راب و سیری لئ ده هات، نه و جا که وته بیرازکردنی من، بیرازکردنیکی وها که گویم له خر و هوری شکانی ئیسکه کانم بوو، فرانسیسکوس له سه ر عه رده که له قوره که دا دانیشتبوو، قسانی له گه ل ده کردم و نازایه تی ده دامه بهر.

- "هاوار مه که برا لیون، کفر مه که، ده ست بهر ز مه که ره وه، پادشای گه ر به یته وه بهری خۆت، مه سیح به یته وه بیرت نه وه دمه ی که له خاچ درا، وره ت هه بی!"

دهر که وان له کاری خۆی بۆوه، به لآم به وه شه وه هیتشتا سه رو تیلایه کی تری پیداکیشاین و نه و جا دهرگا که ی کلۆم دا.

من له سووچیکدا که وتم، نازارم هه بوو، له دلئ خۆدا جنیوم ده دا، به لآم نه مده ویرا زار هه لبتیمه وه. فرانسیسکوس خۆی بۆ نه شوینه کیشکرد که منی لیکه وتبووم، به میهره بانیه وه ده سته گرتم و شانه

کوتراوه کانی نه وازش کرد. نه ویش خزایه سووچه که وه و ئیدی پالمان دا به یه که وه تا گه رمان بیته وه.

چریان دی به گوتمدا وه که نه وه ی نه یه وی که س گوئی لیبی بی: "برا لیون، نه مه یه بالاترین به خته وه ری!"

برا فرانسیسکوس زۆر پیی لئ هه لپریه، من ئیتر که له لیبی بووم.

به ده نگی بهر ز گوتم: "نه مه بالاترین به خته وه ریبه؟ بمپوره برا فرانسیسکوس، به لآم من نه مه ناو ده نیم بالاترین لووت بهرزی، دلئ بونیام لاف و گه زاف لیده دا به وه ی که جگه له و شتانه ی حه زی لئ نین،

نایه وی شادومسانانه پیشوازی له چ شتتیکی تر بکا. خودا به و دلئ ده لئ: من خواردنم داوه پییت تا بیخۆت، شه رابم داوه پییت تا بیخۆتیه وه، ناگرم داوه پییت تا خۆتی پت گه رم که یته وه، که چی نه و دلئ بی شه رمه وه لآم ده داته وه: نا، نا، نامه وی! ناخر که نگی نه و دلئ خۆبه زلزانه شیتته ده بی بلئ، به لئ

ده مه وی؟"

- "برا لیون کاتیک خودا ئامیزی خۆی ده کاته وه و به و دلئ ده لئ: وه ره! ئیدی دلئ به هه موو نه و باه تی شادیبه چکۆله و نادیارانه ده لئ: نا، نا، نا! پییت وایه بۆچی؟ بۆ نه وه ی خۆی لیبان رزگار کا و یه کسه ر

بیته سه ر به لئ مه زنه که."

- "چما ناتوانی جگه له و ریگه یه، به ریگه یه کی تر دا بگاته نه وی؟"

- "نا، ناتوانی، ته نها نه و (نا) گه لن برا که م که ریگه به ره و (به لئ) گه وره که خۆش ده کن."

- "به لآم بۆچی خودا نه و شته خۆشانه ی له سه ر عه رد خولقاندوره؟ بۆچی نه و خوانه به شکۆیه ی بۆ رازاندوینه ته وه؟"

- "بۆ نه وه ی ئیراده مان تا قی کاته وه برا لیون؟"

- "چۆناوچۆنی بتوانم له گه لندا پتیک بتم برا فرانسیسکوس؟ لیکه ری با بنووم، ناخر خه و له خودا بهر و حمتره، خه و ریگه م ده دا خه ون به نانه وه بیتم!"

چاوانم لیک نا و خۆم گرمۆله کرد. خۆشبه ختانه خه ونی به به زه بی هات و بردمی.

شه به قی دابوو که سیک پیایدا کیشام، نه وه فرانسیسکوس بوو، خه به رم بۆوه.

- "گوئی رادیره برا لیون، وا نه و هات!"

دهنگی دهر که وان که له حه وشه که وه ده هات. کلبله کان له بهر پشتینه که یدا زرنکه یان ده هات، دهرگا که کرایه وه.

له بهر خۆه گوتم: "سو پاس بۆ خودا، عه زابان ته واو."

پتیم دانا و خۆم ئاماده کرد بچمه ژووری.

فرانسیسکوس لای کرده وه و سه بری کردم، چاوانی تژی به نازارتیکی قه دیسانه پرشنگیان ده دا.

لیبی پرسیم: "بچینه ژووره وه؟ ده لیبی چی نه ی شیری خودا، بچینه ژووره وه؟"

تیگه ی شتم. ده بو یست سه ر بکاته سه رم، له بهر نه وه ی برسی بووم و له وه زیاتر نه مده توانی بهر گه ی برسیتمی بگرم. نه مه ش عیزه تی نه فسمی داده به زانند.

وہلایم دایہوہ: "نا، ناچینہ ژوورہوہ! برسیم نییہ!" وامگوت و گہرامہوہ.

فرانسیسکۆس باوہشی پیداکردم.

- "نافهرین برا لیۆن، من دەمەوی ئاوها بیت، دەمەوی ئازا بیت!"

ئەوجا بەرەو پەرستگە کە لای کردەوہ.

- "خودا حافییز ئەی دەیرە بیروژە میوان نەویستەکە، برا لیۆن پیوستی پیت نییەو نایەتە ژوورەوہ!"

ئەوجا خاچمان کیشا و هەمدیس ملی ڕیگەمان گرتەوہبەر. فرانسیسکۆس خەریکبوو لەخۆشحالیدا دەفری.

***

خۆر هاتبوو دەری و باران نەدەباری، عەرد تازە خۆشتوو و ڕاکشاو و پڕشنگی دەدا، درەخت و بەردەکان زەرەخەنەیان دەهات. دوو قزقەرە لەپیشمانەوہ بەلە تەرەکانیان ڕادەوشاند و وەک بلتی گالتەمان پێ بکەن، سەیری ئیەمان دەکرد و دەیانخویند، بەلام فرانسیسکۆس دەستی بۆ ڕادەوشاندن و سلاوی لیکردن و گوتی: "ئەمانە قەشە تەیرەکانن، بنۆرە چۆن جلکیان پۆشیوہ؟"

پێکەنییم و گوتم: "راست دەکەیت برا فرانسیسکۆس، من جارێکیان هەر بەراستی لە کلتیسا یەکی نزیک پیروچیا قزقەرەبەکم بینی کە فیر ببوو سروودی eleison Kyrie (*) بچری، ئەو تەیرە قەشە یەک بوو بۆ خۆی!" فرانسیسکۆس هەناسە یەکی هەلکیشا.

- "ناخ گەر کەسیک بیتوانییا تەیرەکان، گا و مانگا، بەرخ، سەگ، گورگ و بەرازە کیتیوہەکانی فیری ئەو دوو وشە یە eleison Kyrie کردیا! ناخ گەر بەهەمان شێوہ هەموو بەیانییەک سەرجم مەخلوقاتەکان لەخەو رابوونایە و بونیام بیتوانییا گوئی لێیان بووایە کە لەسەر درەخت و لەناو تەویلەکان و لەباخچە و دارستانەکانەوہ ستایشی خودا دەکەن و هاوار دەکەن "eleison Kyrie! گوتم: "جاری لێگەرێ باخەلکی فیری ئەو دوو وشە یە بکەین. من پیم وایە تەیر و گا و مانگاکان پیوستییان بەو دوو وشە یە نییە، چونکە ئەوان گوناھ ناکەن!"

فرانسیسکۆس چاوانی زەق کردنەوہ و دیقەتی دام.

- "راستە، برا لیۆن تۆ راستدەکەیت. لە هەموو مەخلوقاتەکاندا تەنھا ئینسانە گوناھ دەکا."

- "بەلام برا فرانسیسکۆس ئینسان تەنھا مەخلوقتیکیشە کە دەتوانی لەسروشتی خۆی تێپەرێتی و بچیتە بەهەشتەوہ، تەیر و گا و مانگا ناتوانن ئەوہ بکەن."

فرانسیسکۆس ڕەتی دامەوہ: "ئیمە ئەو نازانین، چ کەسیک نازانی سنووری پەحمەتی خودا تا کوئیە!"

(*) وشە یەکی گریکییە، واتە "خودایە پۆرم پێبکە!" یەکتیکە لە سروودەکانی قوداسی کاسۆلیکیی. وەرگێتری سویدی.

ئاوها لەبارە خودا و تەیرەکان و ئینسانەوہ دەدوان تا بەیانییەکیان گەیشتیە ئاسیزییە خۆشەویستەکەمان. زەنگی بورجەکان، بورجی قەلاکە، قەلاکە، دار سەرودەکان و گولەکانی بەر هەتاو، چاوانیان پڕکردین لە بەختەوہری.

فرمیسک زاہە چاوانی فرانسیسکۆسەوہ.

گوتی: "ئەز لەم خاکە خولقاوم، ئەز چرایەکی چکۆلە قورینی ئەم خاکەم."

ئەوجا دانەوێوہ و مشتتیک خۆلی هەلگرت و ماچی کرد. گوتی: "من مشتتیک خۆل قەرزاری ئاسیزییم، دەبی دواتر مشتتیک خۆلی بۆ بگەرێنمەوہ، برا لیۆن لەهەر کوئیەک مردم، دەبی بمهینیتەوہ ئیرە تا لیرە بنیژتیم."

ئەورۆ یەکشەمە بوو، بەجاددە یەکی باریکی سەر داپۆشراودا هاتین، زەنگەکان لێیان دا و وادە نوێژ تەواو ببوو. فرانسیسکۆس کە بەزەحمەت قسەکانی بۆ تەواو کرا، بەسەر سورمانەوہ ڕاوەستا، پشتی بەدیواریکەوہ دا و هەناسە برکیی پێ کەوتبوو. بەپەلە دوا کەوتم، بەلام لە ناکاوتیکرا منیش تەنگەنەفس بووم. کیژۆلە یەکی سەپی پۆش کە گولتیک سووری بەسینگەوہ بوو، لەبەر امبەرماندا ڕاوەستا، ئەوہ کیژۆلە کە ی کۆت چیفیی بوو، رەنگپەرپو و خەمبار و بازنە شین ژیر چاوانی پۆشیبوو. بەدرێژی ئەو ماوہ یە کە ئیمە نەمانبیبیۆوہ، لەو رۆژەوہی کە لە کلتیسی قەدیس دامیانۆ بینیوومان، گریان و شەونخوونی لە کچتیک چکۆلەوہ کردبوویانە ژنیک!

لە دوا یەوہ دایەنە پیرەکە ی بەشکۆوہ دەڕۆشت، هەرکە بینی کیژەکە ڕاوەستاوہ ئەمیش ڕاوەستا. ئەوان لە نوێژ دەگەرانیوہ، هەموو بەیان لەخۆردا خۆی دەشوش، بۆیە ئەوان درێژترین رێگەیان گرتبوو بەر بۆ ئەوہی تا دەکری درەنگ بگەنەوہ مائە ئەمیرانەکیان و ئەوجا دەرگا لەسەر خۆیان کۆم دەن.

کاتیکی کلارا فرانسیسکۆسی بینی، ئەژنۆی سست بوو، دەبوست بگەرێتەوہ بەلام شەرمیدەکرد. غیرەتی دایە بەر خۆی، چاوانی بەرز کردەوہ و ریک لەچاوانی فرانسیسکۆسی روانی، روانینیکی رەق و خەمبار، پاشان هەنگاوتیک نا، ملی درێژکرد و تەماشای جلکە شروپەرەکانی فرانسیسکۆس و پیتی پەتی و پۆخلەکانی و روخسارە لەر و لاوازەکە ی کرد و بەنا بەدلیییەوہ سەری ڕاوەشاند.

بەدەنگتیک نائومیدانە و نیوہ نووسا و گوتی: "شەرم ناکەیت؟"

- "لە کێ؟"

- "لە بابت، لە دایکت، لە من. بۆ کوێ دەچیت؟ هاوار هاواری چیت؟ بۆچی لە ناوہ راستی شەقامدا وەک گالتە جارێک سەما دەکەیت؟"

فرانسیسکۆس بەسەری ئەو و جەستە ی کوور و ئەژنۆی نیوہ نوشتاوەوہ گوتی ڕادیرابوو، هیچی نەدەگوت، کلارا بەسەریدا نوشتایەوہ، چاوانی لیوپیژ ببوون لە فرمیسک.

بەدەنگتیک کە سوپی رۆ دەبردە دلەوہ گوتی: "من لەخەمی تۆدام، کاتیکی بێر لەتۆ دەکەمەوہ، دلەم وەختە هەپروون بەهەپروون بی!"

من فرانسیسکۆس گرتبوو تا نەکەوێ، بەدەنگتیک هیند نزم کە تەنھا من گویم لیتی بوو، گوتی:

"ههروهه ها منیش..."

کلارا راجله کی، روخساری پرشنگید ایهوه، له جووله ی لیوی فرانسسیسکۆسهوه، مه زنده ی نهو قسانه ی ده کرد که فرانسسیسکۆس ده یه وئ بیهنیتته سهر زار.

- "فرانسسیسکۆس تۆیش بیهر له من ده که یته وه؟" وای گوت و ئۆخزنیکی پیداهات.

فرانسسیسکۆس سهری هه لپری.

- "من، هه رگیز!" فرانسسیسکۆس وای گوت و دهستی رایه ل کرد، وهک نه وه ی بیه وئ کلارا له سهر ریتگه که ی دوور خاته وه تا بتوانی پده ت بی.

کیژۆله که قیژه یه کی کرد، دایه نه که به هه له داوان هاته پیتشه وه تا یارمه تی بدا.

به لام کلارا پیریتنه که ی لاخست، چاوانی برووسکه یان ده دا و دهستی هه لپری.

به توورپیی گوتی: "نه فرته له وه که سه به که پیتچه وانیه ی خواستی خودا ری ده کا، نه فرته له وه که سه به که وه عه ز ده دا ئیمه نابج به یه که بگه یین، که نابج منال به خه یینه وه، که نابج مال دروست که یین، که پیاوان نابج پیاوگه لیکی واقیعی بن و جهنگ و شه راب و ژن و شانازییان خوشبوئ، که ژنان نابج ژنگه لی واقیعی بن و جلکی جوان و ژبانی ئارام و ئه قینیان خوشبوئ... ئه مه یانی ژبان وه کی بونیامیتیکی ئاسایی، فرانسسیسکۆسی داماو، له م قسانه م ببووره!"

به خۆم گوت: "به لئ، به لئ، ئه وه یانی ژبان وه کی بونیامیتیکی ئاسایی، فرانسسیسکۆسی داماو، له م قسانه م ببووره..." وام گوت و دلخۆش بووم به راستگۆیی ئه و کپژه و جوانیبه که ی و قسه ناوازه کانی.

دایه نه که نزیک بووه و ناوقه دی کلارای گرت.

گوتی: "وه ره کچی خۆم با برۆین، با خه لکمان لی کۆنه بینه وه!"

کلارا سهری نایه سهر سینگی دایه نه که و له ناکاویکرا دایه قولپی گریان. مه گه هه ر خودا بزانی چه ند مانگان له دلیدا خه ریکی هۆنینه وه ی ئه و قسانه بووبیت و عه ودالی ئه و ساته وه خته بووبی که فرانسسیسکۆسی تیدا ببینت تا ئه و قسانه ی پی بلتی و باری دلی خۆی سووک کا، به لام که هه نووکه ئه و قسانه ی گوتن و باری دلیشی سووک نه بوو، ئیدی دلی هاره یه کی کردووه و به جوژیک شکاوه که هه پروون به هه پروون بووه.

دایه نه که هیتور و میهره بان کلارای دوورخسته وه، ریک هه ر ئه و کاته ی که له گوشه ی جاده باریکه که دا ئاوربان دایه وه، کلارا راوه ستا، گوئه سووره که ی له سینگی کرده وه، لای کرده وه، فرانسسیسکۆسی بیینی که هیتتا نوشتابۆوه، ئه و جا گوئه که ی بو فری دا.

گوتی: "هه لئ گره وه، ئه ی پیاوی به سه زمان هه لئ گره وه. هه لئ گره وه و بیهر له من بکه وه! بیهر له و دونیایه بکه وه که ئیمه ی تیدا ده ژین!"

گوئه که که وه بهر پیی فرانسسیسکۆس.

ئه و جا کپژه به دایه نه که ی گوت: "ده ی وه ره با برۆین، هه موو شتیک ته واو!"

فرانسسیسکۆس له ویدا راوه ستاو و پروانیی له عه رده که بریبوو، ورده ورده سهری بهرز کرده وه و به ترسه وه سه یری چوارده وری خۆی کرد.

به نه سپایی گوتی: "رۆیشته؟"

من گوئه که م له سهر عه رده که هه لگرته وه و گوتم: "به لئ رۆیشته!"

فرانسسیسکۆس به ترسه وه گوتی: "دهستی لیوه مه ده، له قه راغی جاده که دا داینی تا که س پیی پیدا نه ن. ده ی ئیستا ئیدی با برۆین."

- "بو کوی؟ بو ناو ئاسیزی؟ ئه وه دیداریکی ناکامانه بوو برا فرانسسیسکۆس، لیگه ری با ریتگه یه کپتر بگرینه بهر!"

- "نا، بو ناو ئاسیزی!" وای گوت و که وه ته راکردن. گوتی: "زه نگۆله که ده رپینه و زه نگ لی بده! زه نگ لی بده که من زه ماوه ند کردن، منال خسته وه، مال چیکردن ئه فەرۆز ده که م!"

- "نا برا فرانسسیسکۆس، خودایه تۆیه، به لام من پییم وایه ئه و کپژه راست ده کا، بونیامی واقیعی..."

- "بونیامی واقیعی ئه وه یه که سنووری ئینسان ده به زینتی، من وا ده لیم. تکایه برا لیون ئیستا بیده نگ به!"

بیده نگ بووم. ئاخه ر چیم گوتبا؟ چه ندیک زیاتر له گه ل فرانسسیسکۆسدا ژبا بام، ئاشکراتر هه ستم ده کرد که بو گه یشتنه لای خودا دوو ریتگه هه یه، یه که میان ریتگه ته خت و هه مواره که ی خه لک - که ئه ویش بونیام به ژن و مناله وه، ریش تاشراو و زگ تیر و بۆنی شه راب لی هاتوو - ده گاته لای خودا، ریتگه ی دووه میش که ریتگه ی ته قوای به ره وه سه ره وه هه لگژانه - بونیام به جلکی ش و پر و روخسار ره نگه پریو و پیس و پۆخل و بۆنی بخور لیها توو ده یگاتن، من چه زم ده کرد ریتگه ی یه که میانم هه لپژاردا، به لام کن هه یه پرسیارم لی بکا؟ ده منیش هه ر له بهر نه وه ریتگه ی به ره وه سه ره وه هه لگژانه که م گرتبووه بهر، خودا هیز و حه وسه لیم پی به خشی!

چوینه شه ره وه، من له پیتشه وه ده رۆیشتم و زه نگۆله که م را ده وه شاندا: "وه رن، وه رن، وه رن گوی بو په یامی ئه م شیتیتییبه نوئیبه را دیرن!" رتبواران را ده وه ستان، به خۆم ده گوت هه ر ئه لعان به ردا رمان ده که ن، هه ر ئه لعان منالان له هه موو کۆلانه کانه وه ده رده پهرن و ده که ونه هوها لی کیشانمان. که چی هپج نه بوو، هه موو شتیک ئارام. ترسام، ئاخه ر ده کرا بیینه شه ره وه به بی ئه وه ی هوها مان لی بکیشری؟

که س دهستی لی بهرز نه کردینه وه و ئیمه ییش ده چوینه پیش. بترناردۆنی چه ساوه و ره نگه پریو له ده ره وه ی دوو کانه که ی را وه ستا بوو. فرانسسیسکۆس ئه وی بیینی و بو ساتیک له رز دایگرت، پیده چوو بیه وئ رووی وه رگه رپتی و ریتگه یه کی تر بگریته بهر.

قولیم گرت و به نه سپایی گوتم: "وره ت هه بی برا فرانسسیسکۆس، ده بی ئیستا تو روحمی خۆت پیشان بده بیت!"

بترناردۆنی ئاوری دایه وه و ئیمه ی بیینی. راجله کی، خۆی کرد به دوو کانه که ییدا، گوچانیکی هیتا و به نه ره نه ره و شالای بو هیتانین. فرانسسیسکۆس هاته پیتشی و ئاماژه ی بو کردم.

- "جهنابی بئرناردۆنی، ئەو بە باوکمە ببینی، ئەو دۆعای خێرم بۆ دەکا و تۆبش بە نەفرەتم دەکەیت، ئەو بابی منە!" هەمدیس وای گوتەو و پاشان دەستی گرت و ماچی کرد.

فرمیسک زایە چاوانی بئرناردۆنی، فرمیسکەکانی بەسەر قۆڵەکە سەری، چەند رێپوارێک بەویدا تێپەڕین و بەرقەو تەماشای ئەو بازگانە دەلەمەند و کورە جلک شەرپورەکەیان کرد. باوکە (سیلفیستیر)ی سەر بەفیرقە (نیکۆلاو) لەوێ تێپەری، ویستی نایبزی باب و کور بکا و ناشتیان کاتەو، بەلام ژێوان بۆو. لەبەر خۆو گوتی: "لێ گەر ئی با سەر و گوتیلاکی بەکتری بینە خوارەو!" وای گوت و بەرەو کەلتساکە کەوتەری.

بئرناردۆنی سەری دانەواند و تاقە یەک وشە نەگوت، بەلام لە ناکاوتیکرا روخساری گرز بوو، خۆی بەگۆچانە کە یەو گرت و قاچی خەریک بوو لەژێریدا دەنوشتایەو.

ماوەیەکی زۆر بەبێدەنگی دیقەتی کورەکە دا، دواجار بەدەنگێکی تژیی لەخەم و سەرزەنش گوتی: "بەزەبییت بەدایکتا نایەتەو؟"

فرانسیسکۆس رەنگی پەری، زاری هەلینا بۆ ئەوێ بۆی، بەلام چەنانگە لەرز و نەیتوانی. بئرناردۆنی هەمدیس گوتی: "بەزەبییت بەدایکتا نایەتەو؟ بەدرێژایی رۆژ دەگری، بەدرێژایی شەو دەگری، وەرە مالهەو و سەردانی بکە..."

فرانسیسکۆس وەلامی دا یەو: "با جارێ پرس بەخودا بکەم."

بئرناردۆنی بەپارێنەووەو لە کورەکە ی روانی و گوتی: "ئەو چ خودایە کە رینگە نادا دیدەنی دایکت بکەیت؟"

فرانسیسکۆس وەلامی دا یەو: "نازانم، نازانم، لێم گەر ئی با جارێ پرس بەو بکەم."

بەرەو ژوروی شار، بەرەو دەیرەکە هەلگژا. بۆ ساتیک ئاوریدایەو و بئرناردۆنی ببینی کە هیشتا وەک بەرد لە ناوەراستی جاددەکەدا راوەستاو، بەدەستی چەپی قورقورایە گۆشییوو، وەک ئەوێ بیەوئ گریان و جێتوێکانی ناخی بتاسینی.

لەبەر خۆو گوتم: "بەلێ راستە، دەبێ ئەو چ خودایە بێ!" وام گوت و دایکە داماوە مردوو کەمم کەوتەو بێر. "دەبێ ئەو چ خودایە بێ کور لە دایک بکا؟"

لەفرانسیسکۆس دەنۆری کە لەپیشمەو بەخێرای و بەهەنگاوی گەرە بەنارە کەدا هەلدەزنی و خەریک بوو دەگەیشتە قەلاکە، هەستم دەکرد لەو جەستە لاوازه نیو زیندوو دەا هێزیکێ دلرەق و نائینسانیی و خۆی حەشارداو کە نە دایکی مەبەستە و نە باب، هێزیک کە رەنگە دلخۆش بێ بەحاشالیکردنیان. ئاخر ئەمە چ خودایە بوو، هەر بەراستی من لەو دەگەیشتم! ئاخ گەر بکرایە لەکۆلتیکەو خۆم بدزیا یەتەو و رام کردبا! خۆم بکرایە بەمە یخانە یە کدا و لەسەر مێزیک دانیشتمایە و دەستم بدایە بە یە کدا: (هێی ساقی، برسیمە، نان و شەراب و گۆشتم بۆ بینە! من برسیتی عەزەبم دەدا، دەی خێراک! خۆ ئەگەر فرانسیسکۆس ی کوری بئرناردۆنی لێرەو تێپەری و هەوالی منی لێ پرسیت، ئەو پتی بلتی نەمبێنێو!)

بەناری چپاکەو ئەشکەوتیکێ قوول هەبوو کە فرانسیسکۆس دەیزانی لەکۆتدایە، فرانسیسکۆس چوو ئەو ئەشکەوتەو.

وەک ئەوێ خودا حافیزیم لێ بکا گوتی: "برا لیۆن خودا حافیز، من دەبێ سێ رۆژان تەنهایم، زۆر شتم هیه دەمەوئ لەخودایان بپرسم، بۆ ئەوێش دەبێ من و ئەو، هەردوو کە بەتەنها بێن. خودا حافیز، سێ رۆژی تر یەکتر دەبینینەو."

کە دەدا لاواز و لاوازت دەبۆو، لەنیو رۆشایی نیو تاریکی ئەشکەوتە کەدا توایەو، وەک هەناسە یەک لە هەوادا دیار نەما.

لەبەر دەلاقە ئەشکەوتە کەدا، لەسەر ئەژنۆ دانیشتم، دەستی بەرەو ئاسمان هەلبرێ، هواریکێ کرد کە سوتی دەبردە دلەو، پێدەچوو خودا بانگ کا تا بێتە پیشەو و خۆی پیشان دا. من لە دوروو پراوەستا بوم و سەیریم دەکرد و خودا حافیزیم لێ کرد، لەدلی خۆدا گوتم: "کێ دلێ بەزیندوویی لەو نوێژی دەگەریتەو!" مەزەندە ی شەرپیکێ خەتەرم دەکرد، شەرپیک کە ژێانی فرانسیسکۆسی تبادا لە مان و نەماندا بێ.

***

لەو سێ رۆژەدا من بەئاسیزیدا سوورامەو و سوالم کرد، هەموو ئیوارێک ئەوێ کە مەسیحییە خێرەومەندەکان لەرووی بەزەبیبەو دەیاندا پێم، هەلمدەگرت و لەسەر بەر دیک لەدەرەوێ ئەشکەوتە کە دامدەنا و بەپەلە لەوانو نەدەمام تا نەبا فرانسیسکۆس ببینی و خەیاڵاتی بەرەو سەر عەرد دا بەزۆ. بەلام رۆژی دواتر کە دەچومەو ئەوێ، دەمبێنی خوارنە کە هەر لەسەر بەر دەکەبە و دەستی لێ نەدراو.

رۆژیکیان بەلای مالتی بئرناردۆنیدا تێپەریم. خاتو پیکا لەپەنجەرە کەو ببینی و بەپتیلیکانەکاندا هاتە خوارەو و بردمی بە ژوروو. دەبویست قسانم لەگەل کا و پرسیارم لێ بکا، بەلام گریان بواری بێ نەدەدا، بەلکو تەنها بەبێدەنگی سەیری دەکردم.

خودایە ئەم ژنە چۆن وا گۆرا و چیبی پیری کرد، گۆنا سوورەکانی جارانی ژاکابوون، چرچ و لۆچی قوول دەوری دەمیان داو و چاوانیشی سوور دەچوونەو. بەدەسەسەرە کە فرمیسکەکانی وشک کردەو.

دواجار توانی بلتی: "ئەو کوا؟ چ دەکا؟"

- "خاتو پیکا، ئەو شەوانە لە ئەشکەوتیکدا یە، عیبادەت دەکا..."

- "بلتی خودا رینگە یەدا من ببینی؟"

- "نازانم، ئیدی نوێژ دەکا و پرسیار لێ دەکا، تا ئیستا چ وەلامیکێ دەسگیر نەبوو."

- "کورسییەک بێنە، دانیشە و هەموو شتیکم بۆ بگێرەرەو، ئاخر گەرەو یە عەزایی دایک، گەرەو یە وەکی خودا، بەزەبییت پێمدا بێتەو و بۆم بگێرەرەو."

هەموو شتیکم بۆ گێرایەو، هەر لەو رۆژەوێ لەبەردەم سەرەک قەشەدا خۆی رووت و قووت کردەو تا ئەو گەرەو کە بەرپێگەو ببینمان، ئەو گەرەو کە مەسیح خۆی بوو، ئەوجا باسی راقیننام بۆ کرد چۆن

لهوئ جهنگاوه رتيكي پيرمان بيني و باسي نهو دهيرهی که لهوئ دارکاربيان کردین و دواچار باسی کلارای کيژی کؤنت و نيگه رانبييه که ی.

خاتوو پيکا گوئی راديرا و فرميسک هؤن هؤن بهسەر گؤنکانيدا دهرژا و بهسەر گهردنه سپييه که بيدا دههاته خوار، کاتيک من له گيترانهوه کهم بوومهوه، ههستا و چوو بهر په نجه ره که تا هه ناسه يه که بدا، پرسيارتيکی ترسناک بهسەر زاربييه وه دهشنايه وه، بهلام نهیده ويرا بيهييتته سەر زوبان، من لهوه دهگه ييشتم و بهزه ييم پييدا دههاته وه.

لهوه وه که مه زهندهی پرسياره که يم کردبوو، گوتم: "کورده کهت به يئ له تردان بهسەر يه که به يه که ی نهو پيپليکانه ليژدها سه رکه وتوو که ده چيسته وه لای خودا. رهنکه نهوه جؤره بوومه له زه يه که يئ له ناخی نهودا که دونيا ژيره و ژورکا، بهلام سوئند يئ بهو رؤحه ی رؤژتيک ته سليمي خودای ده که مه وه، رؤحی وی رؤحتيکی تۆکه و پاقره."

کاتيک خاتوو پيکا گوئی لهو وشانهی دوايي بوو، سه ری هه لبري و چاوه فرميسک تيزاوه کانی پرسنگيان دا، وهک بلتي جحيئل بوويسته وه. خاچی کيشا و له بهر خو به وه گوئی: "سو ياس بؤ خودا، خودايه ئيتر چ شتيکی ترم ليت ناوی."

نهوجا دايه نه که ی بانگ کرد.

گوئی: "نهو کؤله پشتته ی لي وهرگره و پري که له خواردن."

نهوجا لای بؤمن کرده وه و گوئی: "سه رمايه تي؟ گهر جلکی خوريت بدهم بؤی به يت، بلتي له به ری کا؟"

وه لاميم دايه وه: "باوه رناکه م!"

- "نهی سه رمای ده يئ؟"

- "نا، سه رمای نا يئ. نهو ده لي خودای پؤشيوه و خودا گه رمی ده کاته وه."

- "نهی تو، نهی تو سه رمات نا يئ؟ شتيکی گه رمت ده ده م له به ری که."

- "من سه رمام ده يئ، سه رم ده که م وا ده ليتم، به لي من سه رمام ده يئ. گهرچی سه رمام ده يئ، به لام نهو جلکه له بهر نا که م که ده مده يتي، سه رم ده که م."

- "له کئ؟"

سه رم راوه شاندا.

- "چوزانم، له فرانسيسکؤس، له خو م، رهنکه له خوداش. حه يف نهو ريگه يه ی مني پييدا ده رؤم، به ده قه ری نارامی و ناسو ده بييدا تينا په ري!"

هه ناسه يه که م هه لکيشا، چهند حه زمده کرد پالنتويه کی گه رم و جووتتيک گؤره وی نه ستوورو جووتتيک پياليوی تۆکه م هه بوايه، بؤ نه وی چيتر پيويلم بريندار نه يئ، هه روه ها فه ره نجبييه کيش به کونی که مه وه.

دايه نه که به کؤله پشتتيکی پر له خواردنه وه هاته وه. خاتوو پيکا هه ستايه سه ريئ.

- "به ئوميدي دیدار، خوداتان له گه ل يئ، به کوره که م بلتي دايکت ده يگوت نه وی نهو ده يکا، من يه کجار نه متوانبو له ژياندا بيکه م. دؤعاو ره حه تي مني له گه ل يئ."

سئ رؤزه که تيبه ريئ. به يانی زوی رؤژی چوارم، هه لگؤرام به ره نه شکوه ته که وه له ده ره وه دانيشتم و چاوه ري بووم. کؤله پشتته که م پريو له خواردنی خو ش و ره حه تم بؤ خاتوو پيکا و ژير زه مينه که ی ده نارد. دلشاد بووم، به لام که بيرم له وه ده کرده وه ده يئ فرانسيسکؤس چؤن بيمنم، له رز دا يده گرتم. ناخر سئ رؤژان قسه کردن له گه ل خودادا خه ته ريکی گه وره يه. خودا ده تواني يه کيک فرتيده اته هه لديرتيکی خه ته رناکه وه، خودا به رگه ی نه وه ده گريئ، به لام ئينسان نا. کئ چوزاني لهو سئ رؤژی قسه نه ينييه ياندا منيش فرتيده دنه کام هه لديره وه. نازابه نه ی رؤحی من، من ده يئ چمکی جبه که ی فرانسيسکؤس بگرم و وه ها که....

هه روا که له ويدا راوه ستا بووم و بيرم له هه موو نهو شتانه ده کرده وه وه لده له رزم، فرانسيسکؤس له نه شکوه ته که هاته ده ره وه. وه کی پشکويه ک هه لييسا بوو. هه مديس عيبادهت جه سته ی هه لمژتبوو، به لام نه وی لييمابؤوه وهک رؤحيتک ده ره وشايه وه. شادومانبييه کی سه ير روخساری پؤشيوو، ده ستي راکيشام.

- "ئئ برا ليؤن، تو ئاماده يت؟ به چه ک، قه لغان، زري، نه ئنو به ندي ئاسنين، به رچاوه گی ئاسنين و خوده ی زبوني په ري شين پتوه کراوه وه؟"

پينه چوو وريته بکا، چاوانی کلپه يان سه نديبوو، هه ر که نيزيک بؤوه، له روا نيينيدا فريسته و وه حيمم بيني. له رز دا يگرتم، به خو م گوئ: "بلتي نه قلئ له ده س نه دايئ؟"

له ترسه که م گه يشت و پيکه نی، به لام هيشتا کلپه ی ناگر له ناوه وه يرا هه ر ده سووتا.

گوئی: "خه لکی زؤر گؤزاني ستايشيان به سه ر خودادا چريوه، به لام من ده توانم گؤزاني زياتر يش بچرم. گوئ راديره بزانه من به چی بانگی ده که م: هه لديری يئ بن، هه رگيز تير نه بوو، يئ روحم، ماندوويی نه ناس، قاييل نه بوو، نهو که سه ی که به ئينساني دامو ناليت جاري به سه!"

زياتر هاته پيشن، ده می نا به گويمه وه و به ده نگيکی گرمه ئاسا گوئی: "نهوه بهس نييه! نهوه بهس نييه! برا ليؤن گهر ليتم ده پرسيت، خودا له ماوه ی نهو سئ رؤژدها له نه شکوه ته که دا، ليکدا ليکدا فه رماني چی ده دا، پيت ده ليتم فه رماني نه مه ی ده دا: (گوئ راديره: نهوه بهس نييه! نهوه بهس نييه!) نه مه نهو قسه يه بوو که خودا هه موو رؤژتيک و هه موو سه عاتيک بهو ئينسانه داماو دی ده فه رموو. نهوه بهس نييه! نهوه بهس نييه! نهوه بهس نييه! ئينسان ده ينالاند و ده يگوت: (ناخر ناتوانم!) نهو وه لامی ده دا يه وه: (ده توانيت!) ئينسان به شيکايه ته وه ده يگوت: (ناخر هه پروون به هه پروون ده ب!) نهو وه لامی ده دا يه وه: (ده هه پروون به هه پروون به!)

خه ريک بوو ده نگی ده نو سا، تنؤکه فرميسکيکی گه وره له چاوانبييه وه رؤا.

تو وره يبووم، بهزه ييم پييدا دههاته وه و خه م بالي به سه ردا کيشام.

گوتم: "ناخر له وه زياتر چی ليت ده وي؟ چما کلپسا که ی قه ديس داميانؤت بؤ رؤنه نايه وه؟"

- "نهوه بهس نيبه!"

- "چما حاشات له باب و دايکت نه کرد؟"

- "نهوه بهس نيبه!"

- "باوهشت بهگهړه کهدا نه کرد و ماچت نه کرد؟"

- "نهوه بهس نيبه!"

- "باشه ئه لهوه زياتر چی تری دهوی؟"

- "برا لیون، منیش پرسپاری نهوم لږ کرد، پیم گوت خودایه لهوه زیاتر چی ترت لیم دهوی؟ نهوه ولامی دایهوه: «بهروه خوار بهروه یو کلتیسا کهم له پورتیونکولا، لهوی وهلامی نهوه پرسپارته ددهمهوه.» کهواته وده با برۆین یو نهوی بزانی چی دهوی، برا لیون خاچ بکیش، پشتینه کهت بهسته، نهوه خودایه خودا، ناتوانین لپی هه لیبین!"

بهپهله له شاخه کهوه شوړیوینه وه، بهی نهوهی لایه دین، بهناسیویدا تپه پین و گه یشتینه دهشته که. سه رمایه ک بوو ته زینتر، مانگی فیبرایه رو، درهخته کان هیشتا چرۆیان نه کردیو، عهد پوشرایو بوو به زوقمی به یان، هه ده گوت به فر باربو.

به لای کلتیسا کهی قه دیس دامیانو دا تپه پین، باخی زهیتونه که مان له دوا ی خو مانه وه جیهیشت و چوینه دارستانیکی چکوله ی دارس نه و بهرو گوته وه. خوړ رڼایو به سه ر سنه و بهره کاندایو یونی له هه وادا بلاو کردیو. فرانسیسکوس راوستا، هه ناسه په کی هه لمژت و روخساری کرایه وه. له بهر خو په وه گوتی: "چ نه نهایه که! چ یونیکه! چ نارامیه ک!"

هه ر عینه نهوه کاته ی فرانسیسکوس ددهوا، که رویشکیکی کتوبی له بیسه لینه که وه هاته دهری، گوئی تیز کردیو و ناوړیلیداینه وه و ته ماشای کردین. نه ده ترسا، به نارامی سه بریده کردین، وه ک بلئی بیهوی سه ما بکا، کپله کی کرد و نه و جا هه مدیس له ته لینه کاندایا رانه ما.

فرانسیسکوس به ورو و ژانه وه گوتی: "برا لیون بینیت؟ برا که رویشکه چکوله کتوبیه که مان، که نیمه ی بینی شادومان بوو، به پین چکوله کانی گه مه ی کرد و سلاوی لږ کردین. چ نامه یه کی باشه! برا لیون، مه زنده ده کهم نیمه ییتر گه یشتروین."

تاویکی تریش رویشتین، له نیو داریه ووه کانه وه کلتیسا بچکوله که ی (سانتا ماریا) مان بینی له پورتیونکیولا، شادومان به چوله و انیبه که ی، نهوه کلتیسا به له مه رمه ی کون رنراو و دوو سځ هوه دی داروخوا و دوریان دابو که لاو لاو و کاپریفولیم له باوه شیان گرتیوون. له ناکاویکرا دارایامیکی جحیلی تژی به گول له بهر ارمه رماندا دهر کهوت - نیمه تا نهوکات نهومان نه بیینیو - که له کلتیسا که وه هاتبووه دهری و هه لچوویو، بو به خیره نمانان هاتبوو.

فرانسیسکوس گوتی: "نه مه مه رمه می پاکیزه یه."

فرمیسک زایه چاومان و خاچمان کیشا.

فرانسیسکوس باسکی کرده وه گوتی: "خوشکی چکوله مان دارایام، تو که خو ت گورپوه نارایشت کردوه، نیمه خو شحالتین به دیدارت."

فرانسیسکوس خو ی نریک کرده وه و دهستی به قه ده که بیدا هیئا.

نه و جا گوتی: "ره حمت لهوه دهسته بی تو ی رواندوه، ره حمت لهو پایامه ی تو ده بی نیته بهر، تو دیتته پیشه وه، تو ناترسیت، خوشکه کهم تو یه که مین که سیکیت جورته ت کرد زوران له گهل زستاندا بگریت و پرازیته وه به گول. روژیک به خواستی خودا، یه که مین براکان دین و لیره، له ژیر په لکه سه و زه کانتا داده نیشن."

پالیکمان به دهر گای کلتیسا که وه نا و چوینه ژوره وه، بو ش و بوکه روو هات به سه رماندا، په نجه ره چکوله که چو بوو له گریته و له ساپسته که شیه وه له ته چیمه نتو و پارچه دار به دور بهری په یکه ره که ی خامی پاکیزه دا که و تبون و جالجالو که ش داویکی گه و ره ی جوانان چنیو.

داوی جالجالو که مان لایر تا له بهر ده م په یکه ره که دا نوژیکه ی، لیره ره نگه کانمان بو جیاده کرایه وه، پاکیزه ی پیروژ پوشرابو له عه با یه کی شینه وه و پیبه په تیه کانیسی دنا به هیلالیکی تیژدا، گروویک فریشته ی خرین و بهیتر و تووکی ره شی نه رم له سه ر گونا، هاوړیوی و بیان ده کرد و بهره ناسمانیان دهر د.

نینجیلی پیروژ به کراوه بی له سه ر میحراه که دانرابو، کون و چلکن بیو به په نجه ی خه لک، مار و میرو کرۆژتوبویان و له که پرودا سه و ز ده چوه.

فرانسیسکوس قو لی گرت.

- "برا لیون، بنوره له نامه ی خودا! برۆ و نه و نینجیله کراوه به بخوتنه ره وه. خودا نه و نینجیله ی کردیته وه تا خواستی خویمان بو ئاشکراکا. به ده نگی بهر ز بیخوتنه وه تا وشه کان دهنگ بدنه وه و پاکیزه ی پیروژ پاش نه وه هموو سالانه وشه کان بییه ت و خه نی بی!"

هه تا و له په نجه ره شکا وه که وه ده هاته ژوروی و دهیدا له نینجیله که. من دانه و یه وه و به ده نگی بهر ز که و تمه خویندنه وه: (بچه دهری و مه و عیزه بدن و بلین: شانینی ئاسمان لیتانه وه نریکه، نه زیر و نه زیو نه مس مه کن به یشتینه کانتانه وه، نه کوله پشت و نه فانیله و نه پیلتیو نه دارعه ساش....)

هاوړیکی به رزم له دواوه ژنه فت و ناوړم دایه وه. فرانسیسکوس له سه ر نه ژنو که و تبووه سه ر عه رده که وه هاوړی ده کرد. دهنگی زین بوو وه کی دهنگی باز: "هیچ! هیچ! هیچ! ده بی هیچ نه به یین له گهل خو مان، خودایا نه مرت له سه ر سه ر، ته نها چاومان له گهل خو مان دبه یین، ته نها ده ستمان، ته نها پیمان، ته نها لیتومان، ده چین و وه ز دده یین: مه مله که تی ئاسمان نریکه!"

وای گوت و به توندی رابکیشام و چوینه دهره وه، نه و جا گونچان و پیلاره کانی تووړ هه لدا.

به زوبانیکی فه رماند ه رانه گوتی: "تویش تووریان هه لده! چما گویت لږ نه بوو؟ نه گونچان، نه پیلولا!"

به سه سه رده وه کوله پشته که م به خو موه نووساند و گوت: "کوله پشتیش؟"

- "کوله پشتیش! نه ی گویت لږ نه بوو؟ کوله پشتیش!"

کۆلەپشتمە کەم لە شانم داگرت و بە توورەیی لە بەرخۆوه گوتم: "خودا داواکاری لە خەلکی زۆره، چما بۆچی ئاوها نائینسانییانە ماملەمان دەکا؟"

فرانسيسکۆس وەلامی دامەوه: "تاخر لەبەر ئەوهی خۆشیدەوین! گلەبی مەکه!"

- "برا فرانسيسکۆس گلەبی ناکەم، بەلام من برسیمە. تەنها ئەمڕۆش کۆلەپشتمە کەم پر بووه لە خواردنی خۆش، لانی کەم لینگەرێی با تامتیکی بکهین!"
فرانسيسکۆس بەهاوسۆزییەوه سهیری کردم و زەرەخەنەیهکی هاتنی.

بەچیچکانەوه لەسەر ئەرزەکه دانیشتم، کۆلەپشتمە کەم کردەوه و کەوتە خواردن، بوتلیکی بچووک شەرابیشی تێدابوو، سەرم پێهنا و هەموویم هەلقوراند، هەتا توانیم خواردم، زیاتریش لەتوانای خۆم خواردم، وەک وشتریک خواردم کە خۆی بۆ سەفەری بیابان ئاماده دەکا.

بەدریژایی ئەو کاتەی کە دەمخوارد، فرانسيسکۆسیش بەچیچکانەوه لەلامەوه دانیشتم و قسانی دەکرد.

- "تۆ تێدەگەیت برا لیۆن کە خودا راستە. تا ئیستا ئیمە بیرمان لە منە بچکۆلەکانمان کردۆتەوه، تەنها بیرمان لە رۆحی خۆمان کردۆتەوه، تەنها بیرمان لەوه کردۆتەوه کە چۆناوچۆنی دەتوانین رۆحی خۆمان رزگارکەین. تاخر ئەمە بەس نییە! برا لیۆن ئیمە دەبێ بجهنگین تا رۆحی خەلکانی تریش رزگارکەین. گەر ئیمە خەلکانی تر رزگار نەکەین، ئەدی چۆن دەتوانین رۆحی خۆمان رزگارکەین؟ من بەهاوارەوه بەخودام گوت: (خودایە تاخر ئیمە چۆن بجهنگین؟) ئەو وەلامی دایەوه: (بچۆ بۆ پورتیونکولا، لەوێ پێتدەلێم، لەوێ گۆیت لە فەرمانەکەم دەبێ!) دەی ئەوەتا گۆیم لێ بوو. تۆیش برا لیۆن بەگۆیی خۆت گۆیت لێ بوو: (بچنە دەرێ و مەوعیزە بدن و بلێن: مەملەکەتی ئاسمان لیتانەوه نزیکە!) براکەم، ئەی هاوڕیتی رۆژانی جەنگم، ئەمەیه ئەرکی نۆبی ئیمە، ئەرکی چوونە دەرەوه و مەوعیزەدان! لینگەرێی با چەندێک دەتوانین برا لە دەوری خۆمان کۆکەینەوه، چەندێک دەم و لێو کە دەکرێ مەوعیزە بدا، چەندێک دل کە دەکرێ ئەقین بکا و چەندێک پێ کە دەکرێ حەوسەلەئە پێرۆیشتنی بەرێگەکاندا هەبێ. ئیمە دەبێ ببینە لەخاچدراوانی نوێ، ئیمە دەبێ پێکەوه رێکەوین بەرهو رزگارکردنی مەرقەدی پیرۆز. کام مەرقەدی پیرۆز؟ ئا برا لیۆن، رۆحی ئینسان!"
بێدەنگ بوو، دواى ساتیک درێژەى بەقسەکانی دا.

گوتی: "رۆحی ئینسان مەرقەدی پیرۆزی راستەقینەیه، لێره لەجەستەى ئینساندا مەسیح بەلەخاچدراویى دانیشتوو. برا لیۆن لەبەر ئەوهیه کە ئیمە دەبێ بکهوینە رێ، لەبەر ئەوهیه کە دەبێ بەرهو ئەو شەرە بکهوینە رێ، ئەک لەبەر خاتری خۆمان، بەلکو لەبەر خاتری رۆحی ئینسان. ئیستا هەستە، خواردت و خواردتەوه، وەرەو دەرۆین هاوڕیتیانی نوێ هەلدهبژێرین، دووان بەس نییە، بەلکو هەزارانمان پێویستە. بەناوی خودا!"

رووی بەرهو ئاسیزی وەرچەرخاندا، خۆر لەودیو قەلاکەوه دابهزیوو، شار وەکی گۆلیکی پشکووتوو دەدرەوشایەوه. فرانسيسکۆس خاچی کیشا و دەستی گرتم.

گوتی: "دەى وەرە برۆین، کێ تا ئیستا نەبەیتشتوو هەگەل خودادا یەکانگیرم؟ بێگومان فرانسيسکۆس! دەى تۆیش برا لیۆنەکەى خۆت وەلا نێ، وا شەرپێکی تر هەلایسا!"

هیچم نەگوت و دوایک هەوتم. لە دواوه چمکی جبهکەیم گرت و لەدلی خۆدا گوتم: "وا ئییدی هەلدێر دەستی پێ کرد!"

***

بەرەو ئاسیزی هەلگژاین و لە گۆرەپانەکه راوەستاین. فرانسيسکۆس زەنگۆلەى بزەهکەى لەبەر پشتۆینەکەى دەرەینا و کەوتە زەنگلێدان و هاوارکردن تا خەلکی نزیکمان ببینەوه. هەندێک لەرێتیاران راوەستان و ئەلقەیهکیان بەدەریدا دروست کرد، هەندێک کەسى تریش بەراکردن هاتن کە لەو ئیوارەى یەکشەمەیهدا لە مەیخانەکان کۆبیوونەوه تا پێکیک هەلدەن. فرانسيسکۆس دەستی رایەل کرد و سلاوی لێ کردن.

هەر کەسیک نزیک دەبۆوه، فرانسيسکۆس پێی دەگوت: "ناشتی بالیت بەسەردا بکیشی! ناشتی بالیت بەسەردا بکیشی!"

کاتیکی خەلکیکی زۆر کۆبیوونەوهو گۆرەپانەکه پرپوو، ئەوسا فرانسيسکۆس دەستی رایەلکردو گوتی: "ناشتی بال بەسەر دلتانا، بەسەر مالهکانتانا، بەسەر دوزمەنەکانتانا، بەسەر دونیادا بکیشی! مەملەکەتی ئاسمان نزیکە!"

دەنگی بەفریای نەدەگەیشتم، قسانی دەکرد و ناچار دەبوو هەمان قسە دووبارەکاتەوه، کاتیکی کە ئیتر نەبەتوانی بئاخفی، دەیدایە قولی گریان و هاواری دەکرد: "ناشتی، ناشتی، ئیمە ناشتیمان دەوی لەگەل خودا، لەگەل خەلک، لەگەل دلی خۆمان. بەلام چۆن؟ تەنها یەک رێگە هەیه: ئەویش رێگەى خۆشویستنی یەکدییه!"

هاواری کرد: "ئەقین! ئەقین!" هاواری کرد و هەمدیس دایەوه قولی گریان.
خەلکەکه زۆر پێنەکەنین، گالتهیان زۆر پێ نەکرد، ژنان لەدەرگای مالهکانیان هاتبوونە دەرەوه، چووونە سەر سەربانەکان و گۆیان بۆ رادێرپوو.

فرانسيسکۆس هەموو رۆژێک بەجاددەکانی ئاسیزییدا دەهات و پەیفی خودای رادهگەیاندا، هەمیشە هەمان قسەى دەگوتەوه و هەمان فرمیسک لە چاوانییەوه دەرژان، منیش بێدەنگ لە لایەوه رادهوستام و دەگریام. بەرەبەیانیی هەموو رۆژێک، زەنگۆلەى بزەهکەم هەلدهگرت و رام دەکرده سەر جادده و هاوارم دەکرد:

- "وهرن، وهرن، فرانسيسکۆس دەبەوی قسانتان بۆ بکا!"

ئیوارەیهکیان کە فرانسيسکۆس لەوهعزدان ببۆوه و دەبوو بچینەوه ئەشکەوتەکەمان تا شەوی تێدا بگوزرێتین، بازگانیک لە فرانسيسکۆس هاتە پێشەوه، ئەو بازگانە قوماشی دەرۆشت و ناوی (بێرناردۆ) و خەلکی (کیونتاڤالی) بوو. وی کەمیکی چوو بووه تەمەنەوه و خاوەن روخساریکی نوقم لە

پامان و چاوانیکی شینی تژی له خهون بوو، وهکی دواتر زانیم، وی هه رگیز له ئاههنگ و شهوشینییه کاندایا و پیری فرانسسیسکۆسی نه کردبوو، به لکو زۆر کاتی شهوانی به خوتیندنه وهی کتییی پیرۆزهوه گوزهراندبوو، (پاهوفا)ی قهله ندر له کتییی عه هدی ته تیقدا ده بترساند، به لام کاتیک ده گه یشته سه مه سیح، دلێ پر ده بوو له خه م و میهره بانێ.

ئه وه لێن جار کاتیک ده نگویاسی فرانسسیسکۆسی بهرگوێ که وتبوو، پیکه نیبوو. پیتی وابوو که ئه وه چ نییه جگه له ههوا و هه وه سیکی کاتی کورپه به ناز پهروه رده بووه که ی بێرناردۆتی. پیتی وابوو پۆنه وهی کلێساکان، ماچ کردنی گه ره کان، خۆروو تکرده وه له بهردهم خه لکدا و پیدانه وهی جلکه کانی به بابی جگه له ههوا و هه وه سیکی کاتی چ شتیکی تر نین... و ئیستایش به زهنگۆله یه که وه جاده کان له پتیه ددها و وه عز ددها و خۆی گوته نی شتیکییه کی نوێ راده گه یه نی. کام شتیکییه؟ بێرناردۆ نهیده توانی تیبگا. ئاخ هه موو رۆژیک ئه وی ده بینی له گۆره پانه که راهه ستاوه و دهگری و ده لێ کار دهکا بۆ رزگار کردنی ئینسان له گونا. کێ؟ ئه وهی که تا ئیستا هه موو شه وه کانی ژبانی به ئاههنگ و قریوه گوزهراندوو؟ که چی هه نووکه بهرگه ی ئه م شتیکییه ی گرتوه، بلتی خودا گوری راسته قینه ی پێ به خشییی که ئاوها بهرگه ی برستی و پروتوره جالی و گالته پیکردنی خه لکی گرتوه؟ خۆزیا شه رم نه کردایه و لپی نریک بووما یه ته وه له گه لیدا دوابام، ئه وه چه ند شه ویکه چاوم نه چۆته خه و، بهردهوام و لیکدا لیکدا خۆی دهکا به بیر کردنه وم دا و ئامازه م ده دات. بلتی ئه وه چ ئامازه یه ک بێ؟

ئیتیر ئیواره یه کیان له وه زیاتر نه بتوانی دگان به خۆیدا بگری و خۆی له فرانسسیسکۆس نریک خسته وه. گوته: "جه نابی فرانسسیسکۆس منت بیریته وه؟ من بێرناردۆم، خه لکی کیوتافالا، هه ز ده که یه ت هه مشه و بیته و لای من بمیته وه؟"

فرانسسیسکۆس لپی روانی و خه م و ترسی له چاوانی دا خوتیند وه.

- "برا بێرناردۆ، ئه وه چ موجیزه یه که؟ من دوتین شه و تو م له خه نمدا بینی. براهه م خودا تو ی ناردوو، خۆش حاله م به دیدارت. ئه م هاتنه ی تو مانایه کی شاراوه ی هه یه، فه رمو با برۆین!"

فرانسسیسکۆس وای گوته و ئامازه یه کی بۆ کردم.

- "برا لیون تۆیش له گه لماندا وه ره، ئاخ من و تو له یه کتر جیانا بیته وه."

به ره و ماله خۆشه که ی بێرناردۆ چوین، له وئ خزمه تکاره کان خوانیکیان بۆ رازاندینه وه. فرانسسیسکۆس له باره ی خودا وه قسانی کرد، له باره ی رۆحی ئینسانه وه، له باره ی ئه قینه وه. خزمه تکاره کان پالیان دابوو به ده رگا کانه وه و گوئیان رادپرابوو، هه وا تژی ببوو له مه لایه که ت، بونیام له په نجهره کراوه که وه به هه شتی ده بینی سه وز و پروناک. له و سه وزاییه نه مرده دا، قه دیسه کان ده ست له ناو ده سته مه لایه که ته کاندایا دهرۆیشتن و به یه که وه ددهوان، (کیریویم) و (سیرافیم) وه کی ئه ستیره به ژوو سه ریا نه وه ده دره وشانه وه.

کاتیک فرانسسیسکۆس له قسه کانی بووه، هه مدیس دونیا بۆ دۆخی جارانی گه راپه وه، له په نجهره که وه باخچه که هه مدیس به ئینجانه گوله کانی چواره وری بیره که وه بینه رپه وه. به کی که له کاره که ره کان دایه

قولپی گریان، ئاخ وی بۆ ساتیک چو بووه به هه شت و هه نووکه ش هه مدیس وه کی کاره که ریک بۆ سه ر عه رد گه راپه وه.

کات گه بیبووه نیوه شه و، بێرناردۆ سه ری نه وی و به سه رسامبیه وه گوته رادپرابوو. فرانسسیسکۆس ئیدی نه ددهوا، به لام بێرناردۆ له ناوه ویرا هه سته ده کرد چۆن فرانسسیسکۆس جلک شپ و پتی په تی و به سروود چرینه وه ری دهکا و چۆن به سه ر لا ده کاته وه و ئیشاره ت بۆ ئه م دهکا. بێرناردۆ سه ری هه لپری.

گوته: "جه نابی فرانسسیسکۆس، به درێژایی شه و گوتم لیته باسی ونیی ئه م دونیا یه ده که یه ت، باسی ئه وهی که جگه له رۆح چ شتیکی تر نه ماوه و ئه ویش گۆرانی بۆ هه لدیری خودا ده چرێ. به لام جه نابی فرانسسیسکۆس من تینه گه یه شتم چی راستییه و چی خه ونه، وهک ده لێن شه و به وه فاته ترین و خۆشه و یسه ترین په یامه له گری خودایه، لینگه ری بزانی نه مشه و چ په یامیکمان بۆ دیتنی؟"

ئه وجا هه ستایه سه ری و گوته: "جه نابی فرانسسیسکۆس، ئه مشه و ده بی ئیمه له ژوو ریکدا بخه وین!" پاشان بۆ ئه وهی وروو ژاویی خۆی هه شاردا، پیکه نی و گوته:

- "ده لێن ته قوا نه خۆشیه کی ساریه، با بزانی وایه!"

به لام بێرناردۆ فیلتیکی خۆی هه بوو، ده بیست فرانسسیسکۆس تاقی کاته وه. هه ر زوو وا خۆی نواند نوستوه و که وته پر خه لیدان. فرانسسیسکۆس هه ل خه له تا و وای زانی بێرناردۆ هه ر به راستی له خه ودا رۆچوو، له جیگه که ی هاته خواره وه، له سه ر ئه ژنۆ دانیشته، ده سته کانی نووقاند و ئه وسا به ده نگیکی نزم که وته نزا. بێرناردۆ ورد گوته هه ل خستبوو، ته نها ئه و وشانه ی گوته لێ بوو:

- "خودای من و تاقه شتیکی باسی من... خودای من و تاقه شتیکی باسی من..."

هه تا شه به قی دا، ئه و نزیاه بهردهوام بوو. ئه وجا فرانسسیسکۆس چوو هه ر جیگا که ی و وا خۆی نواند نوستوه. بێرناردۆ هه سته، به درێژایی شه و که گوته له فرانسسیسکۆس ببوو، گریا بوو، هه نووکه ش ده چوو بۆ هه وشه. من ئه وکات بیدار بووم و چومه ده ره وه ئا و له بیهره که هه لگۆزم، ئا ورم دایه وه و ئه وم بینی، چاوانی سوور ده چوونه وه.

گوتم: "جه نابی بێرناردۆ چ بووه؟ چاوانت ته وایتیک سوورن!"

- "به درێژایی شه و فرانسسیسکۆس پیلووی لیک نه نا و هه ر نویتژی ده کرد، کلپه ی ئاگریکی گه وه ره روخساری ده لسته وه!"

- "ئه وه کلپه ی ئاگر نه بووه جه نابی بێرناردۆ، ئه وه کلپه ی ئاگر نه بووه، به لکو ئه وه خودا بووه!"

فرانسسیسکۆس هاته ده ره وه، بێرناردۆ ده ستویرد خۆی دا به سه ر پیدایا.

- "جه نابی فرانسسیسکۆس شتیکی عه زابم ددها، ره حمه تهم پتی به خشه و دلم ئارام که وه."

فرانسسیسکۆس ده سته بێرناردۆی گرت و هه لیسانه سه ر پا.

- "برا بێرناردۆ گوتم لیته، من نا، به لکو خودا. ئه و ئارامی ده به خشیته دلت. عه زابه که ت بگپه وه!"

- "قودره ندیک گه نجینه یه کی گرانبه های له لا داناوم تا بوی بپاریزم، سالانیکی زۆره ئه و

گه نخبينه يه م پاراستووه، نه لعانيش دهموئ سه فهرتيكي خه تهرناك و دوورو دريژ بكمم، دهموئ بزنام ئيدي چي لهو گه نخبينه يه بكمم؟"

فرانسيسكوئ وهلامى دايه وه: "برا بئرناردو، گه نخبينه كه بؤ نهو كه سه بگه رئينه ره وه كه به نه مانه ت لاي داناويت. باشه نهو قودره تمه نده كتيه؟"

- "مه سيح. هه موو نهو سه روه ته ي هه مه، به هي نهوي ده زانم. چون ده توانم بؤي بگه رينمه وه؟"
فرانسيسكوئ له فيكره وه چوو.

گوتى: "برا بئرناردو، نهوي كه تولىت پرسيم، وه لامدانه وي زور قورسه. به ته نها هه ر خوم ناتوانم چ وه لاميتك بده مه وه. وه ره و ده چين بؤ كلتسا تا پرسيار له مه سيح خوي بكه ين."

***

هه رسيكمان به ره وه درگاي حه وشه ده چويين، به لام هه ر ريك لهو كاته دا يه كتيك له ده رگاكه ي دا. بئرناردو به په له چوو كردييه وه. نهو سا به خوشحالتيه وه هاواري كرد:

- "نهو تويت جه نايي پيترؤ؟ بؤ وا زوو؟ چييه ره ننگ ته واويك په ريوه!"
جه نايي پيترؤ ماموستايه كي ناوداري ياسا بو له زانكو له بولوگنا، وي خه لكي ئاسيزي و به رده وام و هه ميشه بؤ حه وانه وه ده گه رايه وه ماله بابي. به لام دوو رؤژ پيشتر خوشه ويستتيرين قوتاببي خوي له بولوگنا مردبوو، له بهر نهوي به هيچ شتيك نه يده تواني سه بووري خوي بداته وه، بؤيه سه فه ري كرديو وه ها تبه وه مالي بابي و ده رگاي له سه ر خوي داخستبوو، حه زي نه ده كرد كه س بييني.

پرسى: "بئرناردو به ته نهايت؟"

- "نا، فرانسيسكوئ كوري بئرناردوئ ليره يه، ده يناسيت، له گه ل هاو رپيه كيدا يه."

- "كيشه نييه، ده توانم له ناماده يي نه وانيشدا بدويم." پيترؤ واي گوت و هاته حه وشه كه وه.

نهو زه لاميتكي كه ته، به نه ده ب و خاوه ن چاوانتيكي خوله ميتشبي و برنده و ريشيكي كه م، به لام خويندن و شه ونخوني گؤناكانيان توانديو وه و ته واوي روخساري وشك و زرد بوو وه كه نهو قاقزه گرانبه هايانه ي كه قه شه گه ل ميژووي عه زابه كاني مه سيحيان له سه ر ده نو سبييه وه.

ته واويك شه كه ت له سه ر سه كو يه ك دانيشت. ئيمه يش هه رسيكمان به ده وريدا دانه وينه وه و گويمان بؤ راديرا. هه ناسه يه كي قولتي هه لمژت.

گوتى: "ببوورن، من ده بي هه موو شتيك تان له سه ره تا وه بؤ ياسكه م. قوتاببيه كم هه بوو ناي (گيويدؤ) بوو، وه كي كوري خوم خوشم ده ويست. قوتاببيه ك كه سه ري له سه ر كتيبان به رز نه ده كرده وه، له ته مه ني بيست سالي دا هيند به توانا و كه سيكي خوينه واري لي ده رچو بوو، ده تگوت ئينسانتيكي كامله. شتيكي كه ليك ده گمه ن، شتيكي پرسنگدار يه كانگيري نهو به ره ره دره وشاويه ي بسوو، هه ر له بهر نه وش خوشم ده ويست. حه يف پيرئ نهو قوتاببيه م مرد..."

له حه زمه تا ليوي خوي گه ست، تا گريانه كه ي ناخي قوت بداته وه، به لام دوو دلزيه فرميسكي گه وه

له چاوانبييه وه رزان. بئرناردو په رداختيك ئاوي بوتني كرد و خواردييه وه.

نهو رؤزه ي گياني ددها، به سه ر سه ري دا دانه ويه وه و گوتم:

(گيويدؤ كوري خوم، گه ر خودا برياري دايي به ره و لاي خوي بانگ كاته وه، نهوا من داواكاربييه كم هه يه پتي بلتيت!) وه لامى دايه وه: (باوكه چيت ده وي؟ داواكاربييه كه ت چييه؟) گوتم: (داواكاربييه كم نهويه كه شه ويك بيتته خه ونم و باسي نهو دم بؤ بكه يت كه نهو دونيا چؤنه!) گوتى: (ديم!) نهو كوره جحيله له بهر خويه وه واي گوت و ده ستى له نيو ده ستم نا، پاشان ئيدي خه وي يه كجاره كي لي كه وت.

من ده سويد بولوگنام جي هيشت و هاته وه بؤ ئيره تا له ته نها ييدا چاوه ري بكمم، به لكو نهو جحيله مردوه بيتته خه ونم!"

جه نايي پيترؤ هه مديس بيده نگ بؤوه، به زه حمه ت ده يتواني قسه كاني بيتته سه ر زوبان. دوا جار گوتى:

"نه مرؤ شه بق نهو هات..."

بئرناردو دانه ويه وه ده ستى گرت.

- "جه يه كي سه يري قه شان ي پؤشيبوو، نا، جه ي قه شان نه بوو، به لكو ژماره يه كي زور شريتي قاقزي به ده وري جه سته يدا پيكه وه دوورابوون، نهوه هه موو نهو شتانه بوو كه له تافي خويندني دا نوو سيبوني، پرسيار و هاوكيشه ي جوراوجور، گومانه فه لسه فيي و ياسايبييه كان، كيشه و گرفته تيؤلؤگييه كان و عه زابي نهوي چون ده توانري رزگار بكرين، چون ده توانين له دؤزه خ رزگار بين و بجه نه به رزه خ و له ويشه وه بجه نه به هشت... نهو قاقزي پؤشيو و هه ولي ددها بيتته پيشن، به لام نه يده تواني. بايه ك هه لي كرد و قاقزه كاني شه كانده وه، هه ر كه قاقزه كان شه كينه وه، په يكه ره ئيسكيه كه ي وي ده ركه وت كه تزي بوو به قور و گؤگيا. هاوارم كرد: (گيويدؤ، كوري خوم، نهو شريته قاقزانه چييه پيسته كراه و ناهيلن برؤيت؟) وه لامى دامه وه: (ناخر من له دؤزه خه وه هاتووم و هه ول ددهم بجه مه به رزه خ، به لام ناتوانم. نهو شريته قاقزانه لي ناگه رين بچم...)

واي گوت و چاوتيكي بووه دلزيه فرميسكيك و رزا به مندا و ده ستى سووتاندم. نهها نه وه تا!"

ده ستى راستي رايه ل كرد و ئيمه برينيكي بازنه يي سوورمان وه كي چاو له سه ر ده ستى بيني.

ترس بالي به سه ر هه رسيكماندا كيشا، ته نها فرانسيسكوئ به ئارامي زه رده خه نه ي هاتي.

جه نايي پيترؤ هه سته يه سه ر پي.

گوتى: "ئيستاش هه موو شتيك ته واو. بهر له وي بيم بؤ ئيره، هه موو ده سنو سه كانم و هه موو كتيبه كانم فرديا يه ناو ئاگردانه كه وه و چتاقيان سووتان. ئيدي من نازاد بووم! سوپاسي قوتاببيه كم ده كه م كه لهو دونيا وه بهو په يامه وه هات بؤ لام. سوپاس بؤ خودا، ئيستر من ژيانتيكي نوئ ده س پي ده كه م!"

بئرناردو ليي پرسى: "نه ئيستا پيترؤي نازيز، به ته مايت چ ريگه يه ك بگريته بهر؟ به ته مايت كام ژيان ده سپييكه يت؟"

ماموستای خوینەوار تیفکری و وهلامی دایهوه: "هیشتا نازانم، نازانم..."

فرانسيسکۆس هاواری کرد: "من دهزانم!" وای گوت و ئەوسا دەستی رايەل کرد و دەرگای هەوشەى کردەوه. گوتى: "من دهزانم، لەتەکمدا وەرە!"

فرانسيسکۆس پيشکەوت و ئەو دوو هاواریتەش قۆل لە قۆلى بەکدا لە دوايهوه و پاشان من. پيتم واپوو ئىدى پۆخى ئەوان ناماديه، ناماديه بۆ پترۆيشان بەرەو هەلگزان.

بەلای کلتيساکەى قەدىس رېوفينۆدا تىپەرين، رېپورەسى نوێژ و خەلکىکى زۆر لەوئى کۆبىوونەوه، ئيمە لامان نەدا. هەر لەسەر سووچەکەوه داگەراين و چووين بۆ کلتيسا چکۆلەکەى (نيکۆلايو)، کلتيساکە چۆل بوو. فرانسيسکۆس پالى بەدەرگاگەيهوه نا و چووينە ژوورئى. لەخاچدراو بەژوور مېحرابهکەوه بوو، چرايهکى بچووک داگيرسابوو، وینەى قەدىس نيکۆلايو لەسەر دیوارهکە کيشراو و بەدەوريشيدا ماسى و بەلەمگەل و زەريا.

فرانسيسکۆس گوتى: "برا بېرناردۆ، تۆ پرسىبارت لى کردم، بەکەوه سەر ئەژنۆ، ئىستا مەسىح وهلام دەداتەوه!"

بەرەو مېحرابهکە چوو پيش، سوژدەى برد، خاچى کيشا و ئەوسا ئىنجيله ئەستورە بەرگ زبوينەکەى هەلگرت.

گوتى: "ئەمە زارى مەسىحه!"

ئىنجيلهکەى کردەوه، دەستی خستە سەر لاپەرديهک و بەدەنگى بەرز خویندیهوه:

(گەر دەتەوئى بەکاملتى بگەيت، ئەوا برۆ و هەرچیت هەيه بيفرۆشەوه و بېدەرە هەژاران، ئەوسا لە بەهەشتدا گەنجينهيهک وەرەگريت.)

هەمدیس ئىنجيلهکەى داخستەو هە سەرلەنوئى کردیهوه و خویندیهوه:

(گەر کەسىک دەيهوئى دووم کەوئى، دەبئى نکولى لەخۆى بکا، دەبئى خاچى خۆى لە کۆلنى و لەدووم بئى!)

فرانسيسکۆس لای بۆ بېرناردۆ کردەوه کە کړنۆشى بردبوو، گوتى رادەدێرا و دەگريا.

گوتى: "برا بېرناردۆ، هیشتا دوودلئیت؟ حەزەدەکەیت لىگەرېم جارتىکتيريش مەسىح بئاخقى؟"

بېرناردۆ بەووروژانەوه لەپەر هەستايە سەر پى و گوتى: "نا، نا، نامادەم."

دەنگيک لە دواوه گوتى: "هەر وهما منيش!"

ئەوه جەنابى پيترۆ بوو کە سەرى بەرەو عەرەدەکە شۆر کردبوو و گوتى رادێرابوو.

فرانسيسکۆس قۆلى لە ناوقەدى هەردوو ئەو قوتابيه نوێيه ئالاند و بەشادومانىيهوه گوتى: "دەى وەرن با برۆين! جەنابى پيترۆ تۆ هەر ئىستا ئەوەت ئەنجام داوه کە مەسىح داواى کردووه، سەرودت و سامانەکەت - دەسنووسەکانت، کتیبەکانت، پەرە قاقزەکانت - سوتاندووه و هەموو مەرەکەبەکەت رشتوو، تۆ ئىدى خۆت ئازاد کردووه، برا بېرناردۆ ئىتر نۆرەى تۆيه! دەرگای دووکانەکەت بخە سەر

پشت، هەموو هەژاران بانگ کە، ئەو قوماشانەى کە دەيفرۆشیت، خەلکە رووت و قووتەکانى پى پۆشتهکەوه! گەزەکەت بشکينە، سنووقەکانت بەکەوه، دابەشى کە، دابەشى کە و دلت بەهوينەوه! ئيمە دەبى برا بېرناردۆ، ئيمە دەبى هەرچيمان لە برا هەژارەکانمان قەرز کردووه، بىاندەينهوه. گەر پارەيهکى ئالتوون پۆخى قورس کردوويت و رېگەت نادا هەلگژتې، ئەوا ئەو پارەيه توور هەلدە!"

ئەوجا ئاوپى بۆ مېحرابهکە دایهوه و رووى کردە مەسىح و گوتى:

- "ئەى مەسىح تۆچ هەرزان شەهەکانت بەئيمە دەفرۆشیت! ئيمە دووکانىکى بچووک دەدەين و بەهەشت وەرەدەگرين، برىک قاقزە کۆن دەسووتينين و بەرامبەر ئەوه دەچينە ناو ئەبەديهيه تەوه!"

بېرناردۆ گوتى: "دەى با برۆين، با کات بەهەدەر نەدەين!" وای گوت و کلپلى دووکانەکەى لەبەر پشتينەکەى دەرھينا و بەپەلە کەوتەرى.

هەنووکە خەلکى لەنوێژ دەهاتنە دەرەوه، کلتيساکان دادەخران، مەيخانەکان دەرەوه، خەلکى لەمەيدانەکە چووبون بەبەکدا و گيزو ويزيان بوو. خۆر وەديارکەوتبوو، هەورەکان رەو بىوونەوه، ئەو فيسرايهەر کورته، گەرم بوو وەکى بەهار، درەختەکان يەگەمىن گۆپکەى چکۆلەى شەپۆلاويى خۆيان دەرەدەکرد.

زۆر جارار من بەهارم لە ژياندا بىنيبوو، بەلام ئەوه يەگەمىن جار بوو کە هەستم بەمانای بەهار دەکرد. ئەوسال بۆ يەگەمىن جار ئەوهم زانى، ئاخىر فرانسيسکۆس فيترى کردبووم کە هەموو شتەکان يەکيتن، هەموو شتەکان گوترايه لى هەمان ياسای خودان، درەخت و پۆخ، رۆحيش بەهارى خۆى هەيه و چرۆ دەکا. چووين بۆ گۆرەپانى قەدىس جيۆرج، بېرناردۆ کلپلەکەى دەرھينا و دووکانەکەى کردەوه، لەبەر دووکانەکەدا راوہستا و هاواری کرد:

- "هەموو هەژاران، هەموو ئەوانەى کە چ جلكيتيان نيبه، با بىن بۆ ئبیرە! بەناوى مەسىحهوه هەموو شەهەکانم دابەش دەکەم!"

فرانسيسکۆس لە لای راستيهوه راوہستا، پيترۆ لای چەپيهوه و منيش تۆپە قوماشى هەلچنراوم دەهينا و لە لای راستهوه لەبەر دەميدا دامدەنا.

خودايە بەچ راکردنىک هاتن، ژنان و پيرەميردان و هەموو جلك شروپەرەکان، چۆن چاوانيان پرشنگى دەدا و لەو ئبوارهى يەکشەمەيدا بەچ پەرۆشيهکەوه دەستەکانيان رايەل دەکرد! بېرناردۆ شادومان و لەخۆشحاليدا پيدەکەنى، لەگەل يەکيتکدا سوعبەتى دەکرد و سەرى دەخستە سەر يەکيتکى دیکە، مقەستىکى گەورەى گرتبوو بەدەستهوه و قوماشەکانى پى دەپرى.

جاروبار لای دەکردەوه و دەپگوت:

- "برا فرانسيسکۆس ئەمە چ بەختەوه ريبهکە! چ نازاديههکە!"

باوکە سېلقتيستېر بەويدا تىپەرى، بېرناردۆى بىنى وا دارو نەدارى خۆى تەخشان و پەخشان دەکا، ئاگر لە هەناوى بەربوو.

لەبەر خۆيهوه گوتى: "حەيفيک کە ئاوا سەرودت و سامانىک بەهەدەر دەچى! هەلبەت فرانسيسکۆسى

دیتوانه‌ی خودا ئه‌وه‌ی ناخنیوه‌ته که‌لله‌یه‌وه!

له‌ویدا پاره‌ستا، سه‌ری باده‌دا و سه‌ری ده‌کرد، فرانسسیسکۆس مه‌زنده‌ی خه‌یالانه‌کانی وی کرد.

گوته‌ی: "باوکه‌ سیلفیستیتر، بیرت دیتنه‌وه‌ مه‌سیح چی گوته‌وه؟ بمبوره‌ که‌ ئه‌وه‌ت بیر ده‌خه‌مه‌وه: مه‌سیح ده‌لێ: (گهر ده‌ته‌وئ بگه‌یه‌ته‌ کاملی، ئه‌وا ئه‌وه‌ی هه‌ته‌ به‌سه‌ر هه‌ژاراندایه‌شی که‌، ئه‌وسا له‌ به‌هه‌شت که‌نجینه‌یه‌ک ده‌به‌یتنه‌وه‌.) ئه‌دی بۆچی سه‌ر باده‌ده‌یت؟"

باوکه‌ سیلفیستیتر که‌وته‌ کۆکن، سوور هه‌لگه‌را و به‌پیتی خۆیه‌وه‌ پۆیشت.

فرانسسیسکۆس خه‌مبار بوو که‌ هه‌ستی وی بریندار کردوه‌وه.

هاواری کرد: "باوکه‌ سیلفیستیتر!"

قه‌شه‌ ئاوری دایه‌وه‌.

- "بمبوره‌ که‌ قسه‌که‌ی مه‌سیحم بیر خه‌ستیته‌وه‌. تۆ وه‌ک خه‌مه‌تکاری خودا، باشتر له‌منی گوناها‌بار ئه‌و شتانه‌ت ئه‌زیره‌!"

گهر فرانسسیسکۆس نزیکتیا، ئه‌وا دوو دلۆیه‌ فرمیسیکی ده‌بینی به‌گۆنای قه‌شه‌دا هاتنه‌ خوار.

ئیتتر ئیتواره‌ داها‌تیبوو، دوو‌کانه‌که‌ به‌چوار دیواری خالییه‌وه‌ مایه‌وه‌. بێرناردۆ گه‌زه‌که‌ی هه‌لگرت، شکاندی و هه‌لێ دا بۆ سه‌ر جاده‌که‌، هه‌روه‌ها مه‌سه‌سته‌که‌شی توووه‌ هه‌لدا و خاچی کیتشا.

گوته‌ی: "سوپاس بۆ خودا، ئیدی من ئازادم." وای گوت و ده‌ستی له‌ که‌مه‌ری پیتترۆوه‌ ئالاند و هه‌ردووکیان شوینی فرانسسیسکۆس که‌وتن.

ئهم پهرتاره سه‌یره‌ی ده‌وله‌مه‌ند و فرۆشبارتیکی به‌هه‌رداری وه‌ک بێرناردۆ و خۆپنه‌وار و مامۆستایه‌کی یاسای وه‌ک پیتترۆ له‌سه‌راپای ئاسیزیدا ده‌نگی دایه‌وه‌. ئیمه‌ زانیمان که‌ هه‌مان شه‌و، ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ پیاوماقوله‌ نیگه‌رانه‌کان له‌مالی مامیکی بێرناردۆ کۆپونه‌ته‌وه‌ تا ریتوشوینی ئه‌وه‌ دانین که‌ چۆناوچۆنی ئه‌و تاعونه‌ بنه‌په‌که‌ن. گوتیبیان ئه‌و نه‌خۆشیه‌ سارییه‌، ئه‌و به‌لایه‌ توانیوه‌تی هه‌ندیک له‌ جحیلان له‌ خه‌سته‌ به‌ری، با تا زوه‌ بیرتیک له‌ حالی خۆمان بگه‌ینه‌وه‌، تا کوره‌کامان نه‌چوون ئه‌و سه‌روه‌ت و سامانه‌ی باوکامان به‌ئاره‌قه‌ی نیوچه‌وان په‌یدا‌یان کردوه‌ به‌سه‌ر خه‌لکانی به‌تاله‌ و پێ په‌تیبیدا دابه‌شی که‌ن. هه‌نوکه‌ ئه‌و دیتوانه‌ی خودایه‌ دێ و میشکی کوره‌کامان تیک ده‌دا و بناغه‌ی ماله‌کامان له‌ بنه‌وه‌ هه‌لده‌ته‌کیتن. ده‌ی با هه‌ر چۆنتیک هه‌یه‌ لێره‌ وه‌ده‌رینین، با شاره‌که‌مان چی بیلێ و پروا و نه‌نه‌فهرت بێ! هه‌روا ئه‌و پیاو ماقوله‌نه‌ بپاریاندا‌بوو بچن بۆ لای سه‌ره‌ک قه‌شه‌ و بۆ لای ئه‌نجومه‌ن تا ئه‌و به‌لایه‌ له‌ ئاسیزی دوورخه‌نه‌وه‌.

له‌ ژووره‌ بچوکه‌که‌ی (گیوفاننا)ی بیوه‌ژن، زه‌لامیکی به‌هیتز و هه‌تاوبرده‌ی گورجوگۆل لای ناگره‌که‌وه‌ دانیشتوه‌ و خۆی گهرم ده‌کا‌ته‌وه‌. پوره‌ پیره‌که‌ی بینی که‌ خاچ ده‌کیشی و دۆعا بۆ قه‌دسی نوێ ده‌کا، ئه‌و قه‌دسی که‌ به‌فرانسسیسکۆس بانگیان ده‌کرد. ئه‌و زه‌لامه‌ ته‌ماشای پوری ده‌کا و گالته‌ی پێ ده‌کا، ئهم قسانه‌ چه‌ند رۆژتیک دواتر خۆی بۆی گێراینه‌وه‌.

- "ناخ سه‌یر ده‌بێ هه‌روا به‌ناسانی به‌ره‌لا و قوشقییه‌کی وا ببیتنه‌ قه‌دیس. من ئیگیدیۆ نیم گهر نه‌چم و

ئه‌و قه‌دیس فرانسسیسکۆسه‌ی تۆ نه‌دۆزمه‌وه‌، گره‌و ده‌که‌م بزانی چۆن به‌بوتلیک شه‌راب و پلێک به‌رازی برژاو ته‌واو سه‌رخۆشی ده‌که‌م و په‌تیک ده‌که‌مه‌ ملی و به‌ره‌و گۆره‌پانه‌که‌ رابده‌کیشم، له‌وئ ده‌سه‌به‌یه‌کدا ده‌مالم و وه‌کی وچ ده‌بخه‌مه‌ هه‌له‌که‌ سه‌ما!"

***

رۆژان تێ ده‌په‌رین. ئیمه‌ هه‌نوکه‌ چوار که‌س بووین و ئاسیزیمان چی هه‌یشتیبوو، له‌ کلێسا چۆله‌که‌ی پۆرتیونکولا، په‌ناگه‌یه‌که‌مان بۆ خۆمان دۆزیبۆوه‌. به‌رامه‌ر دارایامه‌ چرۆ کردوه‌که‌ کوختیکمان پۆنا و به‌گه‌چ سواخمان دا، ئه‌وئ ئیدی بووه‌ یه‌که‌مین ده‌یری ئیمه‌.

چه‌ندین سه‌عات له‌سه‌ر ئه‌ژنۆ داده‌نیشتین، سه‌رمان بۆ ئاسمان به‌رز ده‌کرده‌وه‌ و نوێژمان ده‌کرد. فرانسسیسکۆس له‌باره‌ی ئه‌قینه‌وه‌ بۆمان ده‌دا، له‌ باره‌ی هه‌ژارییه‌وه‌، له‌باره‌ی ئاشتییه‌وه‌، له‌باره‌ی ئاشتی له‌ رۆحی ئینساندا و له‌باره‌ی ئاشتی له‌ دونیادا. من که‌ تا هه‌نوکه‌ ته‌نها پرسیارکردن و پشکنیم به‌دوای وه‌لامدا ده‌زانی، ئه‌وا ئیستا ئیدی له‌گه‌ل ئه‌و برایانه‌دا فیری بیده‌نگی بیووم. رۆژتیکیان جه‌نابی پیتترۆ قسه‌یه‌کیکرد که‌ هه‌رگیز یادمان ناچیتنه‌وه‌، ئه‌و گوته‌ی: "زه‌ینم به‌رده‌وام ده‌دوێ و پرسیار ده‌کا و ده‌پشکنی، به‌لام دلێم چ نادوێ، چ ناپشکنی، به‌لکو به‌بیده‌نگی، خۆی به‌خودا ده‌سپێری. میشکم پارێزهری شه‌یتانه‌، به‌لام دلێم خه‌مه‌تکاری خودا، وی داده‌نه‌ویتنه‌وه‌ و به‌خودا ده‌لێ: (ئهمرکه‌ به‌چاوان!)"

فرانسسیسکۆس گوته‌ی بۆ ئه‌و قسانه‌ رادیترا و زه‌رده‌خه‌نه‌ی هاتی.

گوته‌ی: "جه‌نابی پیتترۆ - ئاخ هه‌میشه‌ وه‌ک ریت ئه‌وی به‌جه‌ناب بانگ ده‌کرد - تۆ راست ده‌که‌یت. کاتیک له‌ ئاسیزی ده‌چووم بۆ قوتابخانه‌، زانیه‌کی تیۆلۆگ له‌ کریسمییدا هات بۆ ئاسیزی. وی له‌ کلێسای ریوفینۆ چوه‌ سه‌ر مینبه‌ر و که‌وته‌ قسان، چه‌ندین سه‌عات له‌باره‌ی له‌دایکبوونی مه‌سیح و رزگارکردنی دنیا و ئه‌فسانه‌ی ترسناکی به‌ئینسانبوون دوا که‌ چۆن خودا له‌ قه‌لافه‌تی ئینساندا خۆی ده‌گۆزێ. من له‌فیکره‌وه‌ چوو بووم و حه‌په‌ساو سه‌رم له‌گه‌یژه‌وه‌ ده‌چوو. چیدی نه‌مده‌توانی به‌رگه‌ بگرم. هاوارم کرد: (مامۆستا بیده‌نگ، به‌هیلله‌ با گریانی مه‌سیح له‌ جۆلانه‌که‌یدا ببیه‌ین!) کاتیک هاتینه‌وه‌ ماله‌وه‌، باوکم لێیدام، به‌لام دایکم بردمییه‌ ئه‌ولاوه‌ و دۆعای بۆ کردم."

به‌ده‌گمه‌ن برا بێرناردۆ زاری ده‌کرده‌وه‌ تا بشاخقی. هه‌ر که‌ شه‌به‌قی ده‌دا، له‌ژێر دره‌ختیکدا کپنۆشی ده‌برد و ده‌پارایه‌وه‌، بونیام که‌ سه‌یری پیلوه‌ لیکتراه‌کانی و گۆنا به‌قوله‌چوه‌کانی و له‌ره‌ی لێوه‌ ناسکه‌که‌ی ده‌کرد، ئیدی ده‌یزانی وی له‌گه‌ل خودادا ده‌ناخقی.

هه‌ر که‌ خۆر هه‌لده‌هات، ئیمه‌ له‌یه‌کدی جوێ ده‌بوینه‌وه‌، یه‌کێکه‌مان ده‌چوو بۆ ئاوه‌یتان، یه‌کێک بۆ دار، یه‌کێکی تر بۆ سوآل و فرانسسیسکۆسیش به‌جاده‌ باریکه‌کانی ئاسیزی و گونده‌ نزیکه‌کاندا ده‌گه‌را و له‌باره‌ی ئه‌و شیتیتیییه‌ نوێیه‌ - ئه‌فین - وه‌ه‌ نوتقی ده‌دا. زۆر جازان گسکتیکی به‌ده‌سته‌وه‌ ده‌گرت و کلێساکانی گسک ده‌دا.

ده‌یگوت: "ئهمه‌ مالی خودایه‌، منیش گسکده‌رم و به‌رپرسیاری ئه‌وه‌م!"

به‌یانیسه‌کیان، که جیژنی قه‌دیس جیژج بوو، ئیمه له‌کوخته‌که‌ماندا که‌وتبویینه سهر چوک و نوژی به‌یانیمان ده‌کرد، زه‌لامیکم بینی به‌هتو‌اشی و به‌پیدزکی نزدیکه‌بۆوه. بوتلیک شهربی نابوه بن هه‌نگل و شتیکی تریش که له‌گه‌لا لیمزیه‌وه پینچابوو، بۆنی گوشتی سووره‌وه‌کراو گه‌بیه که‌پووم.

زه‌لامیکی دریز بوو، هه‌تا و بردبوی و قه‌لافه‌تیکی پته‌وی هه‌بوو، به‌هه‌نگای نهرم له‌کوخته‌که‌مان نزیک ده‌بۆوه، سهری به‌ره‌و پیشه‌وه‌دانه‌واند و له‌نیو په‌لکی دره‌خته‌که‌مانه‌وه سهره‌تاتکیتی بوو، منیش به‌تیه‌ی چاو ههر سه‌یریم ده‌کرد. فرانسیسکۆس وه‌ک هه‌موو به‌یانیسه‌ک راهاتبوو، له‌بارهی ئه‌وه‌ی که شه‌و چی به‌خودا گوته‌وه و خوداش چی به‌م گوته‌وه، که‌وته قسان. ئه‌و زه‌لامه نه‌ناسه‌ش، زاری کردبۆوه و گوپی تیژ کردبۆوه و گوپی رادیرابوو. له‌ناکاوتیکرا ناوری دایه‌وه و به‌خیرایی به‌نیو دره‌خته‌کاندا رۆیشت و به‌دهستی به‌تال گه‌راپه‌وه، هه‌مدیس پالی به‌کوخته‌که‌وه دا و گوپی رادیراپه‌وه.

فرانسیسکۆس گوتی: "خودایه‌گه‌ر من له‌به‌ر ئه‌وه تۆم خو‌ش بو‌ی که‌مخه‌پته به‌هه‌شت، ئه‌وا مه‌لاکه‌ته‌که‌ت به‌شمشیریکه‌وه بنیره تا ده‌رگاکه‌م له‌سه‌ر داخا. خودایه‌گه‌ر من له‌به‌ر ئه‌وه تۆم خو‌ش بو‌ی که له‌ دۆزه‌خ ده‌ترسم، ئه‌وا فریم دهره‌ دۆزه‌خ، به‌لام ئه‌گه‌ر من له‌به‌ر خاتری خو‌ت تۆم خو‌ش ده‌وی، ته‌نی له‌به‌ر خاتری خو‌ت، ئه‌وا نامیزت بکه‌وه و له‌ باوه‌شم گه‌!"

پساوه‌که که‌ گوپی رادیرا بوو، هه‌نگاوکی ناو له‌به‌ر ده‌رگاکه‌ راوه‌ستا، په‌نگی په‌ریسوو، دوو دلۆپ فرمیسی که‌وره به‌گۆناکانیدا هاتنه‌ خواره‌وه، که‌وت به‌سه‌ر پیتی فرانسیسکۆسدا.

گوتی: "برا فرانسیسکۆس مېسووره! من ناوم ئیگیدیۆیه و خه‌لکی ناسیزیم، من بووم گالته‌م پین کردیت و گه‌روم کردوه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که‌ ده‌بی سه‌رخوشت که‌م و گوریسیک بکه‌مه‌ ملت و بۆ گۆره‌پانی قه‌دیس جیژج راتکیشم و له‌وی چه‌پله‌ لیده‌م و بتخه‌مه هه‌له‌که‌سه‌ما!"

فرانسیسکۆس به‌پیکه‌نینه‌وه گوتی: "برا ئیگیدیۆ بۆ نه‌چین؟ بۆ نه‌چین بۆ مه‌یدانی قه‌دیس جیژج و ئه‌مرۆ خه‌لکیکی زۆر له‌وی کۆدنه‌وه، تۆ چه‌پله‌ لی ده‌ و منیش ده‌که‌ومه‌ سه‌ما. ناخر هه‌ز ناکه‌م گه‌روه‌که‌ت بدۆرپینیت!"

وای گوت و دهستی نایه ژیر پالی و هه‌لی ساند.

گوتی: "ده‌ی با بۆین، خه‌لکیکی زۆر له‌وی چاوه‌روانن."

هه‌ردووکیان به‌رئ که‌وتن. ده‌مه‌وتیواره، هه‌رسیکمان، من و بېرناردۆ و پیترو دانیشتبویین و چاوه‌ری بووین. من گوتم: "برا فرانسیسکۆس دره‌نگی پین چوو، بلتی هیشتا هه‌ر سه‌ما بکا؟"

جه‌نابی پیترو گوتی: "هه‌ر سه‌ما ده‌کا!" وای گوت و بیده‌نگ بوو. دوا‌ی تاویک گوتی: "به‌داخه‌وه من نازایه‌تی ئه‌وه‌م نیسه شتیکی له‌و جوژه‌ بکه‌م، من هیشتا شه‌رم له‌ خه‌لک ده‌که‌م، ده‌مه‌وی بلیم شه‌رم له‌خودا ده‌که‌م!"

کاتیکی ئیمه له‌ویدا دانیشتبویین و ده‌دوان، فرانسیسکۆس هات و ئیگیدیۆی که‌ته‌ش به‌پیکه‌نینه‌وه به‌هه‌نگای نهرمه‌وه له‌ دایه‌وه ده‌رۆیشت، وه‌کی ئه‌وه‌ی بفری.

فرانسیسکۆس دهستی نابوه‌ نیو دهستی هاو‌ریکه‌ی و به‌ره‌و پیشه‌وه بۆ لای ئیمه هاتن.

به‌زه‌رده‌خه‌نه‌وه گوتی: "ئیگیدیۆ هینامیه سه‌ما، منیش ئه‌وم هینایه سه‌ما. یه‌که‌م جار من له‌به‌رده‌م خودادا سه‌مام ده‌کرد و ئه‌و چه‌پله‌ی لیده‌دا، به‌لام دوا‌ی ساتیک برا ئیگیدیۆ به‌خیلی برد و ئیدی له‌ چه‌پله‌کوتان که‌وت، ئه‌وسا شانی گرتم و هه‌ردووکه‌مان پیکه‌وه که‌وتینه سه‌ما. پیمان وابوو هه‌موو مه‌خلوقه‌کان شانیان گرتوین و هه‌موو له‌ته‌ک ئیمه‌دا له‌به‌رده‌م خودادا که‌وتونه‌ته سه‌ما.

براینه ئه‌وه چ سه‌مایه‌ک بوو! سه‌ماکردن به‌ته‌نی شتیکیه و سه‌مای به‌کۆمه‌لێش شتیکی تر، له‌ سه‌ره‌تاوه دوو که‌س، پاشان سه‌ی، دوا‌ی ئه‌وه سه‌ی و سه‌ی، سه‌ی سه‌ده هه‌زار، هه‌موو خه‌لکی، پاشان سه‌ره‌ک قه‌شه و ته‌یره‌کان و دره‌خته‌کان و زه‌ریا و چیا، هه‌موو مه‌خلوقه‌کان له‌به‌رده‌م خودادا سه‌مایان ده‌کرد. برا ئیگیدیۆ وابوو؟"

ئیگیدیۆ به‌پیکه‌نینه‌وه وه‌لامی دایه‌وه: "من چ ئیسیکی ترم ناوی، ته‌نی سه‌ما باشه، برا فرانسیسکۆس من ده‌مه‌وی تا ئه‌به‌ده ده‌ستت بگرم و سه‌مات له‌گه‌لدا بکه‌م!"

فرانسیسکۆس گوتی: "سلاو له‌م برا تازه‌یه‌مان." وای گوت و نامیزی بۆ کرده‌وه.

ئیمه‌یش گوتان: "به‌خیرین!" واما گوت و باوه‌شمان به‌ئیگیدیۆدا کرد.

ئیگیدیۆ سوور هه‌لگه‌را، هه‌زی ده‌کرد شتیکی بلتی، به‌لام دوودل بوو، دوا‌ج نازایه‌تیدایه به‌ر خۆی.

گوتی: "برا فرانسیسکۆس، من هه‌ندیکی خواردن و بوتلیک شه‌رابم له‌گه‌ل خۆمدا هیناوه..."

فرانسیسکۆس دهستی هینا به‌سه‌ر شانه پانه‌کانی ئیگیدیۆدا و گوتی:

- "برا ئیگیدیۆ به‌بۆنه‌ی رۆژی له‌دایکبوونه‌وه ئاهه‌نگ ده‌گیرین و پیکیک به‌شانازی تۆ ده‌خۆینه‌وه. ئه‌وه چ نیسه، خودا ده‌بووری گه‌ر بونیام جاروبار بپوه‌فا بپه‌رامه‌به‌ر قه‌دیسانی برستی‌ی و تینوتی... ده‌ی برۆ و ئه‌شیای گونا‌ه بینه!"

ئیگیدیۆ به‌پرتا و چو له‌نیو ته‌لانه‌کاندا به‌رازه‌ برژاو و بوتله شه‌راکه‌ی هینا.

فرانسیسکۆس گوتی: "به‌خۆشی سه‌ره‌زایی برا ئیگیدیۆ." وای گوت و پیکه‌که‌ی به‌رز کرده‌وه هه‌لیقوراند. گوتی: "ئه‌مرۆ ئه‌و له‌دایک بووه، ئاره‌زووی ته‌مه‌ن دریزی بۆ ده‌که‌ین! ئه‌مرۆ ئه‌و زه‌ماوه‌ند ده‌کا. ئه‌مرۆ ئه‌و به‌کیژیک گه‌یشتوه ناوی هه‌زاریه، ئاره‌زووی ته‌مه‌ن دریزی بۆ ده‌که‌ین!"

***

ماوه‌یه‌کی زۆر تینه‌په‌ریسوو که‌ باوکه‌ سیلقیستییر له‌به‌ر ده‌روازه‌ی پورتیۆنکۆلادا وه‌دیاره‌که‌وت، چه‌ماوه و روخساری شه‌رمه‌نده‌ دهبواند و بوخچه‌یه‌کی له‌ بن هه‌نگلی نابوو، ئه‌و هه‌ر عه‌ینه‌ن له‌و کاته‌دا هات که ئیمه به‌ره‌و کاری رۆژانه‌مان ده‌چووین. هیند گریا بوو چاوانی سوور ده‌چوونه‌وه و ده‌ستی ده‌له‌ری.

فرانسیسکۆس ئه‌وی بینی و باوه‌شی بۆ کرده‌وه.

گوتی: "باوکه‌ سیلقیستییر هاتنت خیر، ده‌بێ ئه‌وه چ بایه‌ک بپه‌که‌ بۆ ئه‌م عه‌رده قاهره‌ی ئیمه‌ی هه‌لگرتوویت؟"

قه‌شه وه‌لامی دایه‌وه: "بای خودا. برا فرانسیسکۆس تۆ له‌و رۆژانه‌دا قسه‌یه‌کت پیتگوتم، ئه‌و قسه‌یه‌

وهكى ناگريک هم دلى سووتاندم و هم دلئيشى پاڪڙڪرڊمهوه.

- "نهو قسهيه هي من نييه، باوکه سيلقيستير نهو قسهيه هي من نييه، بهلکو نهو قسهيه هي مهسيحه."

- "بهلئ، نهو قسهيه هي مهسيحه، بهلام تو بهشيوههک نهو قسهيهت کرد که پندهچو بهکه مين جار بي گوتيم لبي بيت و هرگيز ئينجيليشم موتالا نهکردبن. نهو روظانه ئينجيل دهخوتنمهوه، بهلام وشهکاني هوار و پيتن، ناگر نين... برا فرانسيسڪوس بويه که مين جار تيگه يشتم ههزاربي ماناي چيهه، بويه که مين جار تيگه يشتم نهفين ماناي چيهه و ويستی خودا ماناي چيهه. نهوه وا نهلعانيش هاتووم!"

- "نهدي نهوه چيهه له بوخچه که تا؟"

- "دهستيک جل، پيلاوي توکمه و چند شتيکي تر که پيوهنديبه که تايهتي و بههيزم پيئانهوه هيه."

فرانسيسڪوس بهپيکه نينهوه گوتی: "جارتکيان زاهيدک هه بو، چه ندين سال تيدهکوشا بو نهوهی خودا بيبنی، بهلام هه شکستی دههينا. هه موو جارتک شتيک له بهرده ميدا قوت دهووه و ده بوهر رپگر که خودا بيبنی، نهو کلوه هوارى دهکرد، دهگريا، ده پارايهوه، بهلام هه مووی بي سوود بوو! نهري باشه نهوه چ شتيک بوو ده بوهر رپگر له بهرده بيبنی خودادا؟ هه چه ندى دهکرد نه يده توانی تيبگا. به يانیه کيان به شادومانيهوه له خه و راپهري، نهو رپگره دیو زييووه و نهو يش گولدانکي چکوله بوو که له هه موو شته کانی تر بوي مابووه و زوري خو شده ويست. ئيدي گولدانه که هی هه لگرت و تا دهستی گرتی تووری دا و گولدان هه پروون به هه پروون بوو، پاشان چاوانی هه لپری و بويه که مين جار خودای بيبنی. باوکه سيلقيستير، تويش، گهر تويش هه زده که بت خودا بيبنیت، نهوا نهو بوخچه که تا توو هه لده!"

باوکه سيلقيستير دوو دل بوو، فرانسيسڪوس ميهره بانانه دهستی گرت.

گوتی: "وهه له گهلم، ئيستنا دهچينه دهروه و دهچينه سهه رپگه که، بو خاتری نهفينی مهسيح، بوخچه که تا بدهه يه که مين هه زارتک که ده بيبنين. ئاخو باوکه سيلقيستير، بونيام به بوخچه وه ناچيته به ههشت!"

قهشه به دوو دلبييهوه گوتی: "باشه تهنی پيلاوه کانم گل دهدهمهوه..."

ههمديس فرانسيسڪوس گوتی: "بونيام تهنی به پیتی بهتی ده توانی بچيته به ههشت. برا که مامله مه که، دهی با بروين!"

وهک چون گورگ به دگانه کانی پهلاماری مهه ددا، ئاوهاش فرانسيسڪوسيش پری دايه باوکه سيلقيستير تا فرتي بداته به ههشتهوه.

***

خودايه، گه ورهيه، گه ورهيه، دهوله مهند و خاوهن چاوانتيکی زوره به خشنديی تو، وهکی پهري تاوس دونيا داده پوتش و به دره وشانه وهوه خوئی پهخش دهکا و خونه ويستترين و بي لاف و گه زافتترين

روجه کانش داده پوتش و پريان دهکا له خوئی. ئاخو زوري نه برد دوو داماو که بيوونه گالته جارې خه لکی ئاسيزی، هاتن و دهستی فرانسيسڪوسيان ماچ کرد و داوايان لن کرد بنه قوتابی وی. به کيکيان ناوی (ساباتينو) و نهوی تريشيان به (کاپيللو) بانگ دهکرا، بويه بهو ناوهوه بانگ دهکرا چونکه هه ميشه و ته نانهت له کاتی خهوتنيشدا کلاويکی مهخمه لبي سهوزی گه وره يه په تيکی سووره وه له سهه ردا بوو. هه رچی سابتينو شه، هه که بيبنم يه کسهه ناسيمه وه، نهو هه مان نهو که سه بوو که نهو ئيواره يه هاتم بو ئاسيزی و پارامه وه هاوالاتيبه کی مهسيحی خيريکم بي بکا، نهو گالته يه به فرانسيسڪوس کرد. وی که سيکی باريکه له و زهد هه لگه رايو بوو، روخساری له مشک دهچوو، بالوکه يه کی تووکن له سهه ر که پووی بوو. بهلام کاپيللو که ته و دريژ، سميتلی لوولدر او و که پووی تيز و درزيک له ليويدا هه بوو، که ده دوو زوبانی ده يگرت و قسانی بي سهه رويهی ده کرد.

ساباتينو گوتی: "برا فرانسيسڪوس من ئيتر ناتوانم خه وم لي بکه وی، ئاخو من زوبان به دييم به رامبهه ر کردويت، به خيليم پي بردويت له بهر نهوهی تو دهوله مهند بوويت و منيش هه زار، تو قووز بوويت و من ناشيرين، تو جلکی جوانت له به ردا و منيش جلکی شپ، به دريژايی نه م ماويهی دوايي هه ولم ددها بنوم، بهلام هه رگيز خه وم لي نه کهوت! گهر بو يه ک چاوتروو کانش خه و برده مي تيبه وه، نهوا تو هاتوويته ته خه ونم و پيت گوتووم: (قهیدی ناکا برا ساباتينو، من ناخوام شهه رت بيته ري، بنوو!) ئيدي نهو ميهره بانيه يه تو خه ریک بوو دلې هه لا هه لا دهکردم، ئيتر له وه زياتر به رگه م نه گرت و هاتم بو ئيره. چيم له گه لدا ده که بت بيکه، ده مه وی تا مردن شو تيپيکاني تو هه لگرم."

کاپيللوش گوتی: "برا فرانسيسڪوس هه روه ها منيش، منيش ده مه وی تا مردن له گه ل توذا بروم، من له دونيادا عه زابم کيشاوه، دونيا بو من بوته عه زاب، جگه له خودا چ په ناگه يه کی تر شک نابه م. بهلام برا فرانسيسڪوس مه رچيکم هيه، نهو يش نه وه يه رپگه م بدهيت کليته که مم له سه ردا بيت، من جگه له وه چ کلاويکی ترم ناوی. رهنکه تو بلتييت نهوه شتيکی ئاسايی نييه، بهلام ئاخو تازه نهو کلاوه بوته به شيک له سهه رم، گهر نهو کلاوه له سهه ر لابه ديت، نهوا وا هه ست ده که م ملم هه لکيشراوه!"

فرانسيسڪوس پيکه نی، بهلام يه کسهه روخساری جيدهی بووه. گوتی:

- "برا کهم ناگات له خوت بي. رهنکه شه يتان بوويته کلاويک و چوويته سهه رت، ناگات له خوت بي فرتي نه داته هه لديره وه. له کلاوه وه بکه ويته خواره وه بو جبهی قه شه و بلتييت نه وه ت ناوی، له جبهی قه شه وه بکه ويته خواره وه بو ناو برايان و بلتييت نامه وين! له برايانه وه بکه ويته خواره وه بو نهفين و بلتييت ناته وی ههستی پي بکه م! له نهفينه وه بکه ويته خواره وه بو خودا و بلتييت نامه وی بيناسم!"

فرانسيسڪوس بيدهنگ بوو، له فيکره وه چوو. پاش ساتيک گوتی:

- "رپگه ي به رهو ژوره که يه برا که م، خودا له سهه ری سهه رويه له سهه ر تزوپک، بهلام رپگه ي به رهو خوار، دوزهخ له ژيره وه يه له بنه وه، کوره که م رهنکه نهو کلاوه فرتي داته دوزهخه وه."

فرانسيسڪوس به قولی له چاوانی کاپيللوی روانی، نه م قوتابيهه نوتيهه ش دگانی به خويدا نه گرت و خوړ خوړ دايه قولی گريان.

گوتهی: "گەر روخسه تەم نە دەیتتی ئەم کلاوێ لەسەرکەم، ئەوا تێیادەچم، دەرۆم و پێگەیهکی دی دەگرمه بەر!"

فرانسێسکۆس بەزبێی پێیدا هاتەووە و دەستی نایە سەر شانی. گوتهی: "بمپێنەو، من متمانهی خۆم دەبەخشمە خودا."

***

چ رۆحگەلێنکی زۆر هەن پەرۆشیی رەهەبێن و کاتێ گوتیان لەو دەنگە دەبێن کە بانگیان دەکا ئێدی دەکەوێ خۆ و بەدەنگییهووە دەچن. هاولاتییهکی بەختەوهر و کەسێکی بێ لانه و مالّ شەوێکیان لە بێدەنگیدا گوتیان لە یه کێتیک دەبێ بانگیان دەکا. بەترسەوهر رادەپەرن و هەریه کەیان ژبانی تا ئیستای خۆی بێ مانا، بەهەدەر چوو، دیلی شەیتان دێتە پێش چاو، ئیدی دەکەون بەسەر پێتی ئەو دەنگەدا کە بانگی کردوون. بەدەنگە کە دەلێن: "لەگەڵ خۆتدا بمانبە، رزگارمانکە، تۆ ئەو کەسەیت چاوەرێمان دەکردیت!" رۆژتیک نەبوو یه کێتیک بەنیو دارستانە کەدا نەیت بۆ پورتیونکۆلا و نەکەوێ بەسەر پێتی فرانسێسکۆس دا و نەلێن: "بمبە! رزگارم کە، تۆ ئەو کەسەیت کە چاوەرێم دەکردیت!" ئاوهایان دەگوت و پاشان جلکەکانیان دادەکەند و جبهی قەشەبیان دەپۆشی.

رۆژتیکیان جوتیارێکی میهرەبان و دەولەمەند و دلّ و دەروون کراوه، کە تەمەنی سبێ سالتیک دەبوو، هات بۆ لامان و گولدانێکی بەدەستەووە بوو وینە ی هەر حەوت گوناھە کە ی لەسەر کێشاو و لەژێریشیان دا ناوێکانیان نووسیبوو: فیز، تەماح، بەخیلی، دەعارەت، چاوجنۆکی، توورەیی، تەمبەلی. هات و کەوت بەسەر پێتی فرانسێسکۆس دا.

گوتهی: "براکەم، بابەکەم، گوتم بۆ رادێرە: من بەتارامیی لە گوندەکەم دەژیام، عەردم دەکتیلا، پەلکی زیادە ی درەختەکانم دەبڕی و تری رنیم دەکرد، ئیدی ژبانی خۆم دەژیام. من چ ژنم نەبوو، چ منالیم نەبوو، پێم وابوو ئیدی چ گرفتیکم نییه. بەلام کاتیک گوتم لەدەنگی تۆ بوو، ئەوسا تێگەیشتم من بەختەوهر نیم. لە دلی خۆم دەنۆری و وام دەزانی بێ گوناھە، کەچی هەر حەوت گوناھە کەم تیدا بینی. ئەوسا ئەم گولدانەم هینا و هەر حەوتیانم لەسەری وینە کێشا و ناوێکانیانم لەژێریاندا نووسی. وا ئیستاش لەبەر پێتی تۆدا دەیشکێنم. نەفرت لە هەر حەوتیان بێت!"

گولدانە کە ی کێشا بەبەردەکاندا و هە پروون بەهە پروون بوو.

- "بەهەمان شتێه دلی منیش هە پروون دەبێ و هەر حەوت گوناھە کە بەسەر بەردەکاندا دەرژێن!"

فرانسێسکۆس هاوڕێیانە دەستی بەسەریدا هینا.

- "براکەم ناوت چیبێه؟"

- "کیدرۆ."

- "کیدرۆ، بەخواستی خودا هەزاران رۆح هیلانە ی خۆیان لەسەر پەلکەکانت چێ دەکەن."

***

شەش

نادەم و حەوا لەبەهەشت دانیشتبوون و قسانیان دەکرد.

- "با دەرگا کە بکەینەووە و بچینە دەرئ!"

- "هاوڕێم بچین بۆ کوێ؟"

- "با دەرگا کە بکەینەووە و بچینە دەرئ!"

- "تاخر دەرەو نەخۆشییه و خەم و مردن."

- "با دەرگا کە بکەینەووە و بچینە دەرئ!"

بمبوره خودایه، بەلام من لەناوێهەمرا هەردوو ک ئەو دەنگانەم دەژنەفت. دەمژنەفتن کە فرانسێسکۆس و رۆحی من لە بەهەشتن، ئیدی برسیتیم بێردەچۆوه، رووتیتی و دونیام بێر دەچۆوه. لە ناکاویکرا دەنگتیک یاخییانە دەهاتە گوتم و دەبگوت: بەرێگە ی خۆتا بڕۆ!" رۆژتیکیان فرانسێسکۆس بینی می دەگریام. دانەوێوه، دەستی نایە سەر شانم و گوتهی: "برا لیۆن، برا لیۆن ئەو بۆچی دەگریت؟"

- "شتم بێردیتەووە برا فرانسێسکۆس، شتم بێردیتەووە!"

- "چیت بێر دیتەووە؟"

- "بەیانیه کیان دەستم بۆ پەلکی دارهەنجیریک برد و هەنجیریکم لێ کردەووە..."

- "هەر ئەو؟"

- "هیچی تر نا برا فرانسێسکۆس، لەبەر ئەوێهە دەگریم."

فرانسێسکۆس لەسەر ئەرزە کە لەپالما دانیشت و دەستی گرت.

- "گوێ رادێرە شتیکت پێ بلێم، بەلام ئەو قسەیه بەکەس نەلێت!"

- "گوتم رادێراوه برا فرانسێسکۆس."

کە دەستم لە نیو دەستیادا بوو، هەستم دەکرد گەرمایی لە جەستەیهووە دێ، نا، لە جەستەیهووە نا، بەلکو لە رۆحیهووە، گەرماییهە کە رۆحی منیشی گەرم دەکردەووە. کاتیک بینی بێدەنگە، هەمدیس گوتم:

- "برا فرانسێسکۆس گوتم رادێراوه."

دەستی بەردام و هەستایه سەرپێ، دەنگی توورە و توند و تیژ بوو.

- "برا لیۆن، تەقوا بەتەنێ لەسەر گاشە بەردتیک چەپەک دادەنیش و تەواوی ئەو شادومانیهانە ی ئەم نەبچەشتوون، بەزەینیدا تێدەپەرن، ئیدی فەزێلەت لە حەژمەتا دەست دەکاتە گریان."

فرانسێسکۆس وای گوت و ئەوجا دانەوێوه و لە نیو درەختەکاندا بزر بوو.

***

دەلێن گەر جارتیک لە جازان، دلۆپتیک هەنگوین بکەوێتە خوارەو، میتشەهنگەکان لەهەوادا بۆنی ئەو هەنگوینە رژاوه دەکەن و لە هەموو لایه کەووە بۆ تامکردنی دەکەوێ خۆ. بەهەمان شتێهیش خەلکی بۆنی

دلۆپه هەنگوین - واتە پوڤی فرانسسیسکۆس - یان لە هەوادا دەکرد و لە پورتیونکولا کۆدەبوونەوه. ئیوارەیهکیان، هەر پێک لەو کاتەدا که خۆرئاوا دەبوو، پوڤینیۆی هاوڕێ دێرینهکە ی فرانسسیسکۆس هات، پوڤینیۆ ئەو کەسە یەکه مین دوو جبهە بەمن و فرانسسیسکۆس دا و بەپێکه نینهوه گوتی: "ئەوا زستان هات، خودا بۆ گەرمکردنەواتان بەس نییە، پالنتۆیهکی گەرمیشتان پێویستە!" وای گوت و ئەم جبهە قەشەبیبیانە و پیتلاو و گۆچانی پێ داین. فرانسسیسکۆس ئەوی بینی و پێکه نی. پیتی گوت:

- "ئێ هاوڕێی دێرین، دەبینم تەنێ پالنتۆی گەرم بەس نییە، بەلکو خوداش پێویستە!"

پوڤینیۆ سەری داگرت و گوتی: "برا فرانسسیسکۆس بموورە، من ئەو کات کوێر بووم. مەبەستم لە کوێری ئەو دیه تەنێ دنیای بێنراوم دەبینی، بەلام ئەو نەدەبینی که لەودیوبهوه خۆی حەشاردا بوو. بەلام کاتیک تۆ هاتیت و بۆ ساتیک لە ماله کەم مایتهوه، ههواى ماله کەم گۆرا، پرپوو لەدەنگی هاندەر و دەستی داوەتەر که کیشیان دەکردم بجمە دەری و پێکه بگرمه بهر. ئیدی پوڤیک هات لەو نەدە زیاتر نەمتوانی دگان بەخۆدا بگرم، دەرگای ماله کەم بەکراوهی جێ هیشت، کلێلهکانم فرێدایه رووباره کەوه و هەنووکەش وا ئیدی هاتووم."

- "بەلام هاوڕێی ئازیرم، ئاخەر ئەم ژبانە ی ئیمە گەلیک زەحمەتە، چۆن دەتوانیت لێرە بەرگە بگریت؟ ئۆه، حەیف بۆ ئەو کەسە ی بەخواردنی خۆش و جلکی نەرم و گەرمایی ژن راها توه!"

- "بەلام برا فرانسسیسکۆس سێ جار حەیف بۆ ئەو کەسە ی ناتوانیت خۆی لەخواردنی خۆش و جلکی نەرم و گەرمایی ژن دوورخاتەوه. برا فرانسسیسکۆس دەس بەروومەوه مەنێ، گلم بدەرەوه!"

- "پوڤینیۆ ئازیر، ئیمە شتیکی تریشمان هەیه، وەک بزانی تۆ لە زانکۆی بولگنا خۆیندووتە و سەرت تژییه بەرپرسار. بەلام ئیمە لێرە پرسار ناکەین، ئیمە تازه گەیشتووینە تە دلنیا یی. تۆ دەتوانیت بەرگە ی برستی و رووتورە جالی و تەهارەت بگریت، بەلام بلتی بێرکردنەوه ت بەبێ چ یاخیبوونیک بەرگە ی ئەو دلنیا یییه ی ئیمە بگری؟ ئەمە گەورەترین هەوسە بۆ ئەو کلۆلە ی که لەژێر درەختی ماریفە تدا دانیشتووه و ماره که تامی گوێ و چاو و لێوی دەکا." پوڤینیۆ بێدەنگ بوو.

فرانسسیسکۆس بەهاوسۆزییهوه لە هاوڕێکە ی روانی و لێی پرسیی: "ئێ، دەتوانیت؟"

ناومێدانە و بەئەسپایی وەلامی دا یهوه: "برا فرانسسیسکۆس ناتوانم!"

فرانسسیسکۆس راچلەکی و هاوڕێکە ی لە ئامیز گرت. گوتی:

- "تۆ دەتوانیت! تۆ دەتوانیت! تۆ نازایه تیی ئەوه ت هەیه که بلتییت ناتوانیت، ئەمەش واتە تۆ دەتوانیت. ئاخەر دل نزیکترین شتی که له خوداوه، دووی کەوه، له ئەقل گەری، تەنێ دلە رێگە ی بههشت بەلەده. جلکه کانت داکەنە و جبهە قەشەبیبیه که ی ئیمە بپۆشه! ئەو جلکه شوانکاره ییبیه ت له یاده که به ئیمەت بهخشی؟ ئیمە دواتر له سەر ئەوه، جبهە قەشەبیبیه کامان دووری. ئاخەر ئەوه رەنگی نەرزە. دە ی برا پوڤینیۆ نەرز بپۆشه!"

***

پوڤینیۆ تر فرانسسیسکۆس جحیلتیکی قوژی له گوندیک بینی که جلکی مەخمەلی له بەردا و بەشمشیر و چهکمه و په ر به کلاوهوه و قژه لووله که ی تازه شو را و بونی سابوونی میسکی لێ دههات.

- "هیی ئە ی جحیلی قوژ، چما هیلاک نەبویت له پۆشینی جلکی جوان و بادانی سمیلت؟ ئیدی کاتی ئەوه یه گوربستیک بەناوقە توهه بپێچیت و کلاویک بکه یته سەرت و بە پیتی په تیبی به قور و لی تاوا برۆیت. وەرە له گەلم من نازناوی سوارە ی خودات دەدەمی!"

کورە ی جحیل سمیلی بادا، لەو قەشە جلک شەری روانی که قسانی له گەل کرد و ئیدی دا یه قاقای پێکه نین.

وەلامی دا یهوه: "چاوه رێ که تا دلشیم با دەدری ئەوسا دێم!"

سێ پوڤی نەبرد هات بۆ پورتیونکولا، سێ وهکی تەیرتیکی بەمار ئەفسوونبوو، (ئانگیلۆ تانکریدی) هات و بۆ خۆی بوو بەداوی خوداوه.

کرۆشی برد و دەستی فرانسسیسکۆسی ماچ کرد و گوتی: "وا هاتم، ئیتر بەسە که هیندەم جلکی جوان پۆشی و سمیل بادا، له گەل خۆت مبه!"

بەلام ئەو نەههنگە زله درنەدییه ی که ئەویش بوو بەتۆری خوداوه، دوا ی چەند پوڤیک و دەیارکە وتەوه. من و فرانسسیسکۆس لەبەر دەرگا که دانیشتبووین له پورتیونکولا، خۆر هیشتا ئاوا نەببوو، براینیش هیشتا له سوال نەگه رابوو نەوه، تەنها بێناردۆ نەبیت، که دوا ی ساتیک گه راپهوه و خۆی دا بەسەر پیتی فرانسسیسکۆسدا و داوا ی بهخشینی کرد، ئاخەر ئەو هەموو کاتیک که دەچوو بۆ عیبادەت وای دەکرد، لەبەر ئەوه ی دلنیا نەبوو چما بەسلامەتی له نوێژە که ی ده گه رپێتهوه یان نا.

فرانسسیسکۆس له فیکره وه چوو، هیچی نەگوت، تەماشای دەست و پیتی خۆی کرد و هەناسه ی هەلکیشا.

دوا ی بێدەنگییه کی درێژ گوتی: "برا لیۆن، کاتیک بێر له ئازاره کانی مەسیح دەکەمهوه، پیم دەکەوێته ژان، وهکی بلتی کونیان تی بوویت، ژان پوڤه چیتە له پی دەستمهوه وهکی ئەوه ی کونیان تی بووی. بەلام کوان بزماره کان؟ کوا خۆنه که؟ کوا خاچه که؟ پوڤینیۆ هەینی درێژ دیتەوه یادم له جینگه یه کی نزیک کلێسای قەدیس پوڤینیۆ، ئەو ئەکتەرانه ش له ئاسیزیی بوون که ئەو پوڤیانه ده گه ران و میژووی عەزابه کانی مەسیحیان دەنواند، ئەو ئەکتەرە ی پوڤی مەسیحی یاریی دەکرد، بەتوندی بەسەر خاچه کهوه هەناسه برکیتی بوو، ئەوانی تریش وایان دەنواند وی له خاچ دەدن، ئەوان رەنگی سووریان کردبوو بەدەست و پیتی ئەکتەرە که دا تا وا بنوێری که ئەوه خۆنه دەرژێ. ئەو ئەکتەرە ی پوڤی مەسیحی ده بیینی، ناله یه کی وهای کرد که سوێی دەبرده دلەوه، من بهوه یه کسەر فرمیسک له چاوانمه وه رژا، خەلکه که غەلبه غەلبیان تی کەوت، ژنان قیژاندیان و دا یانه قولپی گریان، ئیدی نواندنه که تەوا بوو. ئەو ئەکتەرە ی دوری مەسیحی ده بیینی هات بۆ مالی ئیمه و دایکم خوانتیکی بۆ رازنده وه، لیکدا لیکدا سوعه تی ده کرد و پێده که نی، ئاوی گەرمیان بۆ هینا تا رەنگی سووری دەست و پیتی پیتلا کاته وه. من ئەوکات منال بووم و تینە گەیشتم مەسه له چیه.

له ئەكتەرەكەم پرسی: "ئەدى تۆ له خاچ نەدرایت؟"

بەلام ئەو بەپێكەنینهوه گوتی: "ئە كۆرە پچكۆلهكەم، ئەوه هەمووی تەمسیل بوو، تیگە یشتیت. ئەوه تەمسیل بوو، من وام نواند له خاچ دەدرتیم."

بەلام من له توورەبیدا سوور هەلگەرام. پتیم گوت: "كەواتە تۆیش درۆزنییت؟" وام گوت و دایكەم لەسەر پانی داینیشاندم و گوتی:

"بێدەنگ بە كۆرەكەم. تۆ هیشتا منالیت و تیناگەیت!"

بەلام برا لیۆن من هەنووكە گورەم، گەرەم و تێدەگەم. من له خاچ نەدرام، بەلكو بیر له لەخاچدان دەكەمەوه، برا لیۆن چما بلیی ئیمەیش ئەكتەر نەبێن؟"

هەناسەى هەلكیشا و گوتی: "سەیری دەستم كە، سەیری پتیم كە، ئەدى كوان بزمارەكان؟ چما هەموو ئەم بەرخۆدانەى ئیمە تەمسیلە؟"

هەر عەینەن لەو كاتەدا، زەلامتیكى كەتە لەنێو درەختەكانەوه وەدیاركەوت، تەمەنى سى سالتیک دەبوو، جەستەیهكى بەخۆی هەبوو، نێوجەوانى كەوانەبى و قژیشى وەك پالى شېر درێژ، پتیی پەتى، بەهەنگاوى قورس دەپۆشیت. لەبەردەم فرانسيسكۆسدا راوەستا، دەستی نایە سەر دلێ و سلاوى كرد.

- "من بەدواى فرانسيسكۆسى ئاسیزبیدا دەگەرێم كە برايان كۆ دەكاتەوه بۆ دامەزراندنى فیرقەیهكى ئایینیى. من نام (ئیلیاس بۆپارونى) یە و خەلكى (كورتونا) م. خۆتندنى زانكۆم له بۆلۆگنا تەواوكردوو، هەستدەكەم كتیپ بەس نییە بۆم، دەمەوێ بەهۆى كارگەلى مەزنەوه له دونیا بگەم."

فرانسيسكۆس وەلامى داىهوه: "من ئەو كەسەم تۆ بەشوتینیدا دەگەریت، بەلام من برايانم كۆنەكردۆتەوه تا فیرقەیهكى ئایینی دامەزرێنم، بەلكو لەبەر ئەوه كۆمكردوونەتەوه تا هەمووان تینكۆشین بۆرگاركردنى رۆحى خۆمان. ئیمە خەلكانى نەخۆینەوار و ساكارین، تۆبەك كە دەرچووى زانكۆیت دەتەوێ لەناو ئیمەدا چ بكەیت؟"

- "برا فرانسيسكۆس منبیش دەمەوێ رۆحى خۆم رگاركەم، ناخر ئەو رۆحە بەكتیب رگارك ناكړ. من شتى زۆرم لەبارەى ژيانى تۆوه زانیوه و ئەو شتانه سەرنجیان راکیشاوم. دەكړ كەسێك نەخۆینەوار و ساكار بێ و شوتیپتێ دل هەلگړ، له ساتێكدا بۆى هەیه ئەو كەسە شتى وا بدۆزیتەوه كە هەرگیز ئەقل پەى پێنەبردوو. بەلام برا فرانسيسكۆس ئەقلیش پتویستە، ئەویش دیاریى خودایە بەخشىوبەتى بەئینسان، بەخشىوبەتى بەو مەخلوقە گرانبه‌هایەى خۆى. ئەدى ئینسانى كامل كییه؟ ئینسانى كامل ئەو كەسەیه كە لەنێوان دل و ئەقلا هارگونجانی رۆناوه. ئەدى فیرقەى كامل كامەیه؟ فیرقەى كامل ئەوهیه دل دەكاتە بناغە و ئەقلی لەسەر هەلده‌جنى."

- "بێ ئەندازە جوان دەدوویت هاوړتێ ناکاوم، بێ ئەندازە وەستایانە میتشكت چناره، من لەپیتاوتا دەترسیم. تكات لى دەكەم له جیگەیهكى تر بەدواى رگاربووندا بگەرێم."

- "برا فرانسيسكۆس تۆ مافی ئەوەت نییە رۆحیتك جوابكەیت كە ئەویش دەخوای ئەمان ئەو رێگەى رگاربوونەى تۆ بگرتتە بەر. باشە تۆ ئەو رێگەیهت بۆ كى كردۆتەوه؟ تەنها بۆ نەخۆینەواران؟"

بەلام هەر خۆت نەتگوتوو كە خەلكە خۆینەوار و له زانكۆ دەرچووكان پتویستییهكى زۆریان بەوه هەیه رگاركړین، چونكە خۆینەوارەكان شتیان زۆر گەرەكە و رێگەى زۆر دەكەنەوه، ئیدی ئەقل بەلاپیدا دەیانبا كە دواجار نازانن كامیان بگرنەبەر. برا فرانسيسكۆس، من متمانەم بەو رێگەیه هەیه كە تۆ كردوو تەوه."

فرانسيسكۆس بەپێ ئەرزەكەى هەلكۆلى و بێدەنگ بوو. ئیلیاس بەپێ ئەوهى رۆخسەت بخوای ئەبەر دەرگاگە له لایهوه دانیشت.

لەبەرخۆوه گوتی:

- "چ تەنهاپیهیهكە! چ ئارامیهك!"

خۆر ئاوابوو، قەدى درەختەكان سوورەلگەران، تەبیرەكان بۆ هیلانەكانیان گەرانهوه، برايان له سوال گەرانهوه، كێدرۆ لای ئاگردانەكەوه دانیشت و دایگیرساندا تا خواردن نامادەكا، لەو رۆژەوهى كە هاتیبوو ئەو چیشتى بۆ لێدەناین. بێرناردۆش بەدارستانەكەدا هاتەوه، وا ئەمەریش بەزیندوویى له نوێژەكەى گەرپاڤوه. بەلام چاوانى تژیى بوون له فرمیسك، وەكى كۆپرتیک دەرپۆشیت و سەیری دەكردین، بەلام ئیمەى نەدەیبینی.

ئیلیاس لەخۆره ئاوابوو كەى روانی و هەمدیس گوتی: "چ تەنهاپیهیهكە! چ ئارامیهك!"

فرانسيسكۆس لای كردوه و تەماشای ئەو میوانە تازەیهى كرد، من هەستم دەكرد چ مملانییهك ناخى تەنبوه، وەك بلیى مەزەندەى ئەوه بكا كە ئەم زەلامە كەتەیه پشپیریى بخاتە ئەو برایه تیبیه ئارام و پر له ئاسوودەیبیهوه.

بێدەنگییهكى درێژ پالی كیشا. له ناکاویكرا كێدرۆ لای ئاگرەكەوه هەستا و دەستی بەیه‌كدا مالى.

گوتی: "برایان، لۆبیاكە كۆلاوه و وەرن بپه‌خۆن، بەناوى خودا!"

فرانسيسكۆس هەستا و دەستی میوانە تازەكەى گرت، بەره‌و ژوورەوه رینوتینی كرد و گوتی: "براینه خودا هێژتیکى نوێى بۆ ناردووین، برایه‌كى نوێى كە ناوى ئیلیاس بۆپارۆتیبیه و خەلكى كۆرتونایه، هەستن و سلاوى لى بكەن."

هەمووان چوینه ژوورێ و لەسەر ئەژنۆ لەسەر ئەرزەكە دانیشتین، فرانسيسكۆس نزیكى ئاگردانەكە بوو، كێدرۆ رۆشیت و خواردنەكەى تێكرد، لەبەرئەوهى برسیمان بوو، بەپەرۆشەوه كەوتینه خواردن. له ناکاویكرا فرانسيسكۆس كەوچكەكەى دانا و گوتی: "براینه ئەم لۆبیايه بێ ئەندازە بەتامه، لەبەرئەوهى جەستە بێ ئەندازە چێژ وەرده‌گړ، ئەوه گوناھیتكى گەرەویه، من مشتتیک خۆلەمیش دەكەمه خواردنەكەوه."

واى گوت و مشتتیک خۆلەمیشی لەئاگردانەكە دەرھیتنا و كرديه قاپەكەیهوه و ئەوجا هەمدیس كەوتەوه خواردن.

گوتی: "براینه بموورن، من له ئینوه باشتر نیم، نا، بەلام جەستەى من گوناھبارتره، نابێ لێگەرێم یاخى بێ!"

ئیلیاس پرسی: "برا فرانسيسكۆس بۆچی ئیمە ئەوەندە لەجەستە دەترسین؟ چما ئیمە چ متمانەیه‌كمان

به گورپی خۆمان نییه؟

فرانسسیسکۆس وهلامی دایهوه: "نا برا ئیلیاس نیمانه!"
وای گوت و چنگیک خۆله میشی تری کرده خوار دهنه که یه وه.

***

رۆژی دواتر فرانسسیسکۆس به شادومان نییه وه پیتی گوت: "ئهو لیوانه ی وه عز بۆ په یقه کانی خودا ددهن رۆژ به رۆژ له زیاد بووندان."

وه لامیم دایه وه: "به لام ناخر ئهو لیوانه پیش که ده یانه وی بخۆن رۆژ به رۆژ زیاتر و زیاتر دهن، چۆنا و چۆنی هه موویان تیر ده که بیت؟"

له راستیدا خه لکی ئاسیزی خه ریک بوو بیزار دهبون و ماندوو بهوون له پیدانی خواردن بهو ژماره زۆره ی سوال که رانی خودا. به یان نییه کیان سه رهک قه شه به نوێنه ریکدا په یامی بۆ فرانسسیسکۆس ناریدوو که ده به وی قسانی له گه ل بکا. فرانسسیسکۆس خاچی کیشا و گوتی: "له خزمه تی دام!" وای گوت و لای بۆ من کرده وه و گوتی:

- "برا لیون مه زه ند ده که م سه رهک قه شه به یه وی سه رزه نشتم کا، تویش له گه لم وه ره."

سه رهک قه شه له سه ر کورسییه که ی دانیشتموو، به په نجه کانی دهنکی ره شی ته سببیه که ی ده جولاند و رۆچوو بووه نیو ئهو کیشه و گرفتانه ی له ئاسمان و له سه ر عه رد گیرۆده یان کردبوو. عیبادت رۆچی کردبووه دوو که ره ته وه. ناخر ئهو که رابوو شوانی خه لک و ده بوو چاوی له و په زانه بی که خودا به ئه مانه ت له لای داینا بوون. ره شه برین نه خوشییه کی سارییه و ده بوو ئهو ناگای له وه بی هه ر به رخیک ئهو نه خوشییه بگرئ، ئهو له به ر خه کانی تری جیاکاته وه. هه روه ها ده بین له لایه کی تره وه بیر له رۆچی خۆیشی بکاته وه، چونکه ئهو بۆ خۆیشی به کیک بوو له به رغه لی خودا و ده بوو پا به ندی شوانی گه وره بی.

هه ر که فرانسسیسکۆسی بیینی، وا خۆی نواند نارازییه، به لام نه یوانی هه ستی خۆی حه شاردا، ئه م ئیمانداره یاخییه ی خۆشده ویست چونکه حاشای له هه موو ئهو شتانه کردبوو که خه لکی له م دونیا به دا هۆگرین و هه موو ئهو شتانه شی قه بوول کردبوو که خه لکی له م دونیا به دا رقیان لیبه تی و لیتی ده ترسن: ته نهایی و هه ژاری و ته نهانته گوتی له سووکایه تیکر دهنه کانی خه لکیش خه واندیوو، به جۆریک که به پیتی په تی ده گه را و په یقی ئه قینی به گوتی خه لکیدا ده دا. ده سته قه شه ییه قه له وه کانی رایه ل کرد، فرانسسیسکۆس نوشتایه وه و ماچی کرد. هه ستایه وه و ده ستی به نیشانه ی خاچ دانا و چاوه رپی کرد.

سه رهک قه شه له کاتی که دا زۆری له خۆی کرد چه ندیک ده کری دهنگی فه رمانده رانه بی، گوتی: "کوره که م فرانسسیسکۆس، من ده بی سه رزه نشتم که م، زۆر شتم له به راری تۆه بیستوه، هه موو ئهو شتانه ی بیستومن شتی باشن، ته نها به کیکیان نه بیت که به دلیم نییه!"

فرانسسیسکۆس گوتی: "حه زده که م بزانه ئهو شته چییه. گه ر ئهو شته له خودا وه بیت ئه وا تویش حه زی پیده که بیت و ده بی روویدا، گوترا به لیبی پیرۆز کبژی گرانه های خودایه."

سه رهک قه شه کۆکی، له ناوه وه پرا ده یه تینا و ده یبرد که ده بی چ بلتی و چۆن ئه وه ی ده یه وی بیلتی به جۆریک به یه تینه سه ر زویان که فرانسسیسکۆسی پتیریندار نه بی.

دوچار گوتی: "فرانسسیسکۆس، ئهو ئیماندارانه ی دوات ده که ون رۆژ به رۆژ له زیاد بووندان، زانیومه هه موو رۆژیک ئه وانه ده رۆژینه شار و گونده کانه وه و له ده رگای مالان ددهن و سوال ده که ن. ئه وه شتیکی راست نییه. ناخر هه موو خه لکی ئیره هه ژارن، ئیدی چۆن ده توانن و له کۆتیا ن بوو نانی ئیوه ش بده ن؟" فرانسسیسکۆس سه ری داگرت و هیچی نه گوت. سه رهک قه شه ده ستی رایه ل کرد و قورس ده ستی خسته سه ر ئهو ئینجیله که رابه یی له لایه وه دانرا بوو.

ئه مجاره به نه غمه یه کی تووره گوتی: "چما بیرت چۆته وه، بیرت چۆته وه ئینجیل چ ده لتی؟ ئینجیل ده لتی ئه وه ی ئیش نه کا نان ناخوا!"

فرانسسیسکۆس له به ر خۆه گوتی: "ئیمه نوێز ده که بین و په یقی خودا را ده گه یه ن، ئه وه ئیشی ئیمه یه!" به لام سه رهک قه شه گوتی له فرانسسیسکۆس نه بوو، درێژدی به قسه کانی دا.

- "وهک سه رهک قه شه یه ک و وهک باوکیک که خۆشی ده وی، دوو داواکاریم له تۆ هه یه، هه موو ئه وانه ی په یه ندیت پیوه ده که ن، داوایان لی بکه کار بکه ن و له سه ر ئاره قه و ماندووی خه لکانی تر نه ژین. پاشان مولکیتیک بۆ خۆتان دا بین که ن، بۆ نمونه کیتلگه یه ک، ره زتیک، باخیک، له وی ئیش که ن و ئه وه به ره بچنه وه که خودا هه موو سالتیک ده یداته ئیشکه ران. مه به ستم له وه نییه ئیش بکه ن بۆ ئه وه ی ده وله مه ند بن، خودا شتیکی له و چه شنه ی قه ده غه کردوه! به لکو مه به ستم له وه یه ئیوه ده بی ئیش بکه ن تا نه بن به بار به سه ر براگه لیکه وه که مال و منالیان هه یه و چ شتییک له خۆیان زیاد نییه تا بیده نه سولکه ران. کوری خۆم، هه ژاری ته وا وه تیی دژی خودا و خه لکییه."

ئه مه ئه وه بوو ویستم پیت بلیم و هه رله به ر ئه وه ش بانگم کردیت بۆ ئیره. ئیستاش ئه وه ی که پیم گوتیت به وردی بییری لی بکه وه و وه لامم بده وه."

سه رهک قه شه پیتلوی لیک نا و سه ری به کورسییه که وه دا دایه وه. قسه کان ماندوویان کردبوو، ته سببیه که ی له دس که وته خواره وه، من دانه ویه وه هه لمگرته وه و دامه وه ده ستی. ده سته کانی نه رم و سپی بوون و بۆنی به خوریا ن لی ده هات.

فرانسسیسکۆس سه ری هه لپری، گوتی: "به یارمه تیت ده مه وی وه لامم بده مه وه."

- "کوری خۆم فرانسسیسکۆس، به سه ره سستی بدوی، دلیم لاته!"

- "شه ویکیان گریام و به خودام راگه یاند ئه قلم رۆشن کاته وه و لینگه ری بریاریک بده م که ئیمه ییش بیینه خاوه نی کیتلگه یه کی بچووک و مالتیکی بچووک و ده خیله یه ک به شتییک پارده بۆ کاتی پتویستی، شتییک که ئیمه بتوانین بلتین هی خۆمانه. ئه وسا خودا وه لامی دامه وه: (فرانسسیسکۆس، فرانسسیسکۆس ئه وه ی خانویه کی هه بی، ئه وا خۆی ده بیته ده رگا و په نجه ره، ئه وه ی کیتلگه یه کی هه بی، ئه وا خۆی ده بیته عه رد، ئه وه که سه یشی ئه لقه یه کی چکۆله ی ئالترونی هه بی، ئه وا ئه وه ئه لقه یه ی لی ده بیته ته له یه ک و له مله وه ده یگری و ده یخنکتینی!) خودا ئاوها وه لامی دامه وه!"

سەرەك قەشە سوور ھەلگەرا، دەبویست وەلام بداتەو، بەلام وشەكان لە دەمە بێ دگانەكەیدا ئالۆزكان، دەمارەكانی ملی ئاوسان، قەشەبەکی كورتەبالای یارمەتیدەر كە دەست بەنیشانەى خاچەو ھاوستانبوو، كەوتە خۆ و پەرداخێك ئاوى پێ دا. سەرەك قەشە ھاوئەو سەر خۆى و پرووى كردەو فرانسيسكۆس.

- "كۆ گەرەنتى ئەو دەدا كە ئەو قەشەى لەگەڵ كردوویت خودا بوو؟ زۆر جارن كاتێك ئێمە نوێژ دەكەین، دەنگى خۆمان دەبیبەین و وا دەزانین ئەو دەنگى خودایە. زۆر جارن شەیتان روخسار و دەنگى خودا ھەلدەگرێ و دێ و زۆرمان گومرا دەكا. دەتوانیت دەست بەئینجیلدا بنییت و سوتیند بخۆیت كام دەنگێك لەو دەنگانەى لە نوێژكەتدا ھاوئەو گۆیت دەنگى خۆت بوو و كامەشيان ھی خودا بوو؟"

فرانسيسكۆس رەنگى پەرى، لێو لەرەى پێ كەوت.

لەبەرخۆو گوتى: "نا، ناتوانم..."

واى گوت و ئەزۆوى نوشتايەو و كەوتە سەر ئەرزەكە.

- "روخسەتم بەدە بگریم... وشەكانت وەكى نەشتەر دلێان شەقارکردم. چۆناوچۆنى دەتوانم خودا لە فرانسيسكۆس و فرانسيسكۆس لە شەیتان جیاوئەكەم؟"

ئەو جا روخسارى لە نێو دەستیدا شارددەو و داوێ قوڵپى گریان.

سەرەك قەشە بەزەبى پێداهاتەو، لەسەر كورسیبەكەو دانەویبەو ژێر بەلى گرت و ھەلێساندەو.

بەقەشە یارمەتیدەرەكەى گوت: "كورم، پەرداخێك شەراب بۆ میوانەكەمان بێنە، سێ پەرداخ شەراب بێنە، ھەموومان بەسلامەتى وى دەخۆینەو."

فرانسيسكۆس لەنێو كورسیبەكەدا پۆچوو، فرمیسكەكانى لەسەر گۆناو ریشبى وشك كردەو.

گوتى: "بمورە، نەمتوانى دگان بەخۆدا بگرم."

قەشەى یارمەتیدەر لەسەر سینیبەكى داربەن سێ پەرداخ شەرابى ھێنا.

سەرەك قەشە گوتى: "كۆرەكانم، شەراب خواردنەو ھەبەكى بپروژە، لەگەڵ نزاى قەشەدا شەراب دەبێتە خۆتێنى مەسیح. فرانسيسكۆس، بەسلامەتى تۆ دەخۆمەو، بپروژە رەحمەتى خودات لەگەڵ بێت. من نامەوئ ھەر ئێستا دەست و برد وەلام بەدەیتەو. بپروژە قسانە بکەو كە بۆم كردیت، بەوردبى بپریان لى بکەو، پاشان وەرەو بۆ لام و پێم بەلى چ بپاریكت داو. ھەژاری باشە، بەلام تا سنوورێكى دیاریكراو، دەوڵەمەندی باشە، بەلام تا سنوورێكى دیاریكراو. ھەموو شتێك، ھەموو شتێك دەبێ بەپێوانە دەستى بدريت. تەنانەت مېھربانى و تەقوا و قېز ھاوئەو لە شتە باشەكانى دونیا. كۆرەكەم ھەموو شتێك كە پێوانەى بەزان، ئەو ئەو خەتەرى نزیك بوونەو ھەبە لەدۆزەخ. ئاگات لەخۆت بێ، خودا حافىز!"

فرانسيسكۆس وىستى دانەوئەو و ھەمدىستى سەرەك قەشە ماچ كا و ئەوسا پروا، بەلام ھاوستان، ئەو دەنگێك بوو لە ناو دەپرا بەرز بۆو و پێى گوت: "مەرۆ، لێى مەترسە! وەلامى بدەو!"

فرانسيسكۆس گوتى: "دەنگێك لە ناو دەپرا بەرز بۆتەو و ھانم دەدا نەپۆم!"

- "كۆرەكەم ئەو چ دەنگێكە؟ بەلێ دەنگى شەیتان نەبێت؟ دەلى چى؟"

- "دەنگەكە دەلى: (شەیتان خەنى دەبى كاتى دەبىنى خەلكى لە ھەژارى دەترسن. تا قە رێگەبەك كە بەرەو خودات دەبا ئەو ھەبە ھېچ نەبى، خاوەنى ھېچ نەبىت. جگە لەو چ رێگەبەكى تر بوونى نېبە!)"

سەرەك قەشە ھەنووكە توورە ببوو، دەستى كێشا بەئینجیلەكەدا.

گوتى: "شەیتان خەنى دەبى كاتێك دەبىنى تۆ بەرپەرچم دەدەیتەو، فرانسيسكۆس چ شتێكى تر مەلى، فەرموو بەرپى خۆتا بۆ، خودا روحمەت پێ بكا و دەستى خۆت بەسەردا بەپێنى و شەفات بد، ئاخ تۆ نەخۆشیت!"

فرانسيسكۆس دانەوئەو، دەستى سەرەك قەشەى ماچكردو پاشان چوونە دەرى.

***

ئاسىزىيمان جى ھېشت و بەلای كلیسای قەدىس دامیانۆدا تێپەرىن و لە پۆرتیونكولا نزیك بوونەو. بەدریژایی رێگە چ قەشەبەكان لەگەڵ یەكدا نەكرد، فرانسيسكۆس لە دوو رێبانەكەدا ھاوستان.

گوتى: "قەشەكانى قەشە كارىگەر بوون، برا لیۆن من دەمەوئ بەتەنى بى. دەمەوئ بەلای چەپدا بەرەو كەنارى رووبارەكە داگەرێم و بچم بۆ ئەو گوندە چكۆلەبەى دارستان!"

- "ئاخر خەلكى شەرانگێز لەوێن، دەترسم برا فرانسيسكۆس ئازارت پێ بگەيەن."

- "منیش رێك لەبەر ئەو دەچم بۆ ئەوئ، ئەى مەرى خودا، ئاخ ناتوانم بەرگەى ئەم ژبانە خۆش و ئارامە بگرم."

بەتەنى گەرەمەو پۆرتیونكولا، ئىدى چ ئارەزووبەك نەبوو بۆم و سووال كەم، منیش پێم وابوو قەشەكانى قەشە كارىگەر بوون و خودایە تۆبە ھەرەھا راستیش بوون. بەلى، ئەوئ ئیش نەكا، نايشى نان بخوا، ئێمە دەبى بکەوینەو، كارێك بدۆزینەو و بەو شتێو ھەبەى خودا فەرمانى داو نانى خۆمان بەئارەقەى نێوچەوانمان پەیداكەین.

نێگەرەن لەبەر دەرگاھى پورتیونكولادا رۆنیشتم. چاوەرێ بووم ئیوارە داى و برايان بگەرێنەو، چاوەرێ بووم ئیوارە داى و فرانسيسكۆس بگەرێتەو. دلەم نارەحەت بوو، نەدەبا بەتەنها جیم ھېشتبیا، ئاخ خەلكانى بەدخوو لەو گوندە چكۆلەبە ھەن كە ئەمى بۆ چوو، ئەو خەلكانە مورتەدن و دەشى ئەزىتەى بدەن.

ھەستامە سەریا، خۆر ھېشتا ئاوا نەببوو، بەپەلە رێگەى كەنارى رووبارەكەم گرتەبەر، گەشىتمە ئەو گوندە شەرانگێزە و چوومە ناو گوند، چ كەسێك لە گوندەكە نەدەبىنرا. تەنها وەرەى سەگ و قاووقیژ و دەنگى قاقای پێكەنەن و ھاوار ھاوارم دەھاتە گۆئ. بەراکردن بەرەو ئاراستەى دەنگەدەنگەكە چووم. خودایە جیم بىنى. پیاوان، ژنان و منالان فرانسيسكۆسیان خستبوو سەر لیوارى بپریك و كەوتبوونە بەرد بارانكردنى. فرانسيسكۆس دەستى بەنیشانەى خاچ دانابوو، خۆن لە سەریبەو دەچۆرا و جارنار جار دەستى راپەل دەكرد و لەبەرخۆو دەیگوت:

- "سویاس منالہ کانم، ئەوہ باشه..." وای دەگوت و ههمدیس دەستی لەسەر سینگی دادەنایهوه.

هەر رێک لەو کاتەدا که بەرەو پیشەوێ هاتە گوتی و ههمووان ئاوپان بۆ دایهوه. زەلامتیکی که تە، خەلکەکی لەسەر رێگەیی خۆی لادا و فرانسسیسکۆسی وەکی منالیک لە نیو باوەشیدا بەرز کردەوه و بەسەریدا نوشتایهوه.

- "فرانسسیسکۆسی داماو، دەتەوێ بۆ کویت هەلگرم؟"

- "تۆ کیتیت؟"

- "ناوم (ماسیۆ) یە، من رینۆتیم، ههموو دونیا دەمناسێ، دەتەوێ بۆ چ جێگە بەکت بەرم؟"

فرانسسیسکۆس وەلامی دایهوه: "بۆ پۆرتیۆنکولا، برا ماسیۆ منیش هەر رینۆتیم، بەلام من خەلکی لەعەردەوه دەهیتم و بەرەو ئاسمانیان دەبەم!"

ماسیۆ، فرانسسیسکۆسی کردە باوێش و کەوتە پێ، منیش بەدوایاندا رام کرد، لای خۆرئاوایون گەشتینە پۆرتیۆنکولا. ماسیۆ فرانسسیسکۆسی لەباوێشی داگرت و لەبەر دەرگاگە دانیشتین. بێرناردۆ لە قوژنیکیدا راکشاو و نزای دەکرد، کاپیتلۆ و ئانگیلۆ لەسوال گەرانەوه، ئیدی برابان یەک لەدوای یەک پێ پەتی و برسی و گوربەس لەناو قەد گرتدراو گەرانەوه و روخساریان پرشنگیدەدا بەبەختەوهری. وردە وردە دونیا تاریکی دەکرد، تاریکییەکی ئارام و چێژبەخش، تەبیرەکان دەیانجووکاند و خوداحافیزیان لەروشنایی دەکرد، ئەستێرە ئیوارە بەئاسمانەوه دەدرەوشایهوه. ئیگیدۆ بەبێدەنگی نوست، من ناوم هیتنا و برینەکانی فرانسسیسکۆس شت، برا کیردۆ داری لەتیوان دوو بەرددا دانا تا ناگر بکاتەوه، جەنابی پیترو و رۆفینۆ لەکەناری رووبارەکه پەلکی داردیمشتیان کۆکردیووه و پەیکەرەکی خاتوونی پاکیزەیان لە کلێساکە پێ دەرازاندهوه.

***

فرانسسیسکۆس لەناکاویکرا گوتی: "ئەم ئیوارە یە ئیمە زەماوێندی ئەلقە لە پەنجەکردمان هەیه. ماسیۆ دەتەوێ بێتە شا بەدی زەماوێندەکه؟"

ههمووان بەسەر سورمانەوه لەفرانسسیسکۆسیان روانی، ئەماندەزانی مەبەستی چییە، کاپیتلۆ بەخۆشحالییەوه راپەری و کلاوێکی گرت بەدەستییەوه و تەپو تۆزەکی لیتەکاند.

گوتی: "برا فرانسسیسکۆس زەماوێند؟ زەماوێندی چی؟"

فرانسسیسکۆس زەردەخەنەیکە هاتی و گوتی: "لەرێگە بێوێژنیکم بینی که سالانییکە بەپیتی پەتی و جلکی شر و زگی برسییەوه دەگەڕێ، تا ئیستا کەس دەرگای لێ نەکردۆتەوه و سۆزتیکی پێ نەداوه. برابان ئیمە ئیدی دەبێ دەرگای لێ بکەینەوه!"

برابان هاواریان کرد: "توو ناوی خودا برا فرانسسیسکۆس باتییگەین، مەبەستت کام بێوێژنە؟"

- "براکانم بێوێژنەکی مەسیح دلیم، ئاوها دیقەتم مەدەن، بێوێژنەکی مەسیح، هەژاری دلیم. لە

پیتاوی ئەقینی یەکەمین مێتریدا دەبێ بیکەمە هاوسەری خۆم."

ئەوجا هەستایە سەری و تەماشای خۆی کرد.

گوتی: "وەکی زاویەیک خۆم گۆڕیوه، نامەوێ جلکی تر بپۆشم، ئەو جبه پینه پینهیە، ئەم گوربەسە ئەستورە گرتدراوه، ئەم پیتوێلە پیس و پۆخلانە، ئەم زگە بەتالە، ئیدی لەهیچم کەم نییە، هەرەها بووکیش لە چ شتیکی کەم نییە، دەی وەرنا بپۆین، شاهیدی زەماوێند تۆیش وەرە تاجە گولینە بنی سەرمان!"

فرانسسیسکۆس پیتشکەوت و ماسیۆش لەدوایهوه، پاشان ئیمە ههموومان چوینە کلێساکەوه.

- "ئەی کوا باوکە سیلقیتستیر؟" فرانسسیسکۆس وای گوت و چاوی بۆی گێرا.

گوتی: "با ئەویش بێ و زەماوێندەکه بەرەکهتدا."

من گوتم: "ئەی بووکی کوا؟ نایبینم!"

فرانسسیسکۆس وەلامی دامەوه: "تۆ نایبینیت برا لیۆن، تۆ نایبینیت لەبەر ئەوێ چاوانت کراونەتەوه. چاوانت لێک نێ ئەوسا دەبینیت!"

لەبەردەم میحرابەکهدا کپنۆشی برد و بەرەو لای راست ئاوری دایهوه.

بەدەنگیکی وروژاو گوتی: "ئەی خوشکە هەژاری بەشکۆ بەرێز، ئەی خۆشەوێستترین هاوسەری مەسیح، تۆ بەدەرژایی ژیانت بەوفا بویت بۆی، هاوڕیتی دلیری رۆژانی جەنگی وی بوویت و تا بەرپیتی خاچەکه، تا قەبر لێی جوی نەبویتەوه، من دەست رایەل دەکەم و لەرێگەکان هەلتدەگرمەوه، من دەتکەمە ژنی خۆم، دەی دەستتەم بەرێ!"

فرانسسیسکۆس لەههوادا دەستی بەرەو لای راستی خۆی راگرت.

ئیمە ههموومان بەرامبەر میحرابەکه کپنۆشمان برد و بەسەر سورمانەوه لەو زاوا سەیرەمان دەنۆری و گوتیمان بۆی رادێرابوو که قسانی دەکرد و دەستی بۆ لای بووکه نەبیراوهکه راگرتوو.

چاوانم لێک نا و ژنیکی رەنگبەرپیوم لەنزیکی فرانسسیسکۆس و لە لای راستییەوه بینی، جلکیکی شری رەشی پۆشیو و خانەدان وەکی شازادە بێوێژنیک. ماسیۆش لەبەردەمیاندا راوێستا و دوو تاجەدرکی نایە سەریان. باوکە سیلقیتستیر مۆمیتیکی داگیرساوی بەدەستەوه و تەرتیلە شادیی زەماوێندی دەچری.

چاوانم کردنەوه و روانیم، روخساری ههموو برابان پرشنگیی دەدا، بلێسە ناگری پیرۆز لە چاوانیانەوه هەلدهقولی. بەیەک گوژم هەستاینە سەری، دەستی بەکترمان گرت و بەخۆش و خۆشەوه بەدەوری فرانسسیسکۆس و بووکه نەبیراوهکهیدا کەوتینە گۆرانی و سەما. برا بێرناردۆ دایە خورە گریان و برا کاپیتلۆ کلێتو بەناوبانگەکی گرتبوو بەدەستەوه و لەههوادا راپدەوێشاندو ئیگیدۆش لەلایهوه چەپلە لێدەدا. هەر و ماسیۆ زاتیکرد بلوێرەکی لەبەر پشتوتینەکی دەربیتنی، ئەو راھاتوو شەوانە کاتیکی بەتەنێ بەرێگەکاندا دەریشت، دەکەوتە بلوێر ژەنێن، لەبەردەم فرانسسیسکۆسدا کپنۆشی برد و کەوتە ژەنێنی ئاوازی خۆشیی شوانان. هەنووکە ئەو کلێسا پەرووتە وەکی پشتیرییک که شوانەکی

زماوه‌ند ده‌کا ده‌نگی ده‌دایه‌وه، مه‌ریه‌می پاکیزه‌ش سه‌رسام و له‌نیو په‌یکه‌ره‌که‌په‌وه له‌و زماوه‌نده سه‌یره‌ی ده‌نۆری و زه‌رده‌خه‌نه‌ی بۆ کوره‌که‌ی ده‌کرد و پتیده‌چوو پیتی بلتی: "کوره‌که‌م، ئەو ئەقینه هیتد به‌خوره که ئیدی هاوړیکانته شیت کردوه، سه‌ریان که چۆن به‌بی شه‌راب مه‌ست بوون، به‌بی بووک بوونه‌ته زاوا، له‌ برستیدا تیر بوون، له‌ هم‌ژاریدا ده‌وله‌مه‌ند بوون. کوره‌که‌م ئەوانه سنووره‌کان ده‌به‌زیتن، ئەوانه هم‌مو سنووره‌کانی ئینسان ده‌به‌زیتن، ساتیک و ئیدی ده‌بنه‌ فریشته، ئەویش له‌ ناوه‌راستیاندایه، ده‌بیینی؟ ئەوه فرانسيسکۆسی هاوړیمان، گالته‌گپه‌ ئازیزه‌که‌ی خودا."

کاتیک له‌ کلێساکه هاتینه‌ ده‌ری، ئاسمان تژی بوو به‌ئه‌ستیره، فرانسيسکۆس له‌تاریکیه‌که‌دا به‌ره‌و پیتسه‌وه هه‌نگاوی ده‌نا و ده‌یوست ته‌نهاییت. ئیمه‌ش هه‌موو له‌سه‌ر ئه‌رزه‌که راکشاین و گوتمان بۆ شه‌و رادیرا. چ نه‌ده‌دواین، ناو به‌ناو ئەو زماوه‌نده سه‌یره‌مان له‌زه‌ینماندا ده‌ژایانه‌وه، به‌که‌م جار هه‌ندیک له‌برایان خه‌ریک بوو ده‌یاندايه قاقای پتیکه‌ن، به‌لام ورده‌وره‌و رۆده‌چوینه مانا نه‌پتیه‌که‌په‌وه، پتیکه‌ن بووه فرمیسک و فرمیسکیش بووه به‌خته‌وه‌ری، پیم و ابوو ده‌بی ئەوانه له‌به‌هه‌شنا بگرین، ده‌بی ئەوانه له‌به‌هه‌شنا پتیکه‌ن، به‌خته‌وه‌ری ده‌بی له‌ سه‌ره‌وه ئاوها بێ، بۆ چاوترووکاتیک رۆحمان به‌تال بۆوه له‌ ئەقل و له‌ جه‌سته و ئیدی چ موختاجی چنه‌د راستیه‌کی هه‌ژارانه‌ی ئاشکرا نه‌بوو، به‌لکو رۆحمان ببووه نه‌وره‌س که له‌زه‌ریای خودادا مه‌له‌ی ده‌کرد و له‌سه‌ر شه‌پۆله‌کان هه‌لده‌گژاو داده‌کشوو ره‌حه‌تیی خودا یار و یاره‌ری بوو.

فرانسيسکۆس ئەو شه‌وه نه‌گه‌رایه‌وه، رۆژی دواتریش هه‌ر نه‌گه‌رایه‌وه، ئیمه دلمان که‌وته ختوره، به‌لام چمان نه‌گوت. ئیواره‌ داها و هه‌موومان له‌ ده‌ره‌وه‌ی پۆرتیۆنکولا دانیشته‌بووین، هه‌ریه‌که ئەو خواردناوه‌ی ده‌هینتا که کۆبک‌ر‌د‌ب‌ووه تا بیخۆین. من تیکه‌یه‌ک نامم له‌زارمانا، به‌لام به‌قورگما نه‌ده‌چوووه خوارێ. هه‌ستامه سه‌ریی.

گوتم: "من ده‌رۆم و به‌دوای فرانسيسکۆسدا ده‌گه‌ریم!" وامگوت و ئیدی رۆیشتم.

ملی ریکه‌م به‌ره‌و ئاسیزی گرت به‌ره‌و به‌بناری سوپاسیۆدا هه‌ل‌زیم، وام مه‌زنده‌کرد له‌یه‌ک‌یک له‌ئه‌شکه‌وته ئازیزه‌کانیدا ده‌یدۆزمه‌وه، دلنیا بووم ئەلعان له‌وئ کړنۆشی بردووه‌و نزاده‌کا، هه‌ستم ده‌کرد هه‌نوکه ساته‌وه‌ختیکی قورس ده‌گوزهرینئ، سه‌رگه‌رمی جه‌نگیکه‌ که ناخیی وردو خاشک‌ر‌د‌ووه، وی هه‌نوکه له‌گه‌ل خودادا چۆته خه‌لوه‌ته‌وه‌وه داوای یارمه‌تیی لیده‌کات.

ده‌مه‌و نیوه‌شه‌وه گه‌یشتمه ئەوئ و دوو سه‌ ئه‌شکه‌وت گه‌رام، له‌و ئه‌شکه‌وتانه‌دا هه‌مدززیه‌وه، له‌ ناکاوتیکرا ده‌نگی گریانیکیم ژنه‌فت، گریانیکی ئارام و تژی له‌ گله‌یی، ته‌واویک وه‌ک گریانێ منالیکێ چکۆله، چما ئەو گریانه له‌ کوپه‌ ده‌هات؟ له‌ تاریکیه‌که‌دا روخساریکی رهنگه‌په‌ریو و دوو ده‌ستم جیاوه‌کرد که هه‌ل‌ب‌ر‌د‌ر‌ابوون و ده‌جولان، هه‌ناسه‌م له‌خۆ بری و گوتم رادیرا، پیم و ابوو یه‌ک‌یک ده‌ناخقی، پیم و ابوو فرانسيسکۆس له‌گه‌ل یه‌ک‌یکدا ده‌ناخقی.

فرانسيسکۆس ده‌یگوت: "من ده‌زانم تۆ چیت ده‌وئ، من ده‌زانم تۆ چیت ده‌وئ، به‌لام ناتوانم!" پاشان بیده‌نگیه‌یک بالی کیشا، گوتم له‌فرانسيسکۆس بوو قولپ قولپ ده‌گه‌ریا و سینگی خۆی

ده‌کوئی، ئەوجا هه‌مدیس ده‌نگی هاته‌وه‌ گوئ:

- "من، منی به‌نه‌فره‌تکراو، چۆناوچۆینی بتوانم خه‌لکی تر رزگارکه‌م؟ چ که‌سینکی تر ناتوانی تۆ نه‌بیت. خودایه ئەمه‌ چ دۆزه‌خیکه، چ تاریکیه‌که، چ پۆخلیه‌که ناخی ته‌نبوم!"

هه‌مدیس بیده‌نگی بالی کیشایه‌وه، وه‌ک بلتی فرانسيسکۆس گوئی بۆ وه‌لام‌میک رادیرایی.

حه‌زم ده‌کرد بکشیمه‌وه تا گوتم له‌هیچ نه‌بی، ئاخه‌ر ئەو دووانه له‌گه‌ل یه‌ک‌دیدا ده‌دوان و شووره‌یی بوو بونیام خۆی بنیته‌وه و به‌دزیتوه گوئ بۆ قسه‌ی خه‌لکانی تر رادیرایی. به‌لام جاریکێ تریش ده‌لیم من لادیم و ئەو شتانه‌ نا‌زانم. هه‌ر بۆیه به‌ده‌مدا له‌سه‌ر عه‌رده‌که درێژ بووم و گوتم رادیرا.

هه‌مدیس ده‌نگی فرانسيسکۆس هاته‌وه‌ گوئ، ده‌نگیک تژی له‌ترس.

- "له‌ گونا‌هه‌کانم ده‌بووریت؟ من پرسباری ئەوه‌ت لی ده‌که‌م که چما له‌ گونا‌هه‌کانم ده‌بووریت؟ ئەگه‌ر نا خودایه چۆن بتوانم ده‌ست پێ بکه‌م؟ من چ متمانه‌یه‌کم نییه به‌و تۆپه‌له‌ پۆخلیه‌ی که به‌فرانسيسکۆس بانگی ده‌کن."

ماوه‌یه‌کی درێژ تپه‌ری و گوتم له‌هیچ نه‌بوو، نه‌ده‌نگی قسه‌ و نه‌ده‌نگی گریانیش، هه‌روه‌ها له‌ تاریکیه‌که‌دا نه‌یشم‌توانی ده‌سته‌کانی ببینم که ده‌جوولین.

به‌لام له‌ ناکاوتیکرا فرانسيسکۆس ناله‌یه‌کی کرد، ناله‌یه‌ک که سوئی ده‌برده‌ دلنه‌وه.

- "که‌نگی کاتی ئەوه‌ دیت بلتیت به‌سه؟ ئاخه‌ر که‌نگی؟ که‌نگی؟"

به‌گوړیک هه‌ستایه سه‌ریی، رۆشنا‌یییه‌کی رهنگه‌په‌ریو و له‌رزۆک دزه‌ی کرده ژووری و گاشه‌به‌ردی دیواری ئەشکه‌وته‌که‌ی رووناک کرده‌وه. فرانسيسکۆس هه‌نگاوتیک نا، به‌هه‌له‌ رۆیشت و سه‌ری به‌ر گاشه‌به‌رده‌که که‌وت، من بینیم خۆین به‌هه‌نییه‌یدا چۆرا، هاواریکێ کرد و ئیدی لیبی چوومه پیتش.

- "برا فرانسيسکۆس مه‌ترسه، ئەوه منم، برا لیۆنم!"

سه‌ری هه‌ل‌ب‌ری و سه‌یری کردم، ماوه‌یه‌کی خایاند تا بینیمی، دوا‌جار هه‌مدیس ناسیمیه‌وه.

به‌ئه‌سپایی و به‌هه‌ناسه‌پرکپه‌ گوئی: "برا لیۆن له‌جه‌نگ بووم، ماندووم!"

له‌ ئەشکه‌وته‌که هاتینه‌ ده‌ری، قولیم گرت تا نه‌با بکه‌وئ.

هه‌نوکه رۆشنا‌یییه‌که گه‌یبووه‌ ترۆپکی چیاکه، دونیا بیدار ببۆوه، فرانسيسکۆس راوه‌ستا.

پرسی: "بچین بۆ کوئ؟ بۆ کویم ده‌به‌یت؟ من ئیره‌م باشه. برا لیۆن ماندووم... ماندوو!"

له‌ ترۆپکی چیاکه‌ی روانی که رۆشنا‌یی خۆی به‌سه‌ر بناره‌که‌دا په‌خش ده‌کرده‌وه و به‌رد و ته‌لانی درک و خاک بیدا رده‌بوونه‌وه. که‌ویک به‌توندی باله‌کانی لیک دا و به‌قاسه‌قاسه‌په‌وه به‌لاماندا فری، ئەستیره‌ی به‌یان له‌خۆره‌لاتدا سه‌مای ده‌کرد و زه‌رده‌خه‌نه‌ی ده‌هات.

هه‌مدیس گوئی: "ئیره‌مان باشه، شه‌و تپه‌ری و سوپاس بۆ خودا به‌سه‌ر چوو!"

هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌ل‌کیشا، له‌سه‌ر به‌ردیک خۆی گرمۆله‌ کرد و ده‌سته‌کانی رایه‌ل کرد و له‌به‌ر هه‌تاوه‌که رایگرتن تا گه‌رمیان بپته‌وه.

ئەوجا سەرى ھەلبەرى و ئامازەى بۆ كۆردم لەلايەو دەنيشم، لەملاولای خۆى روانى وەك بترسى لەوہى نەبا يەكئىك لەو ناوہدا بى و گوتى ليمان بى. ئەوسا دەستى ناىە سەر ئەژنۆم.

بەئەسپايى گوتى: "برا ليۆن، خودا درەوشاوەترين روخسارى ئومىد و درەوشاوەترين روخسارى ئاومىديشه. لەنيوان ئەو دوو ھەلئىرەدا رۆحى ئىيمە دەفرى و دەست دەگيرى!"

ھىچم نەگوت. ئاخىر چىم گوتبا؟ ھەستەم دەکرد فرانسىسكۆس زۆر لەدوورەو ھاتۆتەو، لەو تروپىكە بەرزانەو شۆرپۆتەو خوارى، لەوتوہ بەپەيامى سەختەو ھاتۆتەو.

دواى ساتىك گوتى:

- "برا ليۆن چما پىلاوہكانت ئاسنىنە؟ ھاوړى بەوہفام، تۆ دەبى پىلاوى ئاسن لەپى كەيت. ھاوړى كۆلۆم، ئاخىر رىگەيەكى درىژ و بەردەلامان لە پىشە!"

وہلامىم داىەو: "من پىي خۆم ھەن كە لە ئاسنىش تۆكەترن. دەخوازىت بۆ كۆتەم بەبەيت؟" فرانسىسكۆس زەردەخەنەى ھاتى.

- "برا ليۆن خۆت ھەلمەكيشە، من لە رىبەيەكى گەلئىك دوورەو ھاتوومەو، شتگەلئىكى ترسانم بىنيوہ و بىستوہ، گوتم بۆ رادىرە: گەر ترس بۆ فرۆشتن ھەبى، برا ليۆن ئەو ئىيمە دەبى ھەرچىمان ھەيە بىدەينە ترس!"

لەبەرخۆوہ گوتم: "تيناگەم!"

فرانسىسكۆس گوتى: "زۆر باشتر!"

واى گوت و ھەمدىس بىدەنگ بۆوہ.

***

ھەنووكە چىاكە لە رۆشنايىدا ئوقووم ببوو، تەلانە گىيايەكى كىنوى لەبەردەماندا پشكوتىبو بەگول و بۆنئىكى خۆشى پەخش دەکرد، ھەورپىكى چكۆلەى گولرەنگ لە ئاسماندا مەلەى دەکرد و ھىتور ھىتور لەخۆردا دەتوايەوہ و ديار نەدەما. تەيرپىكى چكۆلە بەپۆينەيەكى سوورەو ھات و لەسەر بەردپىك لە بەرامبەرماندا نىشتەو، تەيرەكە كلكى بادەدا و بەدوودلئىيەو سەرى بەھەموو لايەكدا دەجولاند و لە ئىيمەى دەنۆرى، ھەر كە ئىيمەى بىنى ناسىنيەو، ئازايەتى داىە بەر خۆى و يەكەم جار وەك بلئى شەرمانە خويئىدى، بەلام دواتر ملي درىژ كرد و لە چرىكەى دا. لە ئاسمانى دەنۆرى، لە خۆرى دەنۆرى، گەرووى ئاوسا، بونىام بەچرىكەى مەست دەبوو، ھەموو شتىك ديار نەما، تەنھا ئەو و خودا نەبى، تەنى دەنووكىكى بەچرىكە و خودا لە دونيادا ماىبوون.

فرانسىسكۆس چاوانى لىك نا و گوتى رادىرا، تەرزە نىگەرانيبەك كە بەوشە دەرنابردى و جۆرە ھاواری شادومانىبەك لەسەر روخسارى نىشتىبو، لىتوہلەردى پى كەوتىبو.

لە ناكوايكرآ تەيرەكە لە چرىكە كەوت، لە شەقەى بالى دا و ديار نەما. فرانسىسكۆس چاوانى كۆردنەوہ.

لەبەرخۆوہ گوتى: "خودايە تۆيە، بۆ چاوترووكانىك خۆم لەبىركرد!"

ئەوسا بەپەشوكاويى ھەستا.

- "برا ليۆن، دەى با برۆين!"

بەرىگەكەدا شۆر بووينەوہ.

گوتى: "چەندئىك دلت ئارام و خاوەن برىار بى، كاتئىك گوئى بۆ چرىكەى تەيرپىكى چكۆلە رادەدبىريت، ئىدى دلت رادەچلەكى!"

بۆ ئەوہى بەئاسىزبىدا نەرۆين، رىگەكەمان گۆرى و گەيشتىنە پۆرتىونكولا.

كەس لەوئى نەبوو، برايان ھەريەكەيان لە شوئىتىك بوون و دەبوو بۆ ئىوارە بگەرىتەوہ.

فرانسىسكۆس گوتى: "برا ليۆن بچۆ مەركەب و پەرەموچ بىنە و بنووسە!"

چووم ئەشباى نووسىم ھىنا و بەرامبەرى لەسەر ئەژنۆ دانىشتەم.

قۆلى رايەل كۆرد و فەرمانى دا: "بنووسە!" بۆ ساتئىك بىدەنگ بوو، منىش پەرەموچ بەدەستمەوہ و چاوەرئى بووم.

- "بنووسە: (ئىستا ئىتر بەسە، بەشى خۆم بىنى! بەشى خۆم بەرئىر درەختە گولكۆردووەكاندا رۆيشتم، بەشى خۆم ئاژەلە كىتويەكان ھاتن و دەستيان لستمەوہ، بەشى خۆم رووبارەكان خۆيان بۆ كۆردمەوہ تا بىياندا تىبەرم، بەشى خۆم بەئاگرادا رۆيشتم بەبى ئەوہى بسووتىم! بەشى خۆم بىنى. چما دەبى ھەر لىترە بىتمەوہ و لە دلئىايى و تەمبەلى و عەيش و نۆشدا بگەنىم؟ دەرگاكە والا كەو من دەچمە دەرى! ھىي ئادەم، ئادەم، خۆت ھەلمەكيشە، تۆ لە قور و زىخ خولقاويت! من فرىشتە نىم، من مەيموون نىم، بەلكو ئىنسانم، ئىنسان واتە جەنگاوەر، كرىكار، شۆرشقان. مەزەندە دەكەم لە دەروہى ئىترە ئاژەلگەلئىكى كىتويى ھەبن كە قەپال بگرن، رووبارگەلئىك ھەبن خەلكى ئوقووم كەن، ئاگرگەلئىك ھەبن بسووتىن. دەخوام بچمە دەرى و بچەنگەم! دەى دەرگاكە بگەوہو من دەچمە دەرى!")

فرانسىسكۆس ئارەقەى توتلى سرى، سەبرى ئەملاو ئەولاي خۆى كۆرد نەبا كەسپىك قسەكانى بژنەوئى.

- "ئەوہى گوتم نووسىت؟"

- "ئا، نووسىم برا فرانسىسكۆس، بەلام بىوورە تىناگەم مەبەستت لە چىبە؟"

- "قەيدى ناك. قاقزئىكى تر دەربىنە و بنووسە: (سەرەك قەشە راست دەكا، دەبى ئىيمەيش نانى خۆمان بەئارەقەى نىوچەوانمان پەيداكەين، دەبى ئىشكەين، ئاخىر ئەو ھەواستى خودايە. بەلام ئەى سەرەك قەشە بمانبۆرە، ئىيمە ھەژاريمان كۆردتە ھاوسەرى خۆمان و ناتوانىن لىي جىباينەوہ.) بنووسە: (ھەر براىەك پىشەيەك دەزانى، دەبى ئىش بكا، بەلام نابى ئەو ئىشە بىن ئاپرووانە بى و بىتتە كۆسپى بەردەم رىزگاربوونى رۆج. وەك كرىش دەبى برايان ھىندە وەرگرن كە بەشى ژبانيان بكا، ھەرگىز پارەى زىاتر نا، پارە بەرد و زىلە، بەلام گەر ئىشەكەيان كۆزەرانيانى بەرپۆنەنەرد، نابى شەرم كەن لەوہى كە لەدەرگاي مالاان بەدن و سوآل بگەن، چونكە روحم ئەركى ياسايىمانە بەرامبەر ھەژاران. خودى مەسپىح شەرمى

نه کردوه له ودهی ههژار و غه‌ریب بچ و له سای روحمی خه‌لکانی تردا بژیت.

برایان بزانی نابچ ئیمه له پیناوی شتی نااشکرا و کاتیدا، وهک شته خوشه‌کانی دونیا، به‌شی خۆمان له به‌هه‌شت بدوژپین. کاتیک له‌ناو خه‌لکانی ساکار و سووکاپه‌تی پچ کراو و ههژار و نه‌خۆش و گهر و سواکه‌راندا دهن، ده‌بی خۆنه‌ویست و دل و دهروو باش و رووخۆش بن. برا لیون بنوسه: (ههژاری، گوژپایه‌لی، ته‌هاره‌ت و له‌پیش هه‌موو شتیکیشه‌وه ئه‌قین، هاوژپایانی مه‌زنی سه‌فه‌ری ئیمه‌ن. یه‌ک که‌س، شه‌و و رۆژ له‌ پیشمانه‌وه دهره‌و، ئه‌و که‌سه‌ش مه‌سیحه و ده‌بی هه‌میشه‌ لیتی بنۆرین. گهر وی برسی بچ، ده‌بی ئیمه‌یش برسیمان بچ، گهر ئه‌و له‌ عه‌زابدا بچ، ده‌بی ئیمه‌یش له‌عه‌زابدا بچ، گهر وی له‌ خاچ بدری، ده‌بی ئیمه‌یش له‌ خاچ بدرین، گهر وی زیندوو بیته‌وه، ده‌بی ئیمه‌یش رۆژیک زیندوو بیینه‌وه.)"

من ههر نووسیم و ههر نووسیم و قاقزه‌کان ره‌ش بوونه‌وه. فرانسسیکۆس په‌رهموچه‌که‌ی هه‌لگرت و به‌ده‌سخه‌تیکی قه‌به له‌ژیره‌وه ناوی خۆی نووسی: "فرانسسیکۆس، هه‌ژاره‌ بچکۆله‌که‌ی خودا."

گوته‌ی: "ئه‌مه یاساکانی ئیمه‌ن، ئیستا له‌سه‌ره‌وه‌ی قاقزه‌که‌ بنوسه: (بۆ باوکی پیروژ، پاپا ئینتۆسینتیۆس.)"

به‌سه‌رسورمانه‌وه له‌ فرانسسیکۆسم روانی.

- "برا فرانسسیکۆس، ئیمه ئه‌مه بۆ پاپا ده‌نیرین؟"

- "نا برا لیون، ئیمه هه‌ردووگمان ده‌رۆین و ئه‌مه‌ی بۆ ده‌به‌ین. چما ئه‌ی پیتی تو له ئاسن نبیه؟ ئه‌وه‌ی من له ئاسنه. ئیمه ده‌بی به‌پچ، وه‌کی حاجییه‌کی هه‌ژار برۆین بۆ ئه‌و شماره‌ پیروژه، ده‌بی ئیمه به‌م ده‌ستانه‌ی خۆمان ئه‌م قاقزه‌ بده‌ینه پاپا، گهر حه‌ز بکا ئه‌وا مۆری خۆی لیده‌دا، گهر حه‌زیش نه‌کا، ئه‌وا خودا مۆری خۆی لی دده‌ا، خودا له‌ویاره‌به‌وه‌ گه‌تی داومه‌تی!"

- "که‌نگی ده‌رۆین؟"

- "ئه‌م ئیواره‌یه."

- "برا فرانسسیکۆس هه‌روا زوو؟"

- "تۆف برا لیون، چه‌ند جارت پچ بلیم خواهند ناتوانی چاوه‌رێ بکا!"

کاتیک ئیمه دده‌واين، برایان یه‌ک له‌دوای یه‌ک هاتنه‌وه و هه‌مووان هیلاک و ماندوو، له‌سه‌ر ئه‌رزه‌که‌ دانیشتن.

برا بیتراردۆ به‌چریه‌ به‌وه‌ی ته‌نیشتی گوت: "ئیمه کاتی خۆمان به‌هه‌ده‌ر دده‌بین، واته ئیمه رۆچی خۆمان دده‌ژپین که به‌درژیایی رۆژ ده‌سوورپینه‌وه و له‌ ده‌رگای مالان دده‌بین، له‌بری ئه‌وه‌ی به‌ئارامی کړنۆش به‌رین و نوێر که‌ین. تا که‌ی برا پیترۆ، تا که‌ی؟"

جه‌نابی پیترۆ گوته‌ی: "تا ئه‌و کاته‌ی ئیمه دهمان هه‌یه‌و ئه‌و دهمه‌ش خواردنی گه‌ره‌که. بیتراردۆی نازیز پشوت درێژ بچ!"

ههر له‌وکاته‌دا، هه‌مووان روویان به‌لای فرانسسیکۆسدا وه‌رگه‌یرا که هه‌ستا‌بووه سه‌ر پچ و خه‌ریک بوو دده‌وا.

فرانسسیکۆس ماوه‌یه‌ک، یه‌که یه‌که له‌ برایانی روانی، چاوانی تژی بوون له‌خه‌م و نیگه‌رانی، ئه‌و ده‌یزانی شه‌یتان فیلتبازه، ده‌یزانی دل‌ی بونیام خۆشباوه‌ره و جه‌سته‌ش چیتز ویست و ده‌سه‌لاتی ره‌ها ویسته.

گوته‌ی: "برایانم، له‌ خوداوه په‌یامیکم پچ گه‌یشتوه، من ده‌بی بۆ ماوه‌یه‌کی که‌م جیتان بیلم. ئیمه ئیستا ژماره‌مان زیادی کردوه، ئیمه ئیتر بوینه‌ته‌ فیرقه‌یه‌کی ته‌واو، ده‌بی ئیتر یاسا و بنه‌ما بۆ خۆمان دارپژین. من ده‌رۆم بۆ ئه‌وه‌ی بکه‌وم به‌سه‌ر پیتی سیبه‌ره‌که‌ی مه‌سیحدا له‌سه‌ر ئه‌رز و لیتی بیاریمه‌وه که روحمی خۆمان پچ به‌خشی. خه‌مبار مه‌ین، ئیته ته‌نها نابن، من به‌نه‌بیراوی شه‌و و رۆژ له‌ ناوتانا ده‌م، ئاخه‌ نه‌بیراوا باشته‌ ده‌بینی، باشته‌ ده‌بیستی، باشته‌ خه‌یالاتی خه‌لکیی ده‌خوینته‌وه. به‌لام وریابن و فامیده! ئه‌و شتانه له‌ یادمه‌که‌ن که له‌ شه‌ونخوونیه‌ پیروژه‌کانه‌ماندا لیتیان دواوین. ئه‌وانیش: گوژپایه‌لی، عیبادت، هه‌ژاری و له‌پیشی هه‌مووشیا‌نه‌وه ئه‌قین! مناله‌کانم، وه‌ک دوا په‌یامیش ئه‌مه‌تان پچ ده‌لیم: ئیتر سوال مه‌که‌ن، هه‌ریه‌که‌تان ده‌بی کاریک په‌یدا‌کا، یه‌کیک له‌ نه‌خۆشخانه، یه‌کیک له‌ دارستان دار بیری و بیفرۆشی، یه‌کیک حه‌مالی بکا، یه‌کیک زه‌میله‌ بچنی، یه‌کیک پینلاو بدووری، یه‌کیک ئه‌رز بکیتی و ئه‌وه بچینیته‌وه که خودا ده‌یبه‌خشی. به‌لام ئه‌وه‌تان یاد نه‌چی که ئیمه هه‌ژاریمان کردۆته‌ هاوسه‌ری خۆمان و که‌س نابچ خیا‌نه‌تی لی بکا، کاری رۆژانه ده‌بی ته‌نها خه‌رجی رۆژانه پیکاته‌وه، ئه‌وه‌ی له‌وه زیاتره له‌ شه‌یتانه‌وه هاتوه. مناله‌کانم: تا‌عه‌ت، هه‌ژاری، ته‌هاره‌ت و ئه‌قین! ههر که‌سیک له‌ ئیته به‌هه‌ری ئه‌وه‌ی تیدایه‌ قسان بۆ خه‌لک بکا، ئه‌وا با خاچ بکیشی و بچینه‌ ده‌ری. دوو دوو به‌رپه‌که‌کاندا برۆن، تا یه‌کیکتان دلنه‌واپی ئه‌وی ترتان بکا، ههر کاتیک خه‌لکی ده‌بینن راوه‌ستن، په‌یامی ئه‌قین راگه‌یه‌نن، ئه‌قینی پاکژ، بۆ هاوژپایان و بۆ دوژمن، بۆ هه‌ژار و بۆ ده‌وله‌مه‌ند، بۆ شه‌رانگیز و بۆ میهره‌بان، هه‌مووان زارۆکی خودان، هه‌مووان برای ئیمه‌ن.

من باوکه سیلقیستیر له‌ جیگه‌ی خۆم داده‌نیم، چه‌ندیک لیتره نیم، گوژپایه‌لی بن، ئه‌و قه‌شه‌ی خودایه، ئه‌و قوداس له‌ به‌رده‌م میحراه‌که‌دا ده‌خوینته‌وه، ئه‌وه نان ده‌کاته جه‌سته‌ی مه‌سیح و شه‌راپیش ده‌کاته‌ خوینی مه‌سیح، ئه‌و له‌ ئیمه نزیکتره له‌ خودا.

باوکه سیلقیستیر وا من برایان لای تو جی دیلم، ناگات لیتیان بیت، گهر به‌رخیک نه‌خۆش که‌وی، ئه‌وه خه‌تای شوانه، گهر به‌رخیک له‌ په‌رژینه‌که‌وه بازیدا و له‌پشتیره‌که‌ هه‌لین، ئه‌وه خه‌تای شوانه، باوکه سیلقیستیر وریابه!

ئه‌وجا باوه‌شی کرده‌وه و یه‌که‌یه‌که‌ برایانی له‌ نامیزگرت.

- "خوداحافیز براکانم، من ته‌نها برا لیون، ئه‌م مه‌ره‌ی خودا له‌گه‌ل خۆم ده‌به‌م. ئه‌مشه‌و مانگه‌شه‌وه، ئه‌و رپه‌که‌یه‌ی ده‌چیته‌وه سه‌ر رۆما رووناکه، ئیستا ئیمه ده‌که‌وینه‌ ری. برا لیون خاچ بکیشه، به‌ناوی خودا!"

ئىگىدىيۆ، ماسىيۆ و بىرناردۆ دايان لە قولپى گريان، ئەوانى تىرش بە پىدەنگى دەستى فرانسىسكۆسىيان ماچ كرد. رۆفینۆ لە فرانسىسكۆس نرىك بۆوه و شتىكى بە گوتىدا چرياندا، بەلام فرانسىسكۆس سەرى بادا.

گوتى: "نا، نا برا رۆفینۆ، نە گۆچان و نە پىتلاو و نە نان، خودا گۆچان و ناو و نامانە. خوداحافىز منالەكانم!"

چەند ھەنگاوتىكى ھەلپىنا، پاشان ئاوپرى داپەو، چاوانى فرمىسكيان تى زابوو.

گوتى: "ئىبە باب و داىك و برايانى منن، شەپتان ئالاكەى بەرزكردۆتەو، خودا ھاواردەكا: ئەى جەمەى ئىمانداران! گوتى بۆ دەنگى رادىرن! خوداىبە ئىمە وا دىن، دەپى ھاواركەن. برايانم ئازابن، ئەو شەپتەكە لە ئىوان خىتر و شەردا، دەپى خىتر سەركەوئ. برايانم ترس نىسە، برسیتى يان تىنویتی يان نەخۆشى ياخود مەرگ نىن، تەنى خودا ھەپە!"

- "دەى با پڕۆين!" واى گوت و قۆلى گرتم و بەپەلە بەرى كەوت.

***

چ سالانىكى زۆر بەسەر ئەو شەو دەدا تىپەرىپوھە كە ئىمە خاچمان كىشا و كەوتىنە رى. ھەنووكە من لە ھۆدەكەمدا دانىشتووم و چاوانم لىك ناوھ و لە فىكرەوھە چووم: چەند مانگ، چەند بەھار و ھاوین تىپەرىپوون و چەند تۆكە فرمىسك رۆژاوان! ھەلبەت ھەنووكە فرانسىسكۆس لەبەر پىتى خودادا دانىشتووه، دانەووبووتەو و لە عەردى دەنۆرى، ھەول دەدا پۆرتىونكولا بدۆزىتەو، بەلام ناتاوانى، كلىسايەكى گەورە بەبورج و ناقوسەو، بەپەبەكەر و مۆمىدانى زىرەو شۆپىنى گرتۆتەو! چىدى برايانىش بەپى پەتى رى ناكەن، بەلكو پىتلاويان لەپىدا و جبەى گەرم و گورىان لەبەردا، ھەندىكىشيان - خوداىبە تۆبە - گورىسى ئاورىشمان لە ناوقەدىان گرتاوه.

بۆ ساتىك بەزىر تىرفەى مانگدا رۆبىشتىن، بىرم دىتەوھە فرانسىسكۆس لە ناكاو پىكرا ئاوپرى داپەو و بەترسەو لە پىشتەوھى خۆى روانى - وەك بلىپى زەنگى ناقوسى بىستىب و كلىسايەكى سى نەھۆمى بىنىبى - ھاوارىكى كرد و خاچى كىشا، پاشان كلىساکە لە نىنو تىرفەى مانگدا ديارنەما. لەزىر لىتوھە گوتى: "سوپاس بۆ خودا، ئەو ە راست نەبو!"

حەففىك ئەو ە راست بوو برا فرانسىسكۆس، ئەو ە راست بوو! ئاخىر چۆناوچۆنى دەتوانى و ھىمە و خۆبەزلزانبى خەلكى جەوكرى؟ چۆناوچۆنى تەقوا دەتوانى بەسەر عەرددا پرا بەپى ئەوھى پىپولى قوراپى بى؟

سەفەرەكەمان رۆژان و شەوانىكى زۆرى خاياند. گەر بەرىگەوھە گۆرانىمان نەگوتبا، گەر لەبارەى خوداوە نەدواباين، گەر ھەستمان نەكردبا كە مەسىح لەپىشمانەو دەروا و ناو بەناو ئاوپرمان بۆ دەداتەوھە و زەردەخەنەمان بۆ دەكا، باوډر ناكەم بمانتوانىبا بەرگەى ئەو ھەموو زەحمەتە، ئەو ھەموو برسیتى و لەسەرمادا تەزىبەى شەوانمان گرتبا!

دەچوونە گوندەكانەو، برسى بووین و لە دەرگاكانمان دەدا و سوالمان دەكرد، ھەندى جار بەكىك نانىكى دەداينى، ھەندى جارى تر بەردىك ياخود مشكىكى مردوويان دەناپە دەستمان و دەياندا لەقاقای پىكەنن. بەلام ئىمە ھەر بەردەوام بووین، دۆعای خىرمان بۆ ئەو مالىەش دەكرد كە خەراپ ماملەيان دەكردن.

بەھار بوو، وەرزى شادومانىيى خودا، درەختەكان كەوتبوونە چرۆ كردن، دارمىتوھەكان شكۆفەيان كرىبوو، دارەھەنجىرەكان بەكەمىن گەلا ناسكە چكۆلەكانى خۆيان دەردەدا.

فرانسىسكۆس گوتى: "برا لىۆن ئەمە رۆزى مەزە، بەھارىكە مردووان وەكى گول لە رۆشناپىدا زىندوو دەبنەو!"

رۆزىكيان رىگەمان كەوتە گوندىكى گەورەوھە. ئەو ئىوارەپە كور و كىزە جىنلەكان ئاھەنگيان دەگىرا و لەو ئاھەنگەدا پىرە زستانيان دەسووتاند. ئىمە چوون بۆ گۆرەپانى گوند و لەوى زستانمان لە ناوھراستدا بىنى كە لەبەردەم كلىسادا دانرابوو، لە پەلكى وشكى درەخت و كا دروستكراو و پىشىكى درىزى لە لۆكە بۆ كرابوو، كور و كىزە جىنلەكان مەشخەلى ھەلايساويان بەدەستەو و بەدەورى زستاندا سەمايان دەكرد و گۆرانىبە ئاپرووبەرەكانى بەھارىان دەچرى، ھەمووان شاگەشكە و خەنى بوون، ئاخى ئەوانە جىنل بوون و خۆتىيان قولى دەدا، ھەرەھا شەرابىشيان خواردىوھە، ئەوانە ھەموو بوخچەى نەكراوھ بوون و بەھار سىنگ و گورچىلەيانى پەنماندبوو. ژندار و شووكردوھەكان و بەتەمەنەكان بەدەورىاندا راوھەستاوون، سەرىيان دەكردن و پىدەكەنن.

فرانسىسكۆس لە گۆرەپانەكە پالى دابوو بەدرەختىكەوھە و تەماشای دەكرد، من چاوەرى بووم توورەپى قۆلم بگرى تا بەرىگەى خۆماندا پڕۆين، بەلام بەچاوانىكى كراوھ و پەروشەوھە تەماشای دىمەنەكەى دەكرد.

گوتى: "برا لىۆن رەگەزى ئىنسان نەگۆرە، لەو كور و كىزە جىنلەكانە بنۆرە، بنۆرە چۆن روخسارىان پىرشنگ دەدا، چۆن چاوانىيان دەدرەوشىتەوھە، بنۆرە چۆن تەماشای بەكترى دەكەن، وەك ئەوھى بەبەكدى بلىن: (تەنھا من و تۆ لەسەر عەرد ماوین، دەى با پرى كەپن لە كور و كىز!) برا لىۆن ئەوانە رىگەى خۆيان بەرەو لای خودا دەگرنەبەر، ئىمە لەرپى ھەزارى و تەھارەتەوھە، ئەوانىش لەرپى خواردن و بەكتر لەئامىزگرتەوھە."

رپك لەو كاتەدا كە فرانسىسكۆس ئەو قسەپەى كرد، بەكىك لەجىنلەكان، ئەوھى كە لەپىشەوھە سەماى دەكرد، بۆ پىشەوھە تاوى دا و مەشخەلە ھەلايساوەكەى بۆ زگى زستان ھەلدا، ھەر بەكسەر ئەو پىرەمىردە لە كا دروستكراوھە ئاگرى گرت، كلىپەى ئاگرەكە نىلەى كرد و بلىسەكەى ھەلگژا و داكشا و زستانى كرده خۆلەمىش. كوران و كىژان ھاوارىكى بەرزبان كىشا و مەشخەلەكانىيان فرپدا و بەدەم قىزە و ھاواروھە رىگەى خۆيان گرتەبەر و لە تارىكىدا بەگىژو وىژى كەوتنە راوھەدونانى بەكتر. گوندەكە تىبى ببوو لە پىكەنن و ھەناسەپركى.

فرانسىسكۆس دەستى گرتم، بەرەو كلىساکە كەوتىنە رى و لەزىر دەروازە كەوانەبىبەكەپدا

هه لئرووشکاین. پالیدا به چوارچیتوی ده رگا که وه تا بهو شیوهیه شه و بگوزهرینن، گوتی: "ته مریژ پوژتیکی خوش بو، روخساریکی تری ئینسانی جهنگاوهرمان بینی، خوزیا ئه ویش بهر پهحمه تی خودا ده کهوت!"

***

به یانی زوو هه مدیس ریگه مان گرتوه بهر.

فرانسيسکۆس به خوشحالییه وه گوتی: "برا لیون ئه وه چ نازادییه که! ئیمه نازادترین خه لکی دونیاین، له بهر ئه وه ی ئیمه هه ژارتیرینانین، ناخر هه ژاری و ساکاری و نازادی یه کیکن و هه مان شتن!" هه مدیس که وتینه وه گۆزانی چرین تا برستی و ماندوو بیمان له بیری بچینه وه. به لām دلّی فرانسيسکۆس پوژ دوی پوژ سه غله تتر دهبوو. ناخر بۆ هه ژار و بۆ هه ژار گوندیک ده چووین، شهیتان ئه وئی کردبووه زیدی خوئی، خه لکه که ی کوفریان ده کرد و شهریان ده کرد و چه قویان له یه کتری ده سوی و سهردانی کلّسیایان نه ده کرد و خاچیان نه ده کیشا.

فرانسيسکۆس پیتی گوتم: "برا لیون روچی بونیم له عیززه تی نه فسی خوئی ته وه لالا بووه و چیدی له خودا ناترسن. شهیتان له چوارراکاندا راهه ستاوه، هه ر قلافه تیکی بوئی له خوئی ده گری و خه لکی گومرا ده کا، گا له قلافه تی قه شه یه کدا و گا له شیوه ی کورپکی قوژدا و گا له روخساری ژنی کدا!"

پوژتیکیان له شاریکی پیرۆز نزیک بوینه وه، پیده چوو لای نیوه رۆ بیت، بۆ ئه وه ی هه ناسه یه کمان به به ردا بیته وه له ژیر دار سه روویه کدا راکشاین، خوین به پیتوپلماندا ده چوړا، توژ و خوّل به ره و ژووور تا سه ر ئه ژنو و له ویشه وه تا سه ر و قژمان نیشته بو، هه ر له به یانییه وه له باره ی عه زابه کانی مه سیحه وه دو ابوین، گریابوین و چاوامان په نماو و سوور هه لگه رابوو. هه ر له و کاته دا که پیتوومان لیک نا و خه و روحمی پین کردین و له گه لّ خوئی بردینی، قه شه یه کی له شساخ و و دلّخووش، جووتیک پیتاوی سووری له پین دا و کلاویکی سووری له سه ردا، ریش تاشراو و بوّن له خوډاو، زه لامیکی تا بلتی جوان و جحیل، له نیو دار سه رووه کانه وه هاته پیتش، ئیتر ئیمه نه مانده زانی چما ئه و قه شه یه خوئی ئاوها بو یان به هوی خه و الوو بیمانه وه و امان ده بینی و به و شیوه یه له بهر چاواماندا خوئی نوواند؟

نزیکمان بۆوه و به و یقاره وه سلّوی کرد، ده سه سرتیکی ئاوریشمی له سه ر به ردیک راخست و له سه ری دانیش.

گوتی: "برا کمان، به جبهه شوپره کانتان و به پیتی به تیبیه کانتان و مه زنده ده که م سه ر به فیرقه یه کی نوئی ئایینی زور سه خت و وشکورینگ بن و ئه لعانیش بۆ جه ح به ره و رۆما به رتیه بن."

فرانسيسکۆس وه لامی دایه وه: "ئیمه برا گه لیکه هه ژارین، گونا هبارو نه خوینه وار، له توژی ژیری ژیره وه ی خه لکین، هه نو که ش ده رۆین بکه وین به سه ر پیتی پادا و داوی ئیمتیاژیکی لیکه یین!"

- "چ ئیمتیاژیکی؟"

- "ئیمتیاژی هه ژاری ته واده تیبی، هه ژارییه ک که خاوه نی هه یج نه بیت، هه یج!"

قه شه ی قه له و پیکه نی.

گوتی: "به شوپری جبه کانتان هه ست به لووتبه رزیتان ده که م، هه یج شتیکی واته هه موو شتیکی، ناخر ئه و دووه هه ر یه کیکن، ئه وه ی داوای هه یج شتیکی بکا، ئه و داوای هه موو شتیکی کردوه. ئه ی رتویه فیلباز هکان، ئیوه باش ئه مه ده زانن، به لām خوژان ئاوها پیشان ده دن، بۆ ئه وه ی به یی چ به ره له لستیه ک و به یی ئه وه ی که س تیبگا، ته نانه ت خوداش، هه موو شتیکی بۆ خوژان لووشده ن!"

فرانسيسکۆس هه ستایه سه ری، به لām هه مدیس له ژیر دار سه و به ره که دا دانیشته وه.

به لیتوه له ره وه گوتی: "هه موو شتیکی؟"

- "ئا هه موو شتیکی. تو هه ی فیلباز خاوه نی هه موو شتیکی، تو ده و له مه ندرتین که سی دونیایت!"

- "من؟"

- "ئا، تو! له بهر ئه وه ی ئومیدت به خودا به ستوه. به لām من ده خوازم تو ئه وه نده هه ژاریت که ئیدی ئومیدی ئه ووت نه یی بۆ که ره تیکیش خودا بیینی. ده توانیت؟ ده توانیت؟ ئه وه یه هه ژاریی راسته قینه، ئه وه یه زوه دی راسته قینه، ئه وه یه بالاترین ته قوا. ده توانیت؟"

فرانسيسکۆس هاواری کرد و خاچی کیشا: "تو کیتیت؟ هه ی شهیتان له سه ر ریگه که م لاچو!"

له ناکاو پیکرا قه شه له هه تا وه که دا توایه وه و ئیدی ئیمه هه یچمان نه بیست جگه له پیکه نینتیکی کپ و گالته جار بیانه که دوور ده که وته وه و له نیو دار سه و به ره کاندان دیار نه ما و بۆنیکه وه ک بۆنی قیر و گۆرگی له هه وادا جی هیش.

فرانسيسکۆس به پرتا و هه ستایه سه ر پین.

گوتی: "هه سته با برۆین، سیبه ری دار سه رووه کان قورسه. برا لیون چما که ست بینی و گویت له که س بو؟"

- "بیستم و بینیم برا فرانسيسکۆس، ده ی وه ره با برۆین!"

هه مدیس ملی ریگه مان گرتوه بهر، به لām دلّی هه ر دوو کمان به توندی لیتی ددها، تا ئیسواره فرانسيسکۆس یه ک تا قه وشه ی نه گوت، له پیتشه وه ده رۆیش و وه ک بلتی رابکا. هه میشه و به رده وام گویم لیتی بو هه ناسه ی هه لده کیشا. ده مه و ئیسواره ئاوری بۆ دامه وه و بینیم رنگی پین نه ما بو.

له به رخۆه گوتی: "پیت وایه ئه و راست بکا؟ پیت وایه ئه و سی جار به نه فره تبووه راست بکا؟ به لām ئه گه ر ئه و ئومیده ش بدۆرینم، ئه و مانای وایه خوّم دۆراندوه."

هه ولتیکی زۆرم له گه لّ دا تا دلنه وایی بکه م. گوتم: "ئه وه قسه ی شهیتان بو، ته له ی شهیتان بو، فرانسيسکۆس نه که وینه ناوی!"

به لām ئه و نا ئارامانه سه ری له قاند.

- "زۆر جار قسه ی شهیتان قسه ی خودایه، برا لیون زۆر جار ئه و دووانه یه کیکن و یه ک شتن. جاروبار خودا شهیتان ره وانه ده کا تا خواستی خویمان پین رابگه یه نی!"

بیده نگ بو، به لām داوی ساتیک به هه ناسه هه لکیشانیکه وه درپژه ی به قسه کانی دا:

- "ئەو راست دەكا! ھەژارې ئېمە زۆر لە دەولەمەندی دەچن، لەبەر ئەوەی بەھەشتی لەقوولایی تابووتەكەیدا شاردۆتەوہ. بەلام برا لیۆن ھەژارې راستەقینە، واتای ئەوہ دەگەبەنن كە دەبن تابووتەكە تەواویك تابنی بنەوہ بەتال بیت، نە بەھەشت و نە نەمرییش. ھیچ شتیك، ھیچ شتیك، ھیچ شتیك!" بۆ ساتتیك بییری كرددوہ و ھەمدیس ژبانی تی ھاتەوہ. ویستی شتیك بلتیت، بەلام قسەكەى گەراندەوہ. دواجار چەند وشەیکە خەتەرناك لە زاری ھاتنە در.

لەبەر خۆوہ گوتی: "خودایە، گوری ئەوہم بدەرئ كە رۆژتیك لە رۆژان بتوانم نكولی لە ئومید بەكم، نكولی لەئومیدی ئەوہی كە رۆژتیك بتبینم! كئ دەزانیت، رەنگە ئەمە، رەنگە تەنھا ئەمە ھەژارې تەواوتی بئ!"

فرمیتسكەكانی دەنگیان تاساند. لەتری دەدا و گرتبووم تا نەبا بەكوئ.

- "برا فرانسيسكووس شتی وەھا مەلئ. ئاخەر ئەوہ لەھیزی بونیام ئەولادترە!"

- "بەلئ، بەلئ، برا لیۆنی كلۆل، ئەوہ لەھیزی بونیام ئەولادترە، بەلام رێك لەبەر ئەوہیە كە خودا داواپەكی ئاوا لە خەلكی دەكا، رێك لەبەر ئەوہیە، ھیشتا لەوہ تینەگەبشتوویت ئەى ھاوسەفەرى كلۆلم!"

من تینەگەبشتەم و ناشمەوئ ھەرگیز تیتی بەگەم. ئایا ئینسان سنووری نییە؟ ئایا خودا خۆی ئەو سنوورانەى دانەناوہ؟ ئیتر بۆچی داوا دەكا كە دەبئ ئیمە لەو سنوورانە تیبەرینن؟ باشە خۆ ئەو بەلئ بئ نەداوین، ئیدی بۆچی داوامان لئ دەكا بفرین؟ ھەقیك، خۆزیا بەلئ داباینئ!

چووبنە دارستانیكى چرى سنەوبەرەوہ، بەدریژایی رۆژ خۆر لەپەلكی درەختەكانی دەدا، كە تیرە بەقەدى درەختەكاندا دەچۆرا و بۆنى بەو ناوہدا پەخش كەردبوو. لەسەر عەردەكە راکشاین تا شەو لەویدا بەسەر بەرین، ھەندێك ناھمان پئ ماپوو، بەلام نە ئارەزووی خواردھمان ھەبوو، نە ئارەزووی قسەش.

چاوانم لێك نا، بۆ نوسن نا، بەلكو لەبەر ئەوہی لەوہ زیاتر نەمدەتوانی روخساری فرانسيسكووس ببینم، ھەرگیز ترستیكى لەو جۆرەم بەروخسارییەوہ نەببینبوو، لیوی خۆی دەگەست، بەلام من دەنگی نالە بەكم لەسینگیدا دژنەفت، نالە پەك وەك ئەوہی لە ئازەلێكى كیبی بریندارەوہ بئ.

ئەستیرەكان ھەلاتن و دەنگەكانی شەو لە عەردەوہ بەرز دەبوونەوہ، ھەستم دەكرد وەردە وەردە خەریكە چیتى شەوم تی دەرژئ و بەسۆزەوہ ناخە دەپیتتەوہ. ئەستیرەپەك لە ئاسمانەوہ كەوتە خوارەوہ.

فرانسيسكووس گوتی: "برا لیۆن ببینت؟" وای گوت و ئامازەى بۆ ئاسمان كەرد. "ئەوہ فرمیتسكێك بوو كە بەگۆنای خودادا رۆزایە خوار، خودایە، چما تۆیش دەگریت؟ باوكە تۆیش وەك من عەزاب دەچیتت؟" بیدەنگ بوو، ئەوجا بەشەكە تیبیەوہ پالئ دا بەدار سنەوبەرەكەوہ. چاوانم لێك نا و خەریك بوو بەئارامی لەخەویدا رۆدەچووم، بەلام دەنگی فرانسيسكووس دەنوسا وەك بلتی بتاسئ، ئیتر دەنگیم نەدەناسیبیەوہ.

- "برا لیۆن، لیت دەپاریمەوہ، بەتەنھا جیم مەھیلە، مەنوو! خەیاڵتیكى ترسناك لەناوہوہمرا بەرز دەبیتتەوہ، نامەوئ بەتەنئ لە گەلیدا بم!"

چاوانم كرددوہ و كاتیک دەنگیم ئاوا لەرزۆك ھاتە گوئ ترسام.

- "برا فرانسيسكووس چ خەیاڵتیك؟ ھەمدیس شەیتانە؟ بۆم بەگپەرەوہ تا ئارام بیتتەوہ!"

فرانسيسكووس نوشتایەوہ و دەستی نایە سەر ئەژنۆم.

- "ئینسان لە نەمامتیكى چكۆلە بۆتەوہ، دەزانیت برا لیۆن ئینسان لە نەمامتیكى چكۆلەوہ بۆتەوہ. فریشتەكان و شەیتانەكان ھەول دەدەن لەو نەمامە چكۆلەییە بەكەنەوہ. ئەویش برسییە و تینوو، بەخوڕ ئارەقە لەجەستەییەوہ دەرژئ، خوین بەخوڕ لەجەستەییەوہ دەرژئ، دەگری و كوفر دەكا، بەلام ھەر لئ ناییتتەوہ، ئەو نەمامە چكۆلەییە ناخوایئ لە عەرد، لەو تەلە گیایە بیتتەوہ كە بەعەردەوہ گرتی داوہ. برا لیۆن ئاخەر نەمامتیكى چكۆلە، ئەویش بەھەشتیکە بۆ خۆئ!"

بیدەنگ بوو، ھەستم دەكرد ھەموو جەستەى ھەلدەلەرژئ.

ھەستامە سەرپئ و كوتوپر ھاوارم كەرد: "ئەوہ فرانسيسكووس نییە دەدوئ، ئەوہ فرانسيسكووس نییە دەدوئ، بەلكو ئەوہ شەیتانە!"

وہلامی دامەوہ: "ئەوہ فرانسيسكووس نییە دەدوئ، ئەوہ شەیتان نییە دەدوئ، ئەوہ خودا نییە دەدوئ، بەلكو ئەوہ ئازەلێكى درندەى بریندارە كە لە ناوہوہمرا دەناخۆئ!"

زارم كرددوہ تا بدویم، بەلام فرانسيسكووس دەستی رایەل كەرد.

بەنالینتیکەوہ گوتی: "زیاتر مەدوئ، بنوو، زیاتر مەدوئ!"

***

بۆ بەیانى كە خەبەرم بۆو ھەتاو كەوتبوو، فرانسيسكووس لەلامەوہ نەبینئ. لەژئیر دار سنەوبەرەكەوہ چووم بۆژئیر دار سنەوبەرەكی تر و بانگیم كەرد. لە ناكاویتكرا چاوانم ھەلپرى و فرانسيسكووسم لە سەرەوہ لەسەر پەلكی درەختیک بینی دانیشتبوو، لەنێوگەلاكەنەوہ سەیری دوو پەرەسێلكەى دەكەرد كە بەجیکەجیکەوہ دەفرین و دەھاتنەوہ و بەدەنووكیان گا پووشیک، گا تەلئ یالئ ئەسپێك كە لە رێگەكەدا كەوتبوو، گا دەنكێك گلیان بۆ چێكردنی ھیلانەكەیان دەھیتنا.

بانگیم كەرد: "برا فرانسيسكووس وەرە خوارەوہ، وەرە خوارەوہ خۆر كەوتووہ، دەى با پرۆین!"

وہلامی داہەوہ: "من ئیترە باشە، بچین بۆ كوئ؟ ئیترە رۆمایە، ئیترە پاپایە، ئیترە دەتوانم روخسەتى ئەوہ وەرەگرم وەعز بۆ پەیشى خودا بەدم!"

ھیچم نەگوت، بۆ ساتتیک ترسام نەبا مامۆستاكەم ئەقلئ لەدەس دابئ، لەژئیر دارسنەوبەرەكەدا ھەلترووشكام و چاوەرئ بووم. ھەمدیس دەنگی ھاتەوہ گوتم.

- "بۆ ھیچ كوئیک نایەم، من روخسەتم لە پەرەسێلكەكان وەرگرتووہ، ئیتر چ پئوبست ناكا پاپا ببینم!"

ھەمدیس بیدەنگ بووم و چاوەرئ بووم تا بەلكو ئاگرى خودا لە ناوہوہمرا دامركبئەوہ.

بۆ ماوہیەكى درئژ بیدەنگ بووین، بۆ سببەمەن جار دەنگی ببستراہەوہ.

- "برا لیۆن بۆچی شتییک نالییت؟" هه نووکه دهنگی نارام و تژیی بوو له سۆز.

وهلامیم دایه وه: "برا فرانسیسکۆس من چاوه پیم تا ناگری خودا له ناوه وترا دامرکیتته وه!"

ئه وجا له نۆیو په لکی درهخته کانه وه پیکه نی، پیکه نینیکی خوشحالانه و گهش و منالانه.

- "برا لیۆن بۆچی چاوه پیتی ئه وه ده کهیت؟ هه تا من گوشت و ئیسک بم، ئه و ناگره هه میشه هه ر ده سووتی، ئه و ناگره به کهم جار گوشت و ئیسک ده خوا و پاشان ده که ویتته خواردنی رۆج و ئه و جا داده مرکیتته وه. برا لیۆن بۆچی چاوه پیتی ئه وهیت؟ بنۆره و اهاته خواره وه!"

خۆی له ژیر په لکه کاندادا نه واند و بازی دایه خواره وه. روخساری نارام و دده ره وشایه وه.

گوته: "پیم وایه، من له مرۆ به یانییه وه له زویانی ته بیره کان دهگم، گویت لیهه؟ ئه وانیش له باره ی ئه قینی خودا وه دده وین."

- "برا فرانسیسکۆس کی؟"

- "په ره سیلکه کان؟"

خه ریک بوو بدهم له قاقای پیکه نی، به لام په کسه ر ئه وهم هاته وه به خه یالدا که ئیمه هه موومان چاو و گوته روکه شمان هه به. به لام فرانسیسکۆس له ناخیشیدا چاو و گوته که ی هه به. کاتییک ته بیره کان ده چرکیکن، ئیمه ته نه دهنگی چرکه که یان ده بییه ی، به لام فرانسیسکۆس له وشه کانیسیان دهگا. له ژیر دارسنه و به ره که دا کرنووشمان برد و نوژمان دابه ست، ئه و جا هه مدیس ملی رتیه مان گرتته وه بهر.

***

دلهم وهک کارژۆله په کی تازه له دایکبوو لنگه فرتی بوو. ساله های سال بوو خه ونم به وه وه ده بیی بچمه ئه و شاره پیره زه وه، که منیش لای مەرقه دی حه وارییه کانه وه کرنووش بهم، که لای ستونگی کلنسا که وه راوه ستیم و ئه و تارمایییه پیره زه ی نوینه ری خودا له سه ر ئه رز بییم. ده لپن بونیام به بی له چاو کردنی عه ده سه ی خۆر ناتوانی ده ستی بیینی.

ئیمه نزیک و نزیکتر ده بوینه وه، چه ندیک نزیکتر باینایه ته وه، زیاتر ژاوه ژاوی به رزی ئه و شاره پیره زه مان ده نه فت: ده تگوت بۆره ی مانگایه که له ساتی گۆلک زاندا، ده تگوت نه ره ی ناژه لیتیکی درنده یه له ساتی برسیتییدا. ناو به ناو دهنگی خه لکی ده بیسترا، ئاوازی شه پیوور، زهنگی ناقوسه کان، به رتیه سه ره کییه که دا پیاوانی زرتیووش و ژنانی ده وه له مه ند به سوار ئه سپی رهش و سپییه وه تیده په رین و توژ و خۆلکی زۆریان هه لده سان، گه رما بۆژۆکه ر و هه و تژیی بوو به بۆنی ته رسی ئه سپ و به بۆنی ته پاله ی گاو به بۆنی پسایی بونیام.

فرانسیسکۆس گوته: "برا لیۆن، ئیمه ئیستا ده چینه ماله که ی (پیتروسی) حه واری، ئه وه ی که ده بیینی و ده بیستی، مانایه کی نه تییه هه یه، وریابه! ئه و ژنه به گزارانه ت بینی که له پیشمانه وه به سوارئه سپی رهش و سپییه وه بوون؟ چاکه خوازی و گونا هیش هه ر به و جوژه، وهکو خانمانی به گزاره دین و ده چن!"

گوتم: "برا فرانسیسکۆس گونا ه، گونا ه لیره لای (پیتروسی) حه وارییش؟"

فرانسیسکۆس پیکه نی.

- "چه ند سافلیکه و بن ته زمونیت و چه ندم خۆش ده ویتت برا لیۆن! ئه ی چما پیت وایه گونا ه له کوته هه به؟ با گونا ه لیره، له م شاره پیره زه ش هه به. لیره شه یان روو به رووی مه ترسی ده بیته وه و لیره دا سه ربازه کانی کۆده کاته وه، ده ی با خاچ بکیشین و له ده روازه که تیه پرین، وا گه یشتین."

چوینه سه ر جاده ده کی پان، پتیه وانه ی ئه وه ی که پتی راهاتبووین، خه ریک بوو له و شاره گه وه ره یه دا، که ر ده بووین به قیژه قیژ و هاوار، به وه رینی سه گ و به حیلای ئه سپ، بازگانان دهنگیان نووسا و به بانگه یشت کردنی خه لک بۆ کرینی شه که کانیان، ئه سقه فه کان به سه ر که ژاوه ی ناو ریشمینه وه تیده په رین و پاسه وانه کانیان پیش ده که وتن تا رتیه یان بۆ بکه نه وه، ژنانی خۆنارایشت کردوو به لاماندا تیده په رین و ته وای شه قامه که بۆنی میسک و یاسه مینی ده گرت... له به ر خۆه گوتم: "ئه وه گونا هه کان!" وام گوتم و چاوانم داگرت.

له ناکاو پیکرا من و فرانسیسکۆس هاواریکمان لی هه ستا، له کۆتایی شه قامه که وه کاروانیتی سه ر ده بینا. پینچ شهش سواری ره شپووش که وتبوونه پیش کاروانه که و فویان به شه پیووره برۆنزییه کانیاندا ده کرد، به رده وام و لیکدا لیکدا راده وه ستان و جارچییه کی وشتر سوار به ده نگیکی زل و ده عزی ددا و ده یگوت: "ئه ی مه سیحیه کان، ئه ی مه سیحیه کان، مەرقه دی مه سیح داگیرکراوه، بییر له وه بکه نه وه و شه رم بتانگرن! تاکه ی کافران ژیر پتی نین و پۆخلی که ن؟ برایان به ناوی خودا، چه ک هه لگرن و هه مووان بکه ونه خۆ بۆ رزگار کردنی مەرقه دی مه سیح!" بیده نگ بوو، ئه و جا هه مدیس فوویده کردوه به شه پیووره که یدا. پاشان عاره بانه یه که به کاوه خۆ هات چوار گای رهش رایانده کیشا، له سه ر عاره بانه که وینه یه کی مەرقه دی مه سیح دانرابوو که له ته خته و چوارچیوه ی ئاسن و په رۆی ره نگا وره نگ دروست کرابوو، له سه ر ئه سپه دارینه به کیش فیگۆریک دانرابوو جلکی عاره بی پۆشیو و ئالایه کی سه وزی که هیلالیتیکی له سه ر وینه کیشرا بوو راده وه شاندا، ئه سپه که ش کلکی له هه وادا به رز کردبووه و ته رسی به مەرقه دی مه سیحدا ده کرد. پاشان کۆمه لیک ژنانی ره شپووش له دواوه به قژی ژاکاو و بۆه وه ده رۆیشتن و سنگی خۆیان ده کوتی و شیوه نیان ده کرد.

کاروانه که به لاماندا تیه پر، له گۆشه ی جاده ده که وه داگه را و دیارنه ما، به لام له چاوانماندا هه ر مایه وه و ده رۆیشت و هه ر ده رۆیشت و کۆتایی نه بوو... فرمیسک له چاوانمانه وه پڑا، شار له به ر چاوماندا کال بۆه و ئیدی هیچی ترمان نه ده بیینی جگه له مەرقه دی مه سیحی پۆخلکراو، هیچی ترمان نه ده بیینی جگه له رۆحی پۆخلکراوی خۆمان.

فرانسیسکۆس به دهم سرینی فرمیسکه کانییه وه گوته: "برا لیۆن ئیمه هیشتا شتی زۆرمان ماوه بیکه ی، ناخر ژیان کورته، بلتی فریاکه وین؟ برا کهم توچ ده لیتی؟"

گوتم: "ئه م ژیا نه ی سه ر عه رد هیشتا مانای خۆی هه یه، ئیدی بۆچی وهکو ترسنۆکیکی لپی راکه ی؟" فرانسیسکۆس بیده نگ و له فیکره وه چوو، من خه نی بووم که قسه که م بووه مایه ی بییر کردنه وه ی ئه و،

ئاخر من ژيانم خوش دويست، ئەم نەمامە چكۆلەيەم خوش دويست و حەزمنەدەکرد جیتی بێلم.

***

ئێوارە داھات، شەكەت و ماندوو لەو شەقامە باریكانەدا ڕاوەستاین و بەدوای جینگە بەكدا دەگەڕاین
بتوانین لێی راکشیتین و بنوین. پیرەمیردێکی چكۆلانە بەریشتیکی سپی و تیزۆوە کە ماوہیەك بوو
شونپیتی ھەلگرتبووین، لێمان نزیک بۆو.

گوئی: "بمبورن، پێدەچی غەریبە بن و وەکی منیش ھەژار بن، گەر ئێوہیش وەك مەسیح شتیكتان
نیبە سەری بنێنە سەر، ئەوا لەگەڵ مندا وەرن."

فرانسيسكووس گوئی: "خودا تۆی ناردوو، ڕێگەمان پيشان دە دێین."

بەجەدە باریكە پيس و پۆخەکاندا رۆشیتین، جەدەگەلێك کە تژی بوون بەخەلکانی ھەژار، منالانی
بێ پەتی خۆیان لە قوردا گەزاندبوو، ژنان لەچەقی شەقامدا شتیان دەشت و چیتیان لێدەنا، پیاوان
دەستەو ئەژنۆ دانیشتبوون و یاری تاوڵەیان دەکرد... ئەو پیرەمیردە چكۆلەيە بەپەلە لەپیشمانەوہ
دەرۆشت و ئیمەیش بەبێدەنگیی دوای کەوتبووین.

بۆ ساتیک فرانسيسكووس دانەوتووە و بەگوێمدا چرپاندی: "بلیتی ئەمە کێ بیت؟ ڕەنگی مەسیح بێ
کە ئاوا ڕوحمان بێ دەکا!"

وہلامیم داہوہ: "ڕەنگی شەیتانیش بێ، با وریای خۆمان بێن."

گەیشتینە میوانخانەيەکی دارووخا و بەباخچەيەکی گەورە و بیری ئاویکیش لەناوەراستیدا، ھۆدی
پەپووتی بێ دەرگا، وەك پەلەي رەش دەوری باخچەکەیان داہوو، ئەو ھۆدانە ھەر لە ئەشکەوت دەچوون.

پیرەمیردی چكۆلانە ڕاوەستا و سەیریکێ ئەملاولای خۆی کرد و بەرەو ژووریکێ بردین و چرایەکی لێ
داگیرساند.

- "براینە لێرە دەتوانن بەدلتیایی شەو بگوزەرتن، ئەو شارە نەفرەتیبە بەشەوان خەتەرناکە، خودا
روحمی بێ کردن."

فرانسيسكووس دیکەتی لە پیرەمیردە چكۆلەكەدا و لێی پرسی: "براكەم تۆ کیتیت؟"

پیرەمیرد لەسەر قسەکانی بەردەوام بوو: "تیرە دوو سەکو و گۆزەيەك ئاوی لیبە، ئیستاش دەچم نان و
زەیتونتان بۆ دێم و دوایی دەدوین. ئێو پێدەچی خەلکانی ھەژار و ئیماندار بن، منیش ھەروا ھەژار و

ئیماندارم، ھەلبەت ئیمە شتمان زۆرە کە بەیەكدی بلیتین. تاویکی تر دەگەریمەوہ لاتان!"

وای گوت و لە تاریکایی باخچەکەدا بزر بوو.

سەیری فرانسيسكووسم کرد.

گوتم: "ئەم پیرەمیردە ناچیت بەدلتدا، لە میھەربانییەکەیدا مەبەستیکێ شاراوہ ھەيە."

دوو حەسیر لەسەر ئەرزەکە راخراہوون، لەمیانەي خاچیکێ بچووکەوہ کە بەبەرزایییەوہ ھەلئاسراہوو،
چەند ئەستیرەيەك دەبێنران. ھەنووکە ئیدی شەو داھاتبوو.

پیرەمیردە بچكۆلەكە بەنان و زەیتونەوہ گەراہوہ، دوو ھەناریشی بێ بوو.

گوئی: "براییبە، لە ولاتەكەي من مەسەلێك ھەيە دەلی: (شتیکێ کەم و ئەقینی زۆر. خوشھاتن!)"

خاچمان کیشا و کەوتینە خواردن. پیرەمیرد دانیشتبوو لەسەر ئەژنۆ و تەماشای دەکردین.

کاتیك لەخواردنەكە بووینەوہ و شوکری خودامان کرد، بەرلەوہی پیرەمیردەکە فرباکەوئ پرسیارکا،
فرانسيسكووس ناخافت.

- "ئیمە دوو برای ھەژارین، ھەروہا برای تریشمان ھەن، بەستایشکردنی خودا و سوآل دەژین. ئیمە
نامانەوئ خاوەنی چ شتیك بێن، وا ئیستایش ھاتووین بۆ ئەم شارە پیرۆزە، تا داوای ئیمتیازیکی

گەورە لەنوینەری خودا بکەین، ئەویش ئیمتیازی ھەژاری تەواوہتیبە. ئیستا پیرەمیرد تۆ ھەموو
شتیکت لەبارەي ئیمەوہ زانی، ھەنووکە نۆرەي ئیمەيە گویت بۆ رادیرین. پیرەمیردە چكۆلە كۆکی و

ریشی لە دەستیدا گوئی، تاویك بیدەنگ بوو، داچار زاری ھەلینا و گوئی: "ئێو ئیعتیرافتان کرد و
منیش ئیعتیرافتان بۆ دەکەم. خودا شاھیدمە و ھەموو راستیبەكەتان پێدەلیم. من خەلکی (رۆقینسی)

م و لایەنگیری فیرقەي ئایینی کاتارتینا(*) م کە یەكیکە لە فیرقە واقعییەکان و بەدلتیایییەوہ دەبێ
ناویتان بیستبێ. ئێو ھەژارتان خوش دەوئ، ھەروہا ئیمەیش، بەلام لەسەر ھەموو شتیكەوہ ئیمە

تەقرا و تەھارەت و پاک و خاوتینمان مەبەستە، ھەر لەبەر ئەوہشە کە بەکاسارییەکان(**) یش بانگمان
دەکەن. ئیمە رقمان لە ماددە و چێژ و ژنە، گەر ژنیک لەسەر سەکوہەك دانیشی، ئەوا ئیمە ھەرگیز

لەسەری دانایشین، ئەو نانەي ژنیک بیسرتین ھەرگیز نایخوین. ئیمە ژن ناھیتن، منال بۆ دونیا
ناخەینەوہ، گوشت ناخوین، لەبەر ئەوہي گوشت لەمیانەي جووتبوونی دوو مەخلوقی تیر و میتوہ دروست

دەبێ. شەراب ناخوینەوہ، خوینی کەس ناپێژین، کەس ناکوژین، ناچن بۆ شەر. حەزناکەین چ شتی
لەبارەي ئەم دونیایەوہ بزاین، لەبەر ئەوہي ئەم دونیایە دونیایەکی بێ ئاھوو، درۆزن، لەرزۆک و

تەلەيەكە کە شەیتان ناوتیبیوہ. چۆن دەبێ خودا ئەم دونیایەي خوێندبێ. نا، ئەوہ ئیشی خودا نیبە،
بەلکو ئەوہ ئیشی شەیتانە. خودا تەنھا دونیای رۆحیانەتي خوێندووہ و شەیتانیش دونیای سەر عەرد

کە تیایدا رۆحمان بەسەر یەكدا وێران دەبێ و دەتاسێ... لێگەر بۆ با لەو دونیایە ھەلبێتین تا نازاد بێن!
بەلام چۆن؟ بەخیر بیت مەرگ، بەخیر بیت فریشتەي رزگاربوون!"

ھالەيەك بەروخساری ئەو پیرەمیردەوہ پرشنگی دا، ھەوای دەواندەوری سەری دەدرەوشایەوہ.

فرانسيسكووس سەری لەنێو دەستەکانیدا شارڈبووہ و گوئی رادپراہوو.

پیرەمیرد بەورووژاویبەوہ درێژەي بەقسەکانی دا: "مەرگ چیبە؟ فریشتەيەکی دەرکەوانە. مەرگ

(*) فیرقەيەکی مەسیحیی سەدەکانی ناوہراستی ئەوروپای خۆرتاواہ، بیروباوہري خۆیان لەمەزەبی
گنۆستیسمانکیستەوہ ھەلگۆزیوہ، ئەوان پێیانواہ کە ماددە شەرہ و مەعریفەي رۆحیی رینگەي

رزگار بوونە. (وەرگێری سویدی).

(**) لە کاسارۆسەوہ ھاتووہ کە وشەيەکی گریکییە و بەمانای پاکژ دی.

دەرگاگه مان لښ ده کاته وه و ئیدی ئیمه ده چینه نه مریبه وه!

فرانسيسکۆس سهری هه لېری، بۆ ساتتیک ږوخساری تاریک داهات، وهک بلتیی بالی مهرگ به ژوور سهریدا تپیه ریپیی.

گوتهی: "مبسوره پیره مپیرد، پیم وایه تو گه لیک رقت له دنیا ده بیته وه، ناخر دنیا که نالیکه که ئیمه لیتی په ریوبینه وه تا گمه بکهین و بجه نگی، تا تپیدا جهسته بکهین به رۆح. تنها ئه و کاته که هه موو شتتیک ده بی به رۆح، ئه و جا ئیدی ئه م دنیا به پتویست نیبه و نۆره ی مهرگه که بیت، نهک بهر له وه. ناخر ئیمه ده بی له خودا به پارتینه وه کاتمان بداتی تا جهسته ویران کهین!"

پیره مپردی چکۆله سهرسه ختانه وه لامي دایه وه: "تنها مهرگ ده توانی جهسته ویرانکا!"

فرانسيسکۆس گوتهی: "ئهی باشه که وایه ئینسان چ به هایه کی هه یه؟ ئیمه، ئیمه، ئیمه ده بی جهسته ویران کهین نهک مهرگ!"

فرانسيسکۆس ههستا، چراکه ی له سهر تاقه که داگرت و له ږوخساری پیره مپرده که ی نزیک خسته وه.

به ترسه وه لیتی پرسی: "تو کیتیت؟ قسه کانت خه تهرناک و له خسته بهرن و شهیتانیش هه راوها دده وئ، من دهمه وئ به ریگه ی خۆمدا بۆم."

ئهوسا ناوړتیکي دایه وه و ناماژیه کی بۆ کردم و گوتهی: "برا لیون، وهره با لیره بۆین!"

ناخر بۆ کوئ ږویشتابین؟ من خه وم دههات و جووله م بۆ نه دهکرا.

گوتم: "برا فرانسيسکۆس، چما پیت وایه شتتیکي زیره کانه و نازایانه بیت ئیستا بۆین؟ لینگه ری تا لیره مپینه وه، بچی لیتی ده ترسیت؟ لینگه ری با له باره ی ئه و ریگه یه وه بدوئ که بۆ لای گه یشتنه لای خودا هه لئ بژاردووه. خۆ ریگه کان زۆرن!"

فرانسيسکۆس له بهر دەرگاگه دا ږاوهستا و له شهوی روانی، ههراو زهنا ی شار هینورببۆوه، ئهستیرهکان به ژوور عهرده وه هه لئواسرابوون و ده لهرینه وه، په پوویهک له و خانووه ویرانه دا هه ناسه ی هه لده کیشا.

گه رایه وه، له سهر حه سیره که دانیش و پشستی به دیواره که وه دا.

له بهر خۆوه گوتهی: "ریگاگان زۆرن، زۆر..." وای گوت و ئهوسا بیتدهنگ بوو.

پیره مپرده که هه ستایه سهر پی.

گوتهی: "پیتان خۆش بیت یان نا، وشه کانم چوه گوته چکه تانه وه، ئه و وشانه هیدی هیدی به ناوه وه تانرا ده روا تا ده گه نه دلتنان. من قسه ی خۆم کرد، من تووی خۆم وه شانده و ئه وه ی دهمینیتته وه له ئه ستوی خودایه."

وای گوت و ئهوسا له تاریکایی باخچه که دا دیار نه ما.

ئیمه به ته نی ماینه وه و چراکه مان کوژانده وه. بۆ ماوویه کی درپژ هپچمان نه گوت. چاوانم لیک نا تا بنووم، به لام دهنگی فرانسيسکۆس مپهره بان و ئارام و خه مین هاته گوئ.

- "برا لیون، متمانه م به دلئ تو هه یه، بدوئ!"

وه لامي دایه وه: "برا فرانسيسکۆس، ئه رز به خشنده یه و قسه ی ئه و شهیتانه پیره نه چن به گوته چکه تا. من ده خوازم جهسته م به کیسه لیکه وه به ستم و چه ندیک ده کری هینور هینور به سهر ئه رزدا سه فه ر بکه م، له بهر ئه وه ی ئه رزم خۆش ده وئ. خودایه تو یه، جوانی به هه شت جوانیبه کی به لیشاوه، به لام بۆنی داربا یام له بهاراندا...!"

فرانسيسکۆس به دهم ږاکشانه وه گوتهی: "شهیتان دوور که وه! رۆحی من ئه م ئیواره یه که وته داوی دوو هه واو هه وه سه وه، ئه لعان بنو!"

له مه چاکترم نه ده ویست. چاوانم لیک نا و یه کسه ر خه و بردمیبه وه. به یانی کاتیک خه به رم بۆوه، فرانسيسکۆس بینی له بهر دەرگاگه دا دانیشتیوو له سهر ئه ژنو و به نه شه وه گوتهی بۆ دنیا را دیرا بو که خه ریک بوو خه به ری ده بۆوه.

***

حهوت

هیشتا دواى تپه‌پرینی ئەو هه‌موو سالانه، کاتیک بیر له‌و شاره پیرۆزه ده‌که‌مه‌وه، سه‌ ده‌بم. هیشتا فرانسيسکۆس ده‌بینم له‌سه‌ر کورسییه‌کى نزم له‌ژوورى چاوه‌روانى دانیشتووه و چاوه‌رئ ده‌کا تا ده‌رگا بکرتیه‌وه و بچیتته لای پاپا. رۆژتیک، دووان و سیان، ئیمه هیلاک و برسی و پئی په‌تى هه‌ر له به‌یانیه‌وه تا ئیوارئ له‌وئ داده‌نیشستین. ئەسقه‌فه‌کان، کاردینه‌اله‌کان به‌جلکی ئالو‌الو‌اوه، خانمه به‌گژاده‌کان ده‌هاتن و ده‌رۆیشتن. فرانسيسکۆس له‌سه‌ر کورسییه چکۆله هاکه‌زاییه‌که‌ى نزاى ده‌کرد و چاوه‌رئ بوو.

سێیه‌مین رۆژ به‌بێزاریه‌وه گوتم: "خۆ گه‌ر مه‌سیح بو‌اوه بێنینه‌ی هاسانتر بو‌و!"

وه‌لامی دامه‌وه: "زۆر به‌شکۆیه، روخساری پاپا زۆر له‌ بالاوه‌یه، سه‌ی رۆژمان تپه‌په‌راندووه و سه‌به‌ینى ده‌بیبین، خه‌ونم بێنیه‌وه، برا لیبۆن هه‌سه‌له‌ت هه‌بێ!"

له‌راستیدا سێیه‌مین رۆژ، قه‌شه چکۆله ده‌رکه‌وانه‌که ئېشاره‌تیکى بۆ کردین، ده‌رگا که کرایه‌وه، فرانسيسکۆس خاچى کیشا، بۆ ساتیک بێ جووله مایه‌وه و ئەژنۆى شل بوو.

به‌ئەسپایی گوتم: "برا فرانسيسکۆس غیبه‌ت بده‌ره به‌ر خۆت، بیره‌ت نه‌چێ مه‌سیح تۆى ناردووه، مه‌له‌رز!"

له‌به‌رخۆه گوتی: "برا لیبۆن ناله‌رز. وای گوت و به‌حیره‌وه له‌ ده‌رگا که‌وه ئاودیه‌بوو.

هۆلێکی لاکیشه‌ی به‌ئالتوون نه‌خشینرا و وینه‌ی مه‌سیحی له‌خاچدراو به‌دیواره‌کانییه‌وه، لای چه‌پ و راسته‌وه وینه‌ی دوانزه هه‌واریه‌که. له‌ پشته‌وه پیره‌میردیکى به‌شکۆ له‌سه‌ر عه‌رشیک ده‌بێنرا، سه‌رى نابوه نێو ده‌ست و چاوانی لیکناو و له‌ فیکه‌وه چوو بوو. دیاربوو ئاگای له‌هاتنه ژووره‌وه‌ى ئیمه نه‌بوو، هیچ نه‌جوولا. من لای ده‌رگا که‌وه راوه‌ستام و نه‌چوممه پێشێ، به‌لام فرانسيسکۆس له‌رز له‌رز چووه پێشێ، خۆی له‌عه‌رشه‌که نزیک خسته‌وه، کړنۆشى برد و نێوچه‌وانی نایه سه‌ر عه‌رده‌که.

بێده‌نگیه‌کى درێژ بالی کیشا، گوتمان له‌و پیره‌میرده بوو که قورس و خه‌مۆک هه‌ناسه‌ی دده‌ا، وه‌کى بلتیی هه‌ناسه هه‌لبیکشێ و هه‌هابوو. نه‌مانده‌زانی چما نزاده‌کا یاخود به‌چاوانیکى نیوه‌کراوه‌وه دزه‌نیگامان ده‌کا؟ من وا هه‌ستم ده‌کرد وى ئاژه‌لێکی درنده‌یه و خۆی کردووه به‌نوستوو، به‌خۆم ده‌گوت ها‌کا له‌ نا‌کاوتیکرا راپه‌ری و په‌لاماری داين.

فرانسيسکۆس به‌ئەسپایی و پارانه‌وه‌وه گوتی: "باوکى پیرۆز...!"

پاپا هیدی هیدی سه‌رى به‌رزکرده‌وه، له‌خواره‌وى روانی و فرانسيسکۆسى بېنى، کونه که‌پورى ده‌له‌ری.

برۆى بۆ سه‌رئ و خوارئ برد و به‌سووکا‌یه‌تیه‌وه گوتی: "ئەم پيس و پۆخ‌لیه چیه‌؟ ئەم جلکه شروپه‌ی به‌رت؟ ئەم پتیه‌تیبانه چیه‌؟ تۆ کیتیت؟"

فرانسيسکۆس که هیشتا هه‌ر سه‌رى له‌سه‌ر عه‌رده‌که بوو، وه‌لامی دا‌یه‌وه: "باوکى پیرۆز، من

به‌نده‌یه‌کى خزه‌تکاری خودام و خه‌لکی ئاسیزیم."

- "له‌ چ گه‌رپیکه‌وه هاتوویت؟ پیت وایه ئەم بۆنه له‌به‌هه‌شت هه‌یه؟ بۆچى خۆت نه‌شتووه و جلکینکى پاکت نه‌پۆشیه‌وه تا ئەو کات بپیت و خۆتم پيشان ده‌یت؟ ده‌ی بزائم چیت ده‌وئ؟"

هه‌له‌ت فرانسيسکۆس به‌درێژایی هه‌موو ئەو شه‌وانه، له‌ زه‌ینیدا هه‌موو ئەو قسانه‌ى تۆمارکردبوو که ده‌بوو به‌پاپای بپێژێ، هه‌موو وشه‌کانى له‌ ناوه‌ی‌را به‌حیره‌س و وردبینه‌انه، هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه تاکۆتایی چینیوو، به‌لام که هه‌نوکه له‌به‌رده‌م سێیه‌ره‌که‌ى خودادا راوه‌ستابوو، چتاقبانى بیره‌چوو بوونه‌وه. دووجار زارى هه‌لینا، به‌لام نه‌یتوانی یه‌ک تاقه وشه به‌رپه‌وانی بپێژێ، وه‌کى مه‌ر هه‌ر باعه‌باعی بوو.

پاپا برۆى گه‌رژ کرد.

- "نا‌توانیت بدوویت؟ چیت ده‌وئ؟"

- "باوکى پیرۆز هاتووم تا به‌سه‌ر پیتا بکه‌وم و داواى ره‌حمه‌تیکتان لێ بکه‌م!"

- "چ ره‌حمه‌تیک؟"

- "ئیمتیا‌زیک!"

- "ئیمتیا‌زیک، تۆ؟ چ ئیمتیا‌زیک؟"

- "باوکى پیرۆز، ئیمتیا‌زی هه‌ژاری ته‌واوه‌تى!"

- "زۆر داوا ده‌که‌یت!"

- "ئیمه چه‌ند برا‌یه‌کین و ده‌مانه‌وئ هه‌ژاری بکه‌ینه هاوسه‌ری خۆمان. وا ئیمه‌یش هاتوین ئەى بابی پیرۆز تا ئەو یه‌کیتیه‌مان به‌ره‌که‌ت ده‌یت و روخسه‌تمان پێ بفره‌موویت که وه‌عز بدین و ئەو په‌يامه‌ را‌گه‌یه‌نین!"

- "وه‌عزى چ بده‌ن؟"

- "وه‌عزى هه‌ژاری ته‌واوه‌تى، تاعه‌تى ته‌واوه‌تى، ئەفینى ته‌واوه‌تى."

- "ئوه پتیه‌ستى به‌ئیه‌ نییه، ئیمه خۆمان وه‌عزى ئەوانه ده‌دین، ده‌ی برۆ به‌رپتیی خۆته‌وه و خودات له‌گه‌ل بێ!"

فرانسيسکۆس سه‌رى له‌سه‌ر عه‌رده‌که هه‌له‌ری و هه‌ستایه سه‌رپێ.

هه‌نوکه به‌ده‌نگیکى به‌کلاکه‌ره‌وه گوتی: "باوکى پیرۆز مېووره، نارۆم، خودا ئەمى پێت کردووم بېم و له‌گه‌لتا بشاختم و ئیدى منیش هاتم. لیت ده‌پارتمه‌وه گوتم بۆ رادبیره! ئیمه خه‌لکانیکى هه‌ژار و نه‌خوینه‌وار و جلک شرین، رینگه‌کان له‌پتیه ده‌دین و ده‌رۆین و خه‌لکی به‌رد و توپکله لیمۆمان تیده‌گرن، خه‌لکی له‌نێو مال و دوو‌کانه‌کانیا‌نه‌وه دپنه ده‌رئ و هوامان لێ ده‌کیشن. به‌لێ، سوپاس بۆ خودا، ئیمه ئاوا سه‌فه‌ره‌که‌مان ده‌سته‌پیکرد، چما هه‌موو ئومیدیکى گه‌وره له‌سه‌ر عه‌رد به‌هه‌مان شپوه ده‌ست پێت ناکات؟ ئیمه پشتمان به‌هه‌ژاری خۆمان و نه‌خوینه‌واری خۆمان و دلێ کلپه سه‌ندووی خۆمان به‌ستووه. بابی پیرۆز کاتى ملی رینگه‌م گه‌رت به‌ر تا بۆ لای ئیه‌ بېم، هه‌موو ئەو قسانه‌م هۆنیه‌ووه و

ناشکرا و پوخت له زهینمدا ئامادهم کردبوون که پیتی بلیم و توبش پیتی قاییل بیت و موری خوئی لیدیهیت. بهلام وا ههنوکه ههموو شتیکم بیرچووه، سهیرت دهکم و له پشتهوه له خاچدراو دهبینم و له و دیو له خاچدراوه و زیندوو بوونه وهی مهسیح و له و دیو زیندوو بوونه وهی مهسیحه وه زیندوو بوونه وهی نه و دنیا هه ژاره به دبه خسته دهبینم. بابی پیروز نه ری نه مه چ شادومانیه که! ئیدی بونیم چوناو چوئی ناشله ژئ!

دهی من ئاوها شله ژام، نازانم له کوئیه دهس پی بکه م و نازانم کامه سه ره تایه و کامه ناوه راسته و کامه کوئایی؟ بابی پیروز ههموو شته کان یه کیکن، ههموو شتیکی وهکی هه ناسه هه لکیشانیکه، ههموو شتیکی وهکی سه مایه که، وهکی ناومیدیه کی گه وره یه، وهکی قیژه یه که له ئومیدیه وه. ئوه ئه ی بابی پیروز گه ریگهت دابام گورانیم گوتیا، نه وسا ده متوانی نه وهی له دلما دایه پیتی بلیم!

له و کوئینه وه که لیتی راوه ستا بووم، قسه کانی فرانسیسکو سم ده ژنهفت و هه لده لریم، پتیولی نا نارام و به شه پۆل ده جولاند، هه نگاویکی به ره و چه پ دنا و هه نگاویکی به ره و لای راست، گا خاو و گا خیرا، وهک نه و سه ماکه ره به ره مه ندانه ی که له سه ره تا وه به نه سپایی چه ند هه نگاویکی کوئیر ده نین بۆ نه وهی سه ره سو ره ی پیروزی سه ما له خو یانه وه به یچی. به دلنیا بییه وه نه وه هه ناسه ی خودا بو گه ماروی دابوو، وا هه نوکه به ده چوو بکه و پته چه پله کوتان و سه ما و ئیدی پاپا وه درمانی.

ریک هه ره نه و کاته ی که بیرم له وه ده کرده، فرانسیسکو سه دهستی هه لیری.

- "بابی پیروز، ئاره زوو به کم هه یه، تکایه پیتی بیزار سه به، نه ویش نه وه یه ده خوازم هاواریکی توند بکه م، ده خوازم چه پله بکوتم و بکه ومه سه ما. خودا به سه ره سه ره وه، خودا له ژیرمه وه، خودا لای راستمه وه و لای چه پمه وه هه لی کرده وه و وهکی گه لای وشکی نه مامیک ده مبات و ده مه پیتی!"

من به بیده نگیی نزیک بوومه وه.

به چریه گوتم: "فرانسیسکو سه براکه م، تو له به رده م پاپادا راوه ستاویت، چما چ ریژیکت بۆ نییه؟"

به ده نگیی به رز وه لای دمه وه: "من له به رده م خودادا راوه ستاوم، گه ره سه ما نه که م و گورانی نه لیم، ئیدی چوناو چوئی و به چ ریگه یه ک یتر ده توانم لیتی نزیک بیمه وه؟ من ده مه وئ سه ما بکه م!"

سه ری بۆ دوا وه ته کان دا، باسه که کانی به ره و لای راست و به ره و لای چه پ رایه ل کرد، پتیسه کی له پتیسه وه دانا، نه و جا پتیسه که ی تریشی، له سه ره نه ژنو نوشتایه وه، هه لبه ژیه، هه مدیس نوشتان دنییه وه، له سه ره نه ژنو له سه ره عه رده که گیرسایه وه، چا و تروو کانیک و دهستی له عه رده که ی دا، گوریک تری خواره وه و به باسه کی رایه ل کرا وهه بازیک تری له هه وادا دا، بونیم با وه ری ده کرده نه وه مه سیحی له خاچدراوه و سه ما ده کات.

من به سه ره پیتی پاپادا که وتم.

- "بابی پیروز، لیتی ببوره، ئاخه نه و مه سته به خودا و هه نوکه خوئی له بیر کرده وه. نه و هه میسه به سه ما نوئ دهکا!"

پاپا له عه ره که ی هه ستا، زوری له خوئی کرد نه و جا توانی تو وره یی خوئی بخواته وه، شانی

فرانسیسکو سه گرت.

هاواری کرد: "به سه! خودا شه راب نییه سه رخوشت کا، برۆ بۆ مه یخانه کان و له وئ پره قسه!"

فرانسیسکو سه له سه ما که وت و به هه ناسه پرکیته پالی به دیواره که وه دایه وه. سهیری ده و روبه ری خوئی کرد و به خویدا هاته وه.

پاپا دهستی رایه ل کرد تا له زهنگه چکوئه که بدا و ده رکه وانه که بانگ کا، هاواری کرده وه: "بچو ده ری!"

به لام فرانسیسکو سه ئارام بیوه.

- "بابی پیروز سه وه سه له ت هه ی، چه ز ده که م لیسه برۆم به لام ناتوانم، هیشتا وشه یه کی تریشم ماوه پیتی بلیم، دوتینی شه و خه ونیکم بینی..."

- "خه ون؟ قه شه من کیسه و گرفتی زۆرم هه ن، دنیا وا به سه ره شانی منه وه یه و کاتم نییه گوئی بۆ خه ون رادیرم!"

- "لیت ده پارتمه وه بابی پیروز، ده کری نه و خه ونه په یامیک بین له ئاسمانه وه، ئاخه شه و مه زترین په یامکه یه نه ری خودایه، سۆز به ره مو گویم بۆ رادیره!"

- "ئا، شه و مه زترین په یامکه یه نه ری خودایه، ده ی بدوئ!"

پاپا وای گوت و هه مدیس به تیفکرینه وه له سه ره عه ره که ی دانیشه وه.

- "بابی پیروز له خه ونه که دا پیتم و ابو به سه ره شاختیکی به رز و لاکه و ته وه راوه ستاوم و له کلئیسای (لاتیران)، له دایکی ههموو کلئیساکانم ده نو ری، کاتیک له کلئیساکم ده نو ری، له نا کا ویکرا هه ستم کرد ده له رزی، بورجی ناقوسه که لاریزه و دیواره کان خه ریک بوو ده رمین. هاواریکم له فه زادا ژنهفت: (فرانسیسکو سه یارمه تی!)"

پاپا ده سکی کورسیه که ی گرت، به خیری له که مه ره به ره و ژووری له شی بۆ پیشه وه برد، وهک نه وه ی بیه وئ شالو بۆ فرانسیسکو سه پیتی، به هه ناسه پرکی و ده نگیکیی خرخه وه گوتی:

- "ئه ی دوا یی؟ ئه ی دوا یی؟ به رده وام به!"

- "بابی پیروز ئیتر له وه زیاتر چیدی که م نه بینی، خه ونه که م ره و بییه وه و خه به رم بۆه!"

پاپا به یه ک قه له م باز له سه ره عه ره که ی هاته خواره وه، دانه و پیوه و ملی فرانسیسکو سه گرت.

به زوبانیکیی فه رمانده رانه گوتی: "روخسارت مه شاره وه! سه رت به رز که وه تا بتبینم!"

- "بابی پیروز شه رمده که م، ئاخه من له کرمتیک زیاتر نیم!"

پاپا هه مدیس فه رمانی پی دایه وه: "کلاوه که ت داگره، سه رت به رز که وه تا بتبینم!"

- "سه رکه بابی پیروز!" وایگوت و کلاوه که ی داگرت و روخساری پیشانی پاپادا.

تیشکیکی هه تا و له په نجه ره که وه هات و له روخساری فرانسیسکو سه دا، گونا چرچ و لۆچه که ی، لئیه وشکه لگه راوه که ی و فرمیسکی درشتی چاوانییان رووناک کرده وه.

پاپا هاوار يکړدوه.

- "تو؟ تو؟ نا، نا، باورې ناکه م. که ی ئه خو ننه ت بینی؟"

- "بوومه لیل!"

پاپا به ه ناسه ه لکتیشانه وه گوتی: "من، منیش له بوومه لیلدا ه مان خه ونم بینی!"

چو بولای په نجه رکه وه و په بشو کاوییه وه کردییه وه، هراو زه نای شار خوی کرد به ژوردا، همدیس په نجه رکه ی داخسته وه.

به ه نگاوی هتور به رو لای فرانسیسکوس گه رایه وه، شانی فرانسیسکوس راته کاند.

به تو ری و لیورپژ له سوکایه تی پرسی: "تو هه رگیز خودات بینیوه؟"

- "بابی پیروز بمبوره، به لی، دوینی شه و بینییم."

- "قسانی له گه ل کردیت؟"

- "به درپژایی شه و پیکه و بووین به لام قسه مان له گه ل یه کدیدا نه کرد. تنه مان ناویه ناو پیتم ده گوت: (باوکه!) ئویش وه لامی دده امه وه: (کوری خوم!) له وه زیاتر چی دیکه نا، تاریک و روون خه ونه که شم بینی."

پاپا دانه ویتوه و په رو ش و په شوکا و دیکه تی روخساری فرانسیسکوسیدا.

- "ه لدرپزه مشوره تی خودا، ه لدرپژیک... قه شه، ئه مرؤ تاریک و روون خه ونه که توی جی هیشته وه و هاتوه و منی دوزبوه ته وه... منیش له خه ونه که مدا کلتیساکه م بینی لار ده بزه... به لام قه شه، من شتیکی تریشم بینی که تو نه تبینی، من قه شه یه کی ناشیرین و جلک شریشم بینی..."

نازاریک له خویوه پیچاو بیده نگ بوو.

پاش تاویک هاواری کرد: "نا، نا، ئه مه شه رمه زارییه کی گه وره به، چما ئه مه له گه ل شان و شه وکه تی پاپا دیته وه؟ چما ئه دی من هه ردو و کلبله که ی ئاسمان و عه ردم پی نییه؟ ئه دی خودایه بو ناهه قیم به رامبه ر ده که ی ت؟ چما هه ر من نه بووم که ئه و (کاتارینا) نه تاوانبار و وه حشییه مورته دانه م تارومار کرد و ئیمانم بو (پروفتینس) گه رانده وه؟ چما هه ر من نه بووم که شاری (کوسته نتینییه)، ئه و شاره میتشه نگه م به پا پلیشانده وه و هه ر من نه بووم سه روه ت و سامانه خه یالیه که یم له زپړ و جبه ی گرانبه های کاهین و ئه یکوون و دهنوس و کویله و ژنه کویله تالان کرد و هه موویم بو زنده که ی تو ناره ده؟ چما هه ر من نه بووم خاچم به سه ر هه موو قه لاکانی ئیتالیادا داکوتی؟ چما ئه دی من نه جه نگیوم بو ئه وه ی مه سیحیه ت به ره و دهره و تاو بداته خوی و مه رقه ده پیروزه که ت رزگارکات؟ ئیدی بوچی منت بانگ نه کرد؟ ته نن قه شه یه کی ناشیرین و جلک شرت ده سه که و ت که شانی بداته به ر دیواره کانی کلتیسا تا ریگه له رووخانی بگرئ!"

پاپا همدیس ملی فرانسیسکوس گرتوه و رایکتشا و بردییه به ر رو شایی په نجه رکه، سه ری بو داوه وهرچه رخانده و به په شوکاوی و هه لله رزینه وه به سه ریدا چه مییه وه.

گوتی: "تو ئه ویت؟ روخساری ئه و قه شه یه له تو ده چوو! ئه وه تویت که ده ته وئ کلتیسا رزگارکه ی ت؟ نا، من شتیکی له و جوړم به ئه قلدا ناچی! خودایه، ناخر من سیبه ری تو م له سه ر عه رد، مه هیله شه رمه زارت که م و شه رمت بو بینیم!"

به توندی فرانسیسکوس راوه شانده، ئه وسه ده ستی رایه ل کرد، تا دهرگا که ی پیشان بدا و دهری کاته دهره وه.

- "بچو دهرئ!"

فرانسیسکوس گوتی: "بابی پیروز، دهنگیک له ناوه و مرا پیتم ده لی نه روم!"

- "ئه وه دهنگی شه ی تانه، دهنگی یاخیه گه رانه ی شه ی تان!"

- "ئه وه دهنگی مه سیحه ئه ی بابی پیروز، دهناسمه وه. ئه مرم پی ده کا: مه رو، دلی خوت بکه وه به رووی نوینه رکه ی مندا له سه ر عه رد، ناخر ئه و دلی تژییه به سوو و به زه یی و ره حمه تی خوت پی دهبه خشی."

پاپا سه ری دانه واند، به ه نگاوی هتور گه رایه وه و له سه ر عه رشه که ی دانیشته وه، به ژور سه ره قورسه که یه وه و له سه رووی عه رشه که وه، دوو کللی په نگی تراوی زور گه وره دهریسکانه وه، یه کتیکان له زپړ و ئه وی دیبان له زیو.

به دهنگیکی نه رم گوتی: "بدوی، من هیشتا نامه وئ دوا داوهری له باره ی هچ که سیکه وه بده م. چیت ده وئ؟ گویم لیته!"

- "باوکی پیروز نازانم چ بلیم و له کویتوه ده س پی بکه م و چون دل م له به ر پی پیروزه کانتا دانیم. من گالته گپری خودام، هه لده به زمه وه و سه ماده که م و گو رانی ده چرم تا بو ساتیک زرده خه نه ی بخه مه سه رلیوان. من جگه له وه چ شتیکی تر نیم، جگه له وه چ شتیکی به نرخم له ده س نایه بیکه م. بابی پیروز روخسه تم بده رئ له شان و له گوندان گو رانی بلیم و سه ما بکه م، روخسه تم بده رئ به جلکی شره وه بم و پیتم په تی بی و چ شتیکی بو خواردن شک نه به م!"

- "بوچی تو ئه و نه ده په رو شیت په یقی خودا به خه لکی راگه یه نیت؟"

- "له به ر ئه وه ی ئه ی بابی پیروز من هه ست ده که م که ئیدی ئیمه و این به سه ر لیواری هه لدره وه. مؤله تم بده رئ هاوار بکه م: (ئیمه و ده که وینه هه لدره وه!) من چ شتیکی ترم ناوی، تنه ا ریگه م بده هاوارکه م: ئیمه و ده که وینه هه لدره وه!"

- "قه شه، تو پیت وایه به و هاواره ت بتوانیت کلتیسا رزگارکه ی ت؟"

- "خودا روحم پی بکات، من چوناوچونی ده توانم کلتیسا رزگارکه م؟ ئه ی پاپا چییه، ئه ی کاردینال و ئه سقه فه کان چین، ئه ی مه سیح خوی پاریزگاری کلتیسا ناکات؟ تو دهنایت، من ته نن یه ک شت داواده که م، ئه ویش ئه وه یه هاوارکه م: وای ئیمه ده که وینه هه لدره وه!"

ئه و جا قانون نامه که ی له به ر پشتوینه که ی دهره ی تان، ئه و قانون نامه یه که پی گوتبووم و من نووسیوومه وه، پاشان له عه رشه که نریک بووه و له سه ر ئه وئو دانیشته.

- "بابی پیروز، وا ئەم قانوننامەیه که مەبدەئێ من و براکامە، دەخەمە بەر پیتی عەرشەکە تانەوه، سۆز بکە و مۆرە پیروزەکە تانی لێدە!"

پاپا بەوردیی دیقەتی فرانسێسکۆسی دا.

بەئەسپایی و قورس، وەک ئەوێ بەنەفرەتی کا، گوئی: "فرانسێسکۆسی ئاسیزایی، هەست دەکەم کلپەهی ناگر دەوراندەوری روخسارتی داوه، چما ئەوه کلپەهی دۆزەخە یاخود کلپەهی بەهەشت؟ ناخر من متمانەم بەرۆحانییهک نییه بەدوای مەحالددا بگهڕێ - بەدوای ئەقینی تەواوەتی و بەدوای تەهارەتی تەواوەتی و بەدوای هەژاری تەواوەتییدا! - بۆچی دەخوازیت سنوورەکانی ئینسان بیهزینیت؟ چۆن زات دەکەیت و بۆچی دەتەوێ بگهڕیتە ئەوێ که مەسیح پیتی گەیشت و بگهڕیتە ئەو شوێنەهی ئەوی تیدا تەنها کەوتەوه؟ ئەمە لەخۆبەزلزانییهکی گەوره زیاتر چی دیکە نییه، فرانسێسکۆسی ئاسیزایی، لەخۆباییبوون روخساری راستەقینەهی شەیتانە. کێ دەلێ ئەوه شەیتان نییه هانت دەدا پێش هەموو کەسیک بەکەویت و وەغزی مەحال بەدیت؟"

فرانسێسکۆس خۆنەویستەنە سەری داگرت.

گوئی: "بابی پیروز، رێم بە مەسەل بدویم!"

پاپا بەحیرسەوه گوئی: "ئەمەش هەر لەخۆباییبوونە! مەسیحیش هەر ئاوا دەدوا!"

- "بمبوره ئەی بابی پیروز، بەلام من بەو رێگەیه نەبیت ناتوانم. کاتییک ماوێهەکی زۆر خەیاڵاتەکانم لەناووهومرا دەمیتنەوه، بەبێ ئەوێ خۆم بمەوێ، دەبنە حەکایەت، نەک هەر بەتەنها خەیاڵاتەکانم، بەلکە گەورهترین ئومێدەکان و گەورهترین ناویمیدییهکانیش. بابی پیروز گەر دلەم شەقارکەیت، جگە لە سەما و حەکایەت چی دیکە تیا دا ناوۆزیتەوه، هیچ شتییک!"

دەستی بۆ خاچ دانا و بێدەنگ بوو، پاپا بەبێدەنگی تەماشای دەکرد.

فرانسێسکۆس چاوەرپێی پاپا بوو قەسەیهک بکا، بەلام ئەو بێدەنگ بوو، فرانسێسکۆس سەری هەلپێی.

- "بابی پیروز، دەتوانم بدویم؟"

- "گویم لێتە!"

- "کاتییک لە چلەهی زستاندا داربایام بەگول دەرازیتنەوه، هەموو درەختەکانی دەوروبەری فیکەهی لێ دەکیشن و هاواری لێ دەکەن. دەلێن: (ئۆی ج بێ حەیا ییبەکە! چ شەرمەزاریبەکە! پیتی وایه بەهاری هیتاوه!) داربایامیش شەرم دایدهگرێ و گولەکانی لە شەرمدا سوور هەلدهگرێن. دلێ: (خوشکەکانم ببوورن، سویتند دەخۆم نەموستتووه بەهار بیتم، بەلام لەناکاویکرا هەستم کرد شەیهکی گەرمی بەهاری لەدلما هەلێ کردووه!)"

پاپا ئیدی لەوه زیاتر نەتوانی دگان بەخۆیدا بگرێ. نەرانندی:

- "بەسە! لەخۆباییبوون و خۆنەویستت چ سنووریان نییه. لە ناووه ترا شەیتان و خودا لە جەنگدان، خۆبیت ئەمە دەزانیت!"

- "بابی پیروز دەزانم، هەر لەبەر ئەمەشە هاتووم تا داوای رزگاربوونت لێ بکەم، دەی دەستت رایەل کە و یارمەتیم بدە! چما ئەدی تۆ سەر گەورە مەسیحییەت نیت؟ چما منیش رۆحیک نیم لە خەتەردا؟ یارمەتی!"

- "من لەگەڵ خودادا دەدویم و ئەوجا بریاری خۆم دەدەم، خودا حافیز!"

فرانسێسکۆس روخساری نایه سەر عەردەکە، هەستایهوه و چوو بەرەو لای دەرگاگە و رۆبێستە دەری، منیش بەدوایدا.

بەجادهکاندا دەرۆبێستین و وەکی دوو مەست پێمان بەهەوادا دەنا. جادهکان وەک هارمۆنیکا دەکشان و دەچوونەوه یەک، خانووهکان دەلەرینەوه، بورجی ناقوسەکان لار دەبوونەوه، هەوا تژی بوو بەیالی سپیی، ئیتمە وەک بلتی مەلە بکەین، دەستمان رایەل دەکرد تا بتوانین بچینه پێش. هەمیشە و لێکدا لێکدا پێماناوبوو کەسیک بانگمان دەکا، بەلام کاتییک ئاورمان دەدایهوه، چ کەسیکمان نەدەبینی. خانمان وەک کەشتی جەنگی کە چارۆکەیان هەلدا بێ و بای هات پالیان بنێ، بەبەردەماندا تێدەپهڕین، دەنگی زەریایەکمان لەخەلکی، لەمە یخا نەکانەوه، لەحیلەهی ئەسپەکانەوه، لە دواي خۆمانەوه دەژنەفت. لەپەنجەرەکانەوه هیشووه تری رەشی دەنک زل شۆر بپوونەوه، کلێسای دێرینی لاتیران، میتوێکی هەزار ساله بوو کە پەلکە جالجالۆکە ییبەکانی لە دەرگا و پەنجەرە و بانێژە و هەموو شارەوه ئالاندبوو تا هیتور هیتور بەبەرزایی ئاسمانەوه دیار نەدەما.

بەرەو رووبارەکە رۆبێستین و بۆکەنار شۆر بپوونەوه، بۆ تاوێک سەرمان بەژێر ئاوهکەدا کرد و خۆمان فیتک کردەوه. بێر و خەیاڵاتمان تۆکمەتر و دونیا تۆکمەتر بۆوه و هیشووه تریکان لەچاومان بزر بوون. فرانسێسکۆس بەسەر سورمانەوه لای بۆ کردەوه و وەک بلتی یەکەمین جار بێ بمبێنی.

بەنیگەرانییهوه گوئی: "تۆ کیتیت؟"

بەلام یەکسەر هاتەوه سەر خۆی و باوێشی پێ داگردم.

- "برا لیۆن بمبوره، پێ دەچن من هەمیشە شتەکان بۆ یەکەمین جار ببینم، ئەرێ ئەو هەرا و زەنایهی چواردەورمان چیبە؟ ئەم هەرا و زەنایهی ئەم شارەیه؟ هێ رۆمابه؟ ئەی کوان حەواریبەکان؟ ئەی مەسیح کوا؟ وەرە و با برۆین!"

لە چواردەوری خۆی رووانی و دەنگی نزم کردەوه.

- "گویت لیتی بوو؟ تۆ لەوێ بوویت و گویت لیتی بوو کە چۆن ناقلا نە و خاکی و دلنیا و نارام دەناخافت! ئەوێ دواي کەسیکی وەک ئەو کەوتبێ هەرگیز تیا ناچن، بەلام قەتیش ناتوانی لەو زەلکاوهی ئینسان بێتە دەری و ئەو سروشته تورهاتەهی بیهزینتی. ئەدی ئیتمە برا لیۆن، ئامانجی ئیتمە چیبە؟ ئامانجمان ئەوێهە لە زەلکاوی ئینسان بێتە دەری!"

غیرهتدایه بەر خۆم و پرسیم: "چما دەتوانین؟"

هەر کە پرسیارەکەم کرد یەکسەر لیتی ژێوان بوومەوه.

فرانسێسکۆس وچانیکی دا و پرسیی: "گویت چی؟"

خۆم گرمۆله کرد و گوت: "هیچ برا فرانسیسکۆس، هیچم نه گوت، به لکو ئه وه شه یان بوو شتیکی له مندا گوت!"

فرانسیسکۆس به نارحە تیبیه وه زهردە خەنە یه کی هاتی.

- "برا لیۆن تا چه ندیکی تر شه یان له تۆدا ددهوی؟"

- "تا ئه و کاتهی دهمرم برا فرانسیسکۆس، که مردم ئه ویش له گه لندا دهمری!"

- "متمانەت به پۆچی ئینسان هه بی برا لیۆن، گوئی له ئە قەل مه گره، گوئی له ئە قەل مه گره، برا لیۆن پۆح مه حال و هدی ده هینتی!"

به خیرایی به ره و که نارە کهی تر چوو. خوئی فریادیه قوراوی که نارە که وه، له ناکا و یکر اوا هستا و چاوه پتی منی کرد. دهستی قورس نایه سه شانم.

- "برا لیۆن زهینت بکه وه و ئه وهی پیت دهلیم له ناویدا هه لیکۆله: جهستهی بونیام وه ک تیر و که وان وه هایه، خودا که وانه که یه و بونیامیش تیره که. تیگه یشتیت؟"

- "برا فرانسیسکۆس تیده گه م و تیشنا گه م. مه به ست چیه؟ هاسانتر بدوی تا بتوانم تیبگه م!"

- "ئه وهی دهمه وی بیلیم ئه مه یه: سی جۆر نزا هه ن:

یه که میان: خودایه، رامکیشنه ئه گینا دهرزیم.

دووه میان: خودایه، زۆرم رامه کیشنه ئه گینا ده پچریم.

سییه میان: زۆر زۆرم راکیشنه خودایه، ده لیگه ری با بیچریم.

بنۆره برا لیۆن، ئه مه یه نزا ی ئیمه، زۆر زۆرم راکیشنه با بیچریم! نزا کان سی جۆرن، هه روه ا ئینسانه کانیش سی جۆر، ئه وه باش له زهینتدا بچه سپینه و مه له رزه. من چه ند جار شتیکم پی گوتویت و وا جار یکی تریش هه مدیس پیتی ده لیمه وه: هیشتا تۆ کات به ده سه وه یه به پتی خۆندا پۆیت و نازاد بیت و له پچران رزگار بیت!"

دانه ویه وه و ده ستیم گرت و ماچم کرد.

گوت: "برا فرانسیسکۆس زۆرم زۆرم راکیشه و لیگه ری با بیچریم!"

ماوه یه ک به بیده نگه رۆشیتین، من پیم له شوپنپیکانی فرانسیسکۆسدا داده نا و خه نی بووم. به لام هاوکات جهسته م که وته سه ر له رز کاتی خۆم بینی منی تووره ات دوا ی پیاویکی ره نگه پریو و نازای وا که وتووم که داوا له خودا ده کا زۆر راکیشنه تا بیچریم. ئه دی باشه چیم کردبا؟ خۆ منیش نوپژم ده کرد، به لام فرانسیسکۆس له نوپژدا قریوهی لیده دا و من له نوپژدا هه لده له رزیم. ئه و ده لی گوایه من ده توانم به پتی خۆمدا بۆم، به لام بۆ کوئی چوبام؟ ئاخه ئه و نانی فریشتانه ی ئه و دهیدا پیم گه لیک به چیربوو. بیرم دیته وه ئیواره یه کیان له بهر ئه وهی برایان برسییان بوو که وتبوونه منجه منج، فرانسیسکۆس بۆی گرژ کردو تووره بوو. گوتی: "ئیه وه له بهر ئه وه برسیتانه چونکه ئه و نانه ی فریشته کان نابین که هینده ی به رداشیک گه ورده یه و له بهر ده متانا دانراوه، ئیه وه ئه و نانه نابین و ده ست نابه ن له تیکی لیکه نه وه و تا

ئه به د برسیتیه که تان به ویننه وه و خۆتان تیرکه ن!"

له ناکا و یکر، ده نگیکی ناشانمان له دوا وه ژنه فت.

- "برا فرانسیسکۆس! برا فرانسیسکۆس!"

ئاورمان دایه وه، قه شه به ک رای ده کرد و هه ناسه پرکی پی که وتبوو، ده بو یست هه رچی زووتره بمانگاتی.

فرانسیسکۆس هاواری کرد: "برا سیلفیستییر!" وای گوت و گوری دایه خۆ لینی نریک بۆه.

- "برا سیلفیستییر ئه وه به دوا ی چیدا ده گه پتی؟ ئه دی بۆچ په زه کانت جی هیشتووه؟" وای گوت و ئه و جا باوه شی پیداکرد.

باوکه سیلفیستییر به هه ناسه پرکی و گریانه وه که وته قسان.

- "هه والی ناخۆشم پییه برا فرانسیسکۆس! تۆ چه ندیک له گه لماندا بویت، شه یان به دوه ری پشتیره که ماندا خولی خواردوو و دگانی تیژ کردۆته وه و لووراندوویه تی، به لام نه یوتراوه به سه ر په رزینه که دا باز بدوا خوئی بکا به ژووردا. برا فرانسیسکۆس ئاخه ئه و بۆنی تۆی کردوو و ترسی لئ نیشتووه، به لام کاتیک تۆ ریگه ی سه فه ره که ت گرت به ر..."

- "چما له و دیو په رزینه که وه بازی داوه و ها تۆته ئه مدیو؟"

- "تا برا فرانسیسکۆس، له و دیو په رزینه که وه بازی داوه و ها تۆته ئه مدیو. شتیکی به گوئی ساباتینۆ و ئانگیلۆ و روفینۆدا چریاندوو، هه روه ها په لاماری براکانی تریشی داوه، ئاخه کاتی راده کشان و خه و ده بیردنه وه و پۆحیان به بی پشت و په نا ده ما یه وه، ده چوو سه ری قسه ی له باره ی نوینی گه رم و نه رم و خواردن و ژنه وه له گه ل داده مه زانندن... بۆ به یانیش برایان بی تا قه ت و به بیانوو له خه و راده بوون و به بی چ هۆیه ک ده که وتنه سوو کایه تی پینکردنی یه کتر و شه ی به یه کدی فرۆشت. زۆر جار به یه کدا ها توون و منیش بیهووه ناویریم کردوون و پیم گوتوون: (یه کیتی، براینه یه کیتی! چما ئیه له خودا ناترسن؟ چما شه رم له فرانسیسکۆس ناکه ن؟ ئه و هه نوکه له ناوماندا یه و سه یرمان ده کا و گوئی لیمانه!) به لام ئه وان چ مه به ستیان نه بوو گویم بۆ رادیرن. ساباتینۆ هاواری ده کرد: (ئیمه برسیمانه! ئاخه ئه و ورچه ی به پۆژوو بی سه ما نا کا، پتی بیژه ئیمه خواردمان ده وی، خواردن!) ئیدی شه یان له زگه وه گرتوونی و به ره و دۆزه خ په لکیشی ده کردن!"

فرانسیسکۆس به ترسه وه پرسیی: "ئه ی بیرناردۆ و پیترو؟"

- "ئه وان به جیا ده ژین، هه میشه پتکه وه ن و نوپژ ده که ن."

- "ئه ی ئیلیاس؟"

- "برا فرانسیسکۆس، ئیلیاس ده یه وی قانوننامه که ت بگوریم. ئه و پتی وایه هه ژاری ته وا وه تی سه خت و قورس و نا ئینسان نیسانیه و سه روشتی ئینسان ناتوانی به ئه قینی ته وا وه تی و ته هاره تی ته وا وه تیدا رابگا. ئه و دی و ده روا و قسان ده کا، به نه پتی له گه ل ئه وانێ تر دا ده وی، شه وانیش ئانتۆنیۆ ده با و قانوننامه نویکه ی پی دنوو سیته وه. وی پلانی گه وره ی له بن سه ردا یه، ده یه وی کلێسا و دیر و

زانکو رۆبێنی و مویه شیر به هەر چوار لای عهرددا بنیژی و دنیا کۆنترۆل کا، ئەو دەلێ دەبێ هه موو دنیا کلاوی قهشانه بنیته سهر و بهو روخسارهوه خۆی پیشانی خودا بدا!

فرانسيسکۆس هه ناسه يه کي هه لکيشا.

- "باوکه سيلقيستتير چي ترت هه يه بيلت، خه مي منت نه بێ، بدوێ!"

- "کاپيتالاش ئالای خۆی بهرزکردۆتهوه، ئەميش پێی وایه قانوننامه کهت گه لیک نهرم و نيهانه و نيازی وایه بهرهو رۆما بکه و پتته رێ تا داوا له پاپا بکا مۆله تي بداتي فيرقه يه کي نوێ رۆبێن. ئەو ده لێ ده بێ ئيمه سالی جارێک گوشت بخۆين، ئەو يش له جيژنی پاکدا، رۆژانی تر ده بێ ئاو و کلۆش بخۆين و ته نها رۆژانی هه ينی بۆمان هه يه توژیک خۆی تیکه ين. هه روه ها ده لێ ئيمه ئيتر نابێ له گه ل يه کديدا بدوێين، له بهر ئەوهی ئاخاوتن کات به هه ده ردا و هه وه سه، ئيمه ته نها ده بێ له گه ل خودادا بدوێين. ئەو ئيدي کلاوه سه وزه که ي به په ته سه و ره که يه وه توور هه لداوه و وه ک شیت به پتیه چوه ده سه ری!"

فرانسيسکۆس گوتی: "زیاتر برا سيلقيستتير زیاتر، ئەمه گه و ره ترين زامه، به رده و امه!"

- "برا فرانسيسکۆس، لیکدا لیکداش برا گه لي تازه دین. برا يانی رۆشنبير و خۆينه وار و به هه ره مه ند، هه ميشه ده سنووی ئەستور ئەستور يان به ده سه ته وه يه و خه ریکي نووسين و مو تالان و له کلتي ساکان نوتق ده دن، ئەوانه جبه ی تازه ده پۆشن و پیتلاوی چه رم له پێ ده کهن، ته ماشای ئيمه و مانان ده کهن و پیده کهن. ئاخ ئيمه يش، هاوړی دیرينه کان، چۆنا چۆنی بتوانين برکه ين؟ برا فرانسيسکۆس ئيمه ئيدي هيزمان تيدا نه ماوه، تو دووريت و چۆن بتوانين به رگه بگرين؟ به بێ تو ئيمه په رته وازه ين. شه و ئي کيان دوو کهس له و برا تازانه له ده ره وه نوستبون، به يانی که بينيم شه که ت و به هه ناسه برکيه وه دینه وه، ليم پرسين: ئەمشه و له کوێ بوون؟ ئەوان نه يانويست وه لامم بده نه وه، هیتد بۆ ئي کي سه ير و تيژيان لێ ده هات، که برا بيتراردۆ له هه ژمه تا بوو رايه وه؟"

فرانسيسکۆس خۆی به مهنه وه راگرت تا نه که وێ.

برا سيلقيستتير له سه ر قسه کانی به رده و ام بوو: "برا فرانسيسکۆس من به چه وه سه له بووم، به خۆم ده گوت به و زوانه ده گه رتيته وه و ئەو شه يتانه راوده نيی و شته کان رتي که ده خه يته وه، به لام برا فرانسيسکۆس شتي کي خه ته رناک روو يدا. هه موو برا يان له ئيواره ی هه ينی دريژدا کۆبوو ينه وه، چ شتي کمان شک نه ده برد بيخۆين، ئاخ خه لکی له نان پيدانمان بۆژ بوون و ئيدي چ به زه ييه که به رامبه رمان ناوتين، که و تمه باسکردنی بازاره کانی مه سيح بۆيان و ستايشی خودام کرد و سوپاسم کرد که بواری داوين ئەم رۆژه، رۆژی له خاچدان به رۆژووی ته وا و نزاهه بگوزه رتيين. پيم گوتن: (زگی تير وه ک قورقوشمی ليدی و ناهيتلی نزاکان بگه نه ناسمان!) پيم گوتن: (شه يتان شاد و خه نی ده بێ، چونکه ده بيینی که ناوها خه لکی له برسي تي ده ترسن.) کاتي من نوتقم بۆ ده دان، نيره بزني کي ره شی قه له وی قوچ پيچا و پيچم له بهر ده رگا که دا بيینی، من ترسام، چاوانی له تاري کيه که دا سه وز ده چو نه وه و کلته ی ناگر له ريشه تيژه که يه وه ده رده په ری. پينج شه ش که سي ک له برا کمان هه ر که بز نه که يان بيینی قري وه يه کيان ليدا و گوړيان بۆ خواره وه، يه کتي کيان چه قۆيه کي دريژی پيسو، ئەوانی تر گوري سه کانيان له خۆيان کرده وه و

ئه لقه يه کيان کرده گوري سه که تا بۆ ملي بز نه که ی هه لده ن و بيگرن. بز نه که سه له مي وه و کيله کي کرد، تا و پک سه مای کرد و هه ليه زي وه و پاشان له دار ستانه که دا بز يوو. برا يان به دا ويدا تا و يان دا يه خۆيان و منيش رام کرد و هاوارم لێ کردن: (براينه را وه ستن، ئيه وه نابيين، ئەوه بز ن نيسه، به لکه ئەوه خۆدی شه يتانه، خودايه تو ب!) به لام ئەوان گو تيان بۆ رانه دي رام، ئاخ بر سي تي شيت و هاری کرد بوون، ئە لقه ی گوري سه که يان بۆ هه لده دا و برا که ی تريش به چه قۆکه ی ده ست بيه وه دا ده نه وي وه و خۆی ده نايه وه و بۆی ده چوه په سي ره وه و چه قۆکه ی ده وه شان د، به لام ته نی هه وای ده پي کات. بز نه که خۆی لێ رزگار کردن، ئا وری دا يه وه و ته ماشای کردن، چاوانی له و تاري کاييه دا تژی بوو به کلته ی ناگر. هاوارم کرد: (ئوه شه يتانه، چما کلته ی ناگره که ی چاوانی نابيين؟ سو تندا تان به مه سي حی له خاچ درا و ده دم ده س هه لگرن!) هه ندي ک له برا يان تر سان و ده سي ان هه لگرت، به لام پي ده چوه بز نه که ش تر سا بێ له وه ی برا يان هه مدي س بۆی بچنه وه، بۆيه ئويش را وه ستا. هه ر رتي ک له و کاته دا برا يی چه قۆ به ده ست، ده سو برد خۆی هه لدا يه سه ر بز نه که، بۆ سا تي ک بي ني من که يه کيان ده هيتا و ده برد، به لام له چا و ترو کاني کدا چه قۆکه رۆ چوه به زگی بز نه که دا و ئيدي ئەو ئاژده له ره شه به دم باعه يه کي شاد و مان بيه وه ته ختی عه رده که بوو. برا يانی تر هاتنه پيشی، ئەمانه تريش هير شيان برد، له يه ک چا و ترو کاندا بز نه يان هه لا هه لا کرد، هه ر يه کي ک له برا يان پلي ک گو شتی خۆ ينا و یی له ده مي دا ده جوو، خي را خي را گو شته که يان له ده م دا ده جووی و قو و تيان ده دا و پاشان پلی تريان لي ده په ری، ئەوجا وه ک سه رخۆش به ده وری سه ری برا و ی بز نه که دا که و تنه سه ما و قو چي بز نه که يان له هه وادا با ده دا، خۆين و کلته ی ناگر به دم و لي تو بان دا ده چۆرا. به لام من سي نگی خۆم ده کوتی و ده گري ام، بۆ ني کي قور سی گو گرد له هه وادا بلا و بۆ وه. له نا کا و تي کرا، خودايه تو چه ند گه و ره يت، له نا کا و تي کرا بي ني م، به م چا وانه ی خۆم بي ني م که چۆن سه ری بز نه که جولا يه وه و به رز بۆ وه، ئەوجا جه سه شي به سه ره برا وه که وه نو سا يه وه و له سه ر چوار په ل خۆی له سه ر عه رده که دا نايه وه و ئەوسا باعه يه کي گالته جا ري يانه ی لێ هه ستا و ئيدي له نا و تاري کاي ی شه و دا دي ار نه ما. برا کاني ش هيش تا هه ر بي ته روا ده يان خوار د و سه ميان ده کرد، شه يتان چا و اني انی ئەفسون کرد بوو، هيج يان نه ده بي نی. من ئيتر نه گه رامه وه بۆ لاي ان، به لکو رتي ک که و تمه رێ و به ره و ئيره هاتم. ئەوه تا برا فرانسيسکۆس، ئي ستاش گه يش تو مه ته ئيره تا به سه ر پي تا بکه وم و پي ت بلیم: برا يان له خه ته ردا ن، رۆ حمان له خه ته ردا يه، وه ره وه!"

فرانسيسکۆس له ناوی ره شي وای رو و باره که ی ده نوړی که ئارام و ئەستور به ره زه ربا ده بۆ وه و له په رخۆه گو تی: "قورسه، زۆر قورسه شو انکاره يی. ئەوه خه تاي منه، له م سه فه ری چه جه م دا کيشه و گرفتی نوێ سه رقا لي ان کردم و بۆ سا تي ک رۆ ح خۆی له بي بر کرد، ئيدي نه ييه رژا که به سه ر يان دا بچه مي ته وه و نا گای لي يان يی، ئيدي ئەوانيش ته نها و په رته وازه که و تنه وه. ئەوه خه تاي منه! باوکه سيلقيستتير، برۆ ره وه کۆيان که ره وه، سو تندا يان بده حه وه له يان هه بێ، من ده گه ريمه وه، خودا حافي ز!"

باوکه سيلقيستتير دانه وي وه و ده ستی فرانسيسکۆسی ماچ کرد. گو تی: "به هيوای دي دار." وای گو ت و رتي گه ی خۆی به ره و باشوور گرت به ر.

فرانسيسكويس لای بۆ کردمهوه و ههمدیس بهه ناسه هه لکیشانهوه گوتی: "خه تای من بوو، ئەوه من بووم گوناھم کرد، ئەوه من بووم که خه یالی ژن و خواردن و نوینی نهرم دا یان له سهرم و دههم پرکرد له پله گۆشتی بز. من، من..." وای گوت و کیشای به سینگی خۆیدا و هه ناسه ی هه لکیشا.

باسکم له ناو قه دیبه وه ئالاند و که وتینه ری، له رۆخی رووباره که و له ژیر دارسه وه به ریکی چردا دانیشتن، فرانسيسكويس شه کهت و ماندوو چاوانی لیک نا، برایان له زهینی نه هاتبوونه ده ری، چونکه لیکدا لیکدا هه ناسه ی هه لده کیشا. سه ره نجام چاوانی کردنه وه.

گوتی: "خه ونه کان ته بری شه وانه ی خودان و به په یامه وه دین. به رله وه ی به ره و ئەم شاره پیروزه بکه وینه ری، خه ونیکم بینی. له خه ونه که مدا مریشکیکی ره شم بینی هیند چکۆله و سیس و هیند باله کانی چکۆله بوون، که نه یده توانی هه موو جووجه له کانی له ژیر بالیدا جیگه کاته وه. باران ده باری و زۆر له جووجه له کان له ژیر بالی دایکیاندا جیگه یان نه بوو تا خۆبانی تیدا له باران بیاریژن، له ده ره وه مانه وه و ته ری بوون، من ده بوو له وه په یامه گه یشتام و ئەویم جی نه هیشتا..."

کاتیک فرانسيسكويس ده وه، قه شه یه کی سه ره هات که جبه یه کی سپی پۆشیبوو، پشتوتینکی چه رمی به نیتوقه ده وه و پیلایوکی قه به ی له پیتدا و کلاویکی چه رمی له پیتستی به راز دووراو به سه ره تاشراوه که به وه بوو. روخساری چرچ و چاوانیشی درندانه وه ک دوو پشکۆی هه لایساو. لای کرده وه و فرانسيسكويس بینی و به سه رسورماویبه وه راوه ستا. شله ژاو و خه نی له یه ک کاتدا باوه شی کرده وه و هاواری کرد:

- "براکه م تۆ کیتیت؟"

فرانسيسكويس گوتی: "بۆ وا به حیرسه وه سه یرم ده که یه ت؟ چما له وه به ره منت بینیوه؟"

- "به لئ، به لئ، دوینت شه و له خه وندا. له خه وندا مه سیحم بینی گه لیک تووره بوو، دهستی به رز کرده وه تا دونیا هه پروون کا، به لام خاتوونی پاکیزه هاته پیتش و گوتی: (کوړه کهم به زه ییت به دونیادا بیته وه! هه وه له ت هه ی، ناخر دوو خزمه تکاری ئیمانداری تۆی لیبه که خه ریکی رزگار کردنی دونیان!) یه کیتیک له وه دوو که سه من بووم، منی توړه هات، ئەوی تریشیان، ئەوی تریشیان و ابرانم تۆ بوویت، براکه م روخسارت، قلافتت، جبه کهت، کلاوه کهت، هه ره ته وایتک ناوهایی بوون! براکه م ئەدی تۆ کیتیت؟ خودا ئیمه ی یه کانگیر کردوه!"

فرانسيسكويس وه لامی دایه وه: "من ناوم فرانسيسكويسه و خه لکی ئاسیزیم، به لام به هه ژاره چکۆله و گالته گپه که ی خوداش بانگم ده کهن، ئەدی تۆ؟"

وای گوت و جیگه ی بۆ ئەو ریبواره کرده وه تا دانیشی.

- "من قه شه یه کی خه لکی ئیسپانیام، له وه پری دونیاوه هاتووم تا داوا له پاپا بکه م مۆله تم بداتنی فیرقه یه ک رۆنیم تا دژی مورته دو کافران بجه نگم. من ناوم دۆمینیسه."

- "منیش داوام له پاپا کرد مۆله تم بدات فیرقه یه ک رۆنیم و وه عز بدهم."

- "برا فرانسيسكويس وه عزی چی؟"

- "هه ژاری ته واوه تی و ئەفینی ته واوه تی برا دۆمینیسووس."

- "ئه دی چما ناخوازیت له هه موو گوندیکدا ناگرێک بکه یته وه و مورته د و گوناھبار و کافران بسووتینیت؟"

فرانسيسكويس له رز دای گرت و به حیرسه وه گوتی: "نا، نا، گهر من گوناھباران بکوژم، گوناھم نه کوشتووه. من ناخوایم دژی شه رانگیزان و کافران جهنگ هه لایسینم، به لکو ده خوایم وه عزی ئەفین و به کیتیت و برایه تی نیتوان هه موو خه لکی بدهم. بمووره برا دۆمینیسووس، ئەوه رینگه ی منه!"

قه شه ی سپی پۆش به تووره یی گوتی: "ره گی ئینسان شه رانگیزییه، بونیام شه رانگیز و فیلبازه و زارۆکی شه ی تانه. ئەو میه ره بانیبیه ی تۆ باسی ده که یه ت داد نادا، به لکو زه بروزه نگ پیتوسته. گهر جهسته رتگره، ئەوا با ویران کرئ تا رۆح نازاد بی. من ده خوایم ناگرێک له ئیسپانیا بکه مه وه و لیتگره یم رۆحه کان هه لگرتین به ره و به هه شت، لیتگره یم رۆحه کان عه رد له ژیر خۆبانیه وه جی بیلن و جهسته ش بۆ خۆی ببیته خۆله میتش، سینیزا یا نادا! سینیزا یا نادا!*" ئەوجا قه شه که وته هاوار و مشت گرمۆله کردن: "خۆله میتش و هیچی تر نا!"

- "ئه فین!"

- "زه بره زهنگ!"

- "به زه دی!"

- "برا فرانسيسكويس، ژبان پیاسه نییه، ژبان ئەوه نییه قۆل له قۆلدا برۆیت و سترانی ئەفین بچریت، به لکو ژبان جهنگه، ماندوویبیه، زه بروزه نگه! چیبه؟ خۆر که وتوه؟ ده ی که واته رابه، ناو له بیه که هه لگۆزه و بیخۆره وه، گهر ده ته وئ شه ر له ناو به ریت، ئەوا بکیشه به سه ری شه رانگیزبیدا، که مردیت ته ورێک له گه ل خۆتا به تاهه رگای به هه شتی پچ بشکینیت، گهر ویستت بچیته به هه شت، ئەوا بزانه که به هه شت کلیلی نییه، ده رکه وانی نییه، به لکو ته ور کلیلی به هه شته. تۆ ئەی قه شه ی فه قیر، ناوھا به ترسه وه سه یرم مه که. کتیبی پیروژیش ده لئ: (ئه وانیه به هیزن، سه ره به مه مله که ته به هه شتن!) فرانسيسكويس هه ناسه یه کی هه لکیشا.

گوتی: "من نه زمانیه وه زه بروزه نگ له خوداوه یه. تۆ خه یالتم به رفه راوان ده که یه ت، به لام دلتم به ره ره کانی ده کا و هاوار ده کا: ئەفین! ئەفین! ناخر براکه م کئ ده زانی، ره نگه ئیمه له ناکاویکرا له رینگه جیاوازه کانی ئەو خه رنده ددا یه ک بگرینه وه، ئەو رینگه یه ی که ده چیته وه لای خودا!"

قه شه گوتی: "خودا بکا. به لام من ده ترسم تۆ مه رتیک بیت و که وتیبیته ناو گه له مرۆفی گورگه وه و به ره له وه ی بگه یته ترۆپکی خه رنده هه لت لووشن. بمووره راشکاوانه له گه لتا ده تاخف-م. تۆ هه ست به ئەفین ده که یه ت، به لام ئەوه به س نییه، ده بیت فیربیت که رقیش له خوداوه یه و ئەویش له خزمه تی خودادا راوه ستاوه. له م زه مه نه شدا که ئیمه ی تیدا ده ژین و له دونیا یه کی وه ک ئەمه ی ئیستادا، رق زۆر له وه

(*) واته خۆله میتش و هیچی تر نا. (وه رگپری سویدی)